

Sisällysluettelo

I OSA: YLEISET PERIAATTEET, PERUSTAMINEN, OSAKKEET JA TAKUUOSUUEDT	1
1 VAKUUTUSYRITYKSEN LIITÄNNÄISTOIMINTA (KUMOTTU)	1
2 ENSIVAKUUTUSTOIMINNAN HARJOITTAMINEN ULKOMAILLA	2
2.1 SIVULIIKKEEN PERUSTAMISTA JA VAKUUTUSPALVELUJEN VAPAATA TARJONTAA KOSKEVIIN ILMOITUKSIIN LIITETTÄVÄT TIEDOT	2
2.1.1 Sivuliikkeen perustaminen toiseen ETA-valtioon (ohje)	2
2.1.2 Vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan aloittaminen toisessa ETA-valtiossa (ohje)	2
2.1.3 Toimintapääoman riittävyyslaskelma	3
3 VAKUUTUSYHTIÖN OSAKKUUS, OSAKKEET JA TAKUUOSUUEDT (KUMOTTU)	4
II OSA: HALLINTO JA TILINPÄÄTÖS	5
4 VALVOTTAVAN JOHDON KELPOISUUS, SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA	5
4.1A MUUN VAKUUTUSYHTIÖN KUIN TYÖELÄKEVAKUUTUSYHTIÖN JA VAKUUTUSOMISTUSYHTEISÖN JOHDON KELPOISUUS (KUMOTTU)	5
4.1B VAKUUTUSYHDISTYKSEN JOHDON KELPOISUUS (OHJE)	5
4.1B.1 Vastuu vakuutusyhdistyksen johtoa koskevien kelpoisuusvaatimusten noudattamisesta	5
4.1B.2 Vakuutusyhdistyksen johdon kelpoisuusvaatimukset	5
4.1B.3 Vakuutusyhdistyksen johtoa koskeva ilmoitus	6
4.1C TYÖELÄKEVAKUUTUSYHTIÖN JA TYÖELÄKEVAKUUTUSYHTIÖN OMISTUSYHTEISÖN JOHDON KELPOISUUS	6
4.1C.1 Vastuu työeläkevakuutusyhtiön ja työeläkevakuutusyhtiön omistusyhteisön johtoa koskevien kelpoisuusvaatimusten noudattamisesta (ohje)	6
4.1C.2 Työeläkevakuutusyhtiön ja työeläkevakuutusyhtiön omistusyhteisön johdon kelpoisuusvaatimukset (ohje)	6
4.1C.3 Työeläkevakuutusyhtiön ja työeläkevakuutusyhtiön omistusyhteisön johdon kelpoisuutta koskeva selvitys	7
4.2. SISÄINEN VALVONTA (KUMOTTU)	8
4.3 SISÄINEN VALVONTA VAKUUTUSYRITYSRYHMITTYMÄÄN KUULUVAN VAKUUTUSYRITYKSEN JA SUOMALAISEN VAKUUTUSOMISTUSYHTEISÖN LISÄVALVONNAN KANNALTA TARPEELLISTEN TIETOJEN TUOTTAMISEKSI	8
4.4 SISÄINEN VALVONTA (OHJE) (KUMOTTU)	9
4.5 RAHOITUS- JA VAKUUTUSRYHMITTYMÄN SISÄINEN VALVONTA (OHJE) (KUMOTTU)	9
4.6 SISÄINEN TARKASTUS (OHJE) (KUMOTTU)	9
4.7 RISKIENHALLINTA (KUMOTTU)	9
4.8 HYVÄ HALLINTO (OHJE) (KUMOTTU)	9
5 TILINTARKASTUS (KUMOTTU)	10
6 KIRJANPITO, TILINPÄÄTÖS, KONSERNITILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS (KUMOTTU)	11
III OSA: VASTUUVELKA JA SEN KATTAMINEN SEKÄ VAKAVARAISUUS	12
7 VASTUUVELKA (OHJE)	12
7.1 VAHINKOVAKUUTUSYHTIÖN VASTUUVELKA	12
7.1.1 Vastuuvetkaraportti	12
7.1.2 Laskuperusteet	12
8 VAKUUTUSYHTIÖN (EI KOSKE TYÖELÄKEVAKUUTUSYHTIÖITÄ) JA KOLMANNEN MAAN VAKUUTUSYHTIÖN SIVULIIKKEEN SIJOITUSTOIMINTA SEKÄ VASTUUVELAN KATE	14
8.1 SIJOITUSSUUNNITELMA	14

8.2 LUOTTOLAITOKSEEN TAI ETA-VALTIOSSA TOIMILUVAN SAANEeseen VAKUUTUSYHTIÖÖN RINNASTETTAVAT YHTEISÖT	15
8.3 JOHDANNAISSOPIMUKSET, TAKAISINOSTOSOPIMUKSET JA ARVOPAPERINLAINAUSOPIMUKSET VASTUUVELAN KATTEESSA	16
8.4 KATTEEN LUETTELOINTI	16
8.5 SJOITUSSIDONNAISTEN VAKUUTUSTEN SJOITUSRISKIN SEURANTA	17
8.6 KATTEEN VALVONTA (OHJE)	17
8.7 KATETTAVAN VASTUUVELAN ARVIOINTI MUULLOIN KUIN TILINPÄÄTÖSHETKELLÄ (OHJE)	18
8.8 OMAISUUDEN KATEARVON MÄÄRITTÄMINEN (OHJE)	18
8A VAKUUTUSYHDISTYKSEN SJOITUSTOIMINTA JA VASTUUVELAN KATE	18
8A.1 SJOITUSSUUNNITELMA	18
8A.2 MÄÄRITELMIÄ JA RINNASTUKSIA	20
8A.3 ERÄÄT VASTUUVELAN BRUTTOMÄÄRÄSTÄ VÄHENNETTÄVÄT TAI SIIHEN RINNASTETTAVAT ERÄT	21
8A.4 LUETTELOIDUKSI KATTEEKSI KELPAAVA OMAISUUS	21
8A.5 SJOITUSRAHASTO-OSUUDET	22
8A.6 JOHDANNAIS-, TAKAISINOSTO- JA ARVOPAPERILAINAUSOPIMUKSET VASTUUVELAN KATTEESSA	23
8A.7 RISKIKESKITTMIEN RAJOITTAMINEN PANKKIEN JA MUIDEN YHTEISÖJEN TAKAUSTEN SEKÄ VAKUUTUSYHTIÖIDEN TAKAUSVAKUUTUSTEN OSALTA	24
8A.8 OMAISUUDEN KATEARVON MÄÄRITTÄMINEN	25
8A.9 VAKUUKSIEN ARVOSTAMINEN JA NIIDEN MERKITYS VASTUUVELKAA KATETTAESSA	26
8A.10 KATTEEN LUETTELOINTI	27
8A.11 KATEASIAKIRJOJEN SÄILYTTÄMINEN	27
8A.12 VALUUTAKATE JA VALUUTTALIIKKEEN JÄRJESTÄMINEN	28
8A.13 KATTEEN VALVONTA	28
8A.14 KATETTAVAN VASTUUVELAN ARVIOINTI MUULLOIN KUIN TILINPÄÄTÖSHETKELLÄ	28
8A.15 OLENNAINEN TALOUDELLINEN ETUYHTEYS (OHJE)	28
9 TOIMINTAPÄÄOMA JA TAKUUMÄÄRÄ (EI SOVELLETA TYÖELÄKEVAKUUTUSYHTIÖÖN)	30
9.1 TOIMINTAPÄÄOMA	30
9.1.1 Toimintapääomaan luettavat erät	30
9.1.2 Toimintapääomasta vähennettävät erät	30
9.2 TALOUDELLISEN ASEMAN TERVEHDYTTÄMISSUUNNITELMA	31
9.3 LYHYEN AIKAVÄLIN RAHOITUSSUUNNITELMA	32
10 TYÖELÄKELAITOKSEN SJOITUSTOIMINTA JA TYÖELÄKELAITOSTA KOSKEVAT VAKAVARAISUUS- JA KATESÄÄNNÖKSET	33
10.1 SJOITUSSUUNNITELMA	33
10.2 SJOITUSTEN LUOKITTELU (KUMOTTU)	35
10.3 VASTUUVELAN KATE (KUMOTTU)	35
10.4 VAKAVARAISUUS (KUMOTTU)	35
10.5 JOHDANNAISSOPIMUKSET	35
10.5.1 Johdannaissopimuksia ja niiden käyttämistä koskevat perusteet	35
10.5.2 Johdannaissopimuksia ja niiden käyttämistä koskevien perusteiden seuranta (kumottu)	36
10.5.3 Johdannaissopimusten luokittelu (kumottu)	36
10.6 TALOUDELLISEN ASEMAN TERVEHDYTTÄMISSUUNNITELMA JA LYHYEN AIKAVÄLIN RAHOITUSSUUNNITELMA (KUMOTTU)	36
10.7 SJOITUSTEN LUOKITTELU (OHJE) (KUMOTTU)	36
10.8 TYÖELÄKEVAKUUTUSYHTIÖN SJOITUSTOIMINNAN JÄRJESTÄMINEN (OHJE)	36
11 VAKUUTUSYHTIÖN VAKAVARAISUUSASEMAN ENNAKOIVA VALVONTA	38
11.1 HENKIVAKUUTUS	38
11.1.1 Laajennetun toimintapääoman laskenta	38
11.1.2 Sjoitusten jako pääomavaatimuslaskennassa	39
11.1.3 Pääomavaatimuslaskennan skenaariot ja riskiparametrit	42
11.1.4 Perus- ja jatkuvuusvaatimustestin esittämistapa	43
11.1.5 Markkinaehtoisen velan laskenta (ohje)	43
11.1.6 Perus- ja jatkuvuusvaatimustestin pääomavaatimuslaskenta (ohje)	45

11.1.7 Vakavaraisuusaseman ennakoivaan valvontaan liittyvä sisäinen valvonta ja riskienhallinta (ohje)	47
IV OSA: RAHOITUS	51
12 LUOTONOTTO JA VAKUUDENANTAMINEN	51
V OSA: VALVONTA	52
13 VVV:LLE TOIMITETTAVAT TIEDOT (KUMOTTU)	52
14 VAKUUTUSYRITYSRYHMITTYMÄN LISÄVALVONTA JA VAKUUTUS- JA RAHOITUSRYHMITTYMIEN VALVONTA	53
14.1 VAKUUTUSYRITYSRYHMITTYMÄN KESKINÄISISTÄ LIIKETOIMISTA ILMOITTAMINEN	53
14.1.1 Määritelmä ryhmittymän keskinäisistä liiketoimista	53
14.1.2 Keskinäisiä liiketoimia koskeva ilmoitusvelvollisuus	53
14.1.3 Ilmoitettavat liiketoimet	53
14.2 RAHOITUS- JA VAKUUTUSRYHMITTYMIEN VAKAVARAISUUDEN LASKENNASSA KÄYTETTÄVÄT MENETELMÄT (OHJE)	55
14.2.1 Konsolidointimenetelmä	56
14.2.2 Vähennys- ja yhteenlaskumenetelmä	58
VI OSA: ERINÄISET SÄÄNNÖKSET	61
15 VAKUUTUSYRITYKSEN TOIMINTAA KOSKEVAT MUUT MÄÄRÄYKSET JA OHJEET	61
15.1 VAHINKOVAKUUTUSYHTIÖN, HENKIVAKUUTUSYHTIÖN, VAKUUTUSYHDISTYKSEN JA KOLMANNEN MAAN VAKUUTUSYHTIÖN SIVULIIKKEEN RISKIARVIOINNIN ESITETTÄVÄT TIEDOT JA ARVIOINTIEN TOIMITTAMINEN VVV:LLE SILLOIN, KUN SUKUPUOLTA KÄYTETÄÄN VAKUUTUSMAKSUJEN TAI VAKUUTUKSESTA SAATAVIEN ETUUKSIEN LASKENNASSA (KUMOTTU)	61
15.2 RAHANPESUN JA TERRORISMIRAHOITUKSEN ESTÄMINEN (OHJE) (KUMOTTU)	61
15.3 POIKKEUSLOIHIN VARAUTUMINEN (OHJE) (KUMOTTU)	61
15.4 VAKUUTUSYHDISTYKSEN VAKUUTUSMAKSUTULORAJA	61
15.5 TYÖELÄKEVAKUUTUSYHTIÖITÄ KOSKEVAT LISÄMÄÄRÄYKSET	61
15.5.1 TYEL:n mukaisen työnantajakohtaisen vakuutuskannan luovuttaminen	61
15.5.2 Tietojen luovuttaminen työeläkevakuutusyhtiön ja sen kanssa samaan yhtiöryhmään tai konserniin kuuluvien yhtiöiden, muiden yhteisöiden tai säätiöiden käyttöön, niiden edustajille tai muille ulkopuolisille tahoille	62
15.6 HENKIVAKUUTUKSEN TAKAISINOSTON JA SIOITUSKOHTEEN VAIHDON RAJOITTAMINEN (OHJE)	62
15.7 JOHDANNAISTEN KÄYTTÖ RISKIENHALLINASSA JA JOHDANNAISIIN LIITTYVIEN RISKIEN HALLINTA (OHJE)	63
15.7.1 Johdannaissopimusten käytölle asetettavat yleiset vaatimukset	63
15.7.2 Riskienhallinta riskityypeittäin	64
15.7.3 Suojauspolitiikka, suojaus ja suojauksen tehokkuus	65

LIITTEET

Liite 1: Tilinpäätöksen liitetieto

Liite 2: Osavuosisiraportin tiedot

Liite 3: Tilinpäätöksen liitetieto

Liite 4: Osavuosisiraportin tiedot

RAPORTIT 1 - 28

I osa: Yleiset periaatteet, perustaminen, osakkeet ja takuuosuudet

1 Vakuutusyrityksen liittäminen (kumottu)

Luku 1 on kumottu 15.4.2014 voimaantulleilla Finanssivalvonnan määräyksillä ja ohjeilla 3/2014 Toimiluvat, rekisteröinnit ja ilmoitukset.

2 Ensivakuutustoiminnan harjoittaminen ulkomailla

Valtuutussäännös

VYL 3 luvun 22 §

2.1 Sivuliikkeen perustamista ja vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa koskeviin ilmoituksiin liitettävät tiedot

2.1.1 Sivuliikkeen perustaminen toiseen ETA-valtioon (ohje)

(1) VYL 3 luvun 2 §:ssä säädetään vakuutusyhtiön sivuliikkeen perustamista koskevasta ilmoituksesta ja siihen liitettävistä selvityksistä.

(2) Jotta VVV voisi menetellä VYL 3 luvun 3 §:ssä säädetyllä tavalla, on vakuutusyhtiön sivuliikkeen perustamista koskevasta ilmoituksesta, sen lisäksi, mitä VYL 3 luvun 2 §:ssä säädetään, käytävä ilmi seuraavat tiedot:

- toimintasuunnitelmaan sisältyvät erityisesti aiotun toiminnan laatua ja sivuliikkeen hallintoa koskevat tiedot seuraavasti:
 - selvitys siitä, minkä tyyppisiä vakuutuksia sivuliike aikoo tarjota
 - jälleenvakuutusta koskevat pääperiaatteet
 - hallinnon ja myyntiverkoston arvioidut perustamiskustannukset ja niiden rahoittamiseen tarkoitetut varat sekä vahinkovakuutusluokkaan 18 ”Matka-apu” sisältyvien riskien osalta ne voimavarat, jotka luvatus avun tarjoajalla on käytettävissään
 - sivuliikkeen hallintorakenne
 - arvio muista hallintokustannuksista kuin perustamiskustannuksista, erityisesti yleiskuluista ja palkkioista, kultakin toimintasuunnitelman käsittämältä kolmelta ensimmäiseltä tilikaudelta; sekä
 - ennuste vakuutusmaksutulosta ja maksettavista korvauksista kultakin toimintasuunnitelman käsittämältä kolmelta ensimmäiseltä tilikaudelta
- ne vakuutusluokat, joihin kuuluvia riskejä sivuliikkeestä käsin aiotaan kattaa
- vakuutusyhtiön toiminimi ja pääkonttorin osoite
- sivuliikkeen pääasiamiehen nimi ja toimivalta edustaa yhtiötä suhteessa kolmansiin osapuoliin, valvontaviranomaisiin sekä sivuliikkeen sijaintivaltion tuomioistuimessa. Pääasiamies voi olla luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö. Jos pääasiamies on oikeushenkilö, sivuliikkeen sijaintivaltio voi kehottaa yhtiötä nimeämään luonnollisen henkilön yhteyshenkilöksi yhteydenpidon helpottamiseksi paikallisiin viranomaisiin. Pääasiamiehen osalta ilmoitukseen on liitettävä kohdan 4.1A.3 mukainen luotettavuus- ja sopivuusselvitys
- jos vakuutusyhtiö aikoo harjoittaa liikennevakuutusta, todistus siitä, että vakuutusyhtiö on liittynyt jäseneksi tai jättänyt jäsenhakemuksen kohdevaltion kansalliseen toimistoon ja takuurahastoon, sekä korvausasiamiehen nimi ja osoite. Mikäli vakuutusyhtiö on jättänyt edellä mainitun jäsenhakemuksen, vakuutusyhtiön on annettava sitoumus siitä, ettei yhtiö harjoita liikennevakuutusta ennen kuin se on esittänyt lopullisen jäsenyystodistuksen sekä
- jos vakuutusyhtiö aikoo harjoittaa vahinkovakuutusluokkaan 17 ”Oikeusturva” kuuluvaa vakuutusta, vakuutusyhtiön selvitys siitä, mitä oikeusturvakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun neuvoston direktiivin (87/344/ETY) 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista vaihtoehdoista vakuutusyhtiö aikoo käyttää.

2.1.2 Vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan aloittaminen toisessa ETA-valtiossa (ohje)

(1) VYL 3 luvun 8 §:ssä säädetään vakuutusyhtiön vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan aloittamista koskevasta ilmoituksesta ja siihen liitettävistä selvityksistä.

(2) Jotta VVV voisi menetellä VYL 3 luvun 9 §:ssä säädettyllä tavalla, on vakuutusyhtiön vapaata tarjontaa koskevasta ilmoituksesta käytävä ilmi seuraavat tiedot:

- ne valtiot, joissa vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa aiotaan harjoittaa
- selvitys siitä, minkä tyyppisiä vakuutuksia yhtiö aikoo tarjota vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan perusteella
- ne vakuutusluokat, joihin kuuluvia riskejä vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan perusteella aiotaan kattaa
- ennuste vakuutusmaksutulosta ja maksettavista korvauksista kultakin toiminnan aloittamista seuraavalta kolmelta ensimmäiseltä tilikaudelta
- vakuutusyhtiön toiminimi ja pääkonttorin osoite
- niiden muiden vakuutusyhtiön toimipaikkojen nimet ja osoitteet, joista käsin yhtiö aikoo harjoittaa vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa
- jos vakuutusyhtiö aikoo harjoittaa liikennevakuutusta, todistus siitä, että vakuutusyhtiö on liittynyt jäseneksi tai jättänyt jäsenhakemuksen kohdevaltion kansalliseen toimistoon ja takuurahastoon, sekä korvausasiamiehen nimi ja osoite. Mikäli vakuutusyhtiö on jättänyt edellä mainitun jäsenhakemuksen, vakuutusyhtiön on annettava sitoumus siitä, ettei yhtiö harjoita liikennevakuutusta ennen kuin se on esittänyt lopullisen jäsenyystodistuksen sekä
- jos vakuutusyhtiö aikoo harjoittaa vahinkovakuutusluokkaan 17 ”Oikeusturva” kuuluvaa vakuutusta, vakuutusyhtiön selvitys siitä, mitä oikeusturvakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun neuvoston direktiivin (87/344/ETY) 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista vaihtoehtoista vakuutusyhtiö aikoo käyttää.

2.1.3 Toimintapääoman riittävyyslaskelma

(1) Sivuliikkeen perustamista koskevaan ilmoitukseen ja vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa koskevaan ilmoitukseen on liitettävä toimintapääoman riittävyyslaskelma. Laskelma muodostuu yhtiön toimitusjohtajan allekirjoittamasta toimintapääomalaskelmasta sekä yhtiön vastuullisen vakuutusmatemaatikon allekirjoittamasta toimintapääoman vähimmäismäärä- ja takuumäärälaskelmasta.

(2) Vakuutusyhtiön tulee toimittaa VVV:lle tuorein mahdollinen toimintapääomalaskelma, kuitenkin vähintään viimeisin määräysten edellyttämä neljännesvuosilaskelma. Toimintapääomalaskelma toimitetaan raportin 1 taulukoiden 1 ja 2 mukaisena. Yhtiön tulee liittää ilmoitukseen selostus niistä laskentahetken jälkeen tapahtuneista seikoista, joilla on vaikutusta toimintapääoman määrään sekä arvioitava, miten suuri tämä vaikutus on.

(3) Toimintapääoman vähimmäismäärä ja takuumäärä lasketaan arviona tarkasteluhetken tilanteesta täydennettynä suunnitellulla toiminnalla.

(4) Vahinkovakuutuksessa ja henkivakuutusluokassa 1 c toimintapääoman vähimmäismäärälaskelmassa käytetään kuluvan vuoden vakuutusmaksutuloina, vakuutusmaksutuottoina ja korvauskuluina viimeisimmän 12 kalenterikuukauden ajalta laskettuja suureita lisätynä ilmoituksen mukaisen suunnitellun toiminnan keskimääräisillä määrillä. Ilmoituksen mukaisen suunnitellun toiminnan keskimääräisillä määrillä tarkoitetaan ilmoitukseen liitettyssä toimintasuunnitelmassa annettujen kyseisten erien kolmen ensimmäisen tilikauden ennusteiden keskiarvoja.

(5) Vähimmäismäärälaskelmassa tehdään oletus, että vastuuvelan määrä, positiiviset riskisummat ja sijoitussidonnaisten vakuutusten hallintokulut eivät alene vertailuajankohtaan verrattuna. Toimintapääoman vähimmäismäärä- ja takuumäärälaskelma toimitetaan raportin 1 taulukon 4 mukaisena vahinkovakuutuksessa ja raportin 1 taulukon 5 mukaisena henkivakuutuksessa.

(6) Jos tällä tavalla saatu arvio ei anna luotettavaa kuvaa yhtiön toimintapääomavaatimuksesta ottaen huomioon suunniteltu toiminta, yhtiön tulee lisäksi esittää oma arvionsa toimintapääoman vähimmäismäärästä ja sitä vastaavasta takuumäärästä.

3 Vakuutusyhtiön osakkuus, osakkeet ja takuuosuudet (kumottu)

Luku 3 on kumottu 1.10.2013 voimaantulleilla Finanssivalvonnan määräyksillä ja ohjeilla 16/2013 Finanssipalvelujen tarjoamisessa noudatettavat menettelytavat.

II osa: Hallinto ja tilinpäätös

4 Valvottavan johdon kelpoisuus, sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Valtuutussäännös

VYL 6 luvun 10 §
TVYL 1 § 3

4.1A Muun vakuutusyhtiön kuin työeläkevakuutusyhtiön ja vakuutusomistusyhteisön johdon kelpoisuus (kumottu)

Luku 4.1A on kumottu 15.12.2014 voimaan tulleilla Finanssivalvonnan määräyksillä ja ohjeilla 7/2014 Henki- ja vahinkovakuutusyhtiön johtoa ja hallintojärjestelmää koskevat määräykset ja ohjeet.

4.1B Vakuutusyhdistyksen johdon kelpoisuus (ohje)

4.1B.1 Vastuu vakuutusyhdistyksen johtoa koskevien kelpoisuusvaatimusten noudattamisesta

- (1) Johdon kelpoisuudella tarkoitetaan hallintoelinten ja johtoon kuuluvien henkilöiden luotettavuutta ja sopivuutta siihen nimenomaiseen tehtävään, jota he hoitavat. Lainsäädännössä on annettu kelpoisuutta koskevat vähimmäisvaatimukset.
- (2) Kukin valvottava vastaa siitä, että valvottavan johdolle lainsäädännössä asetetut vaatimukset täyttyvät sekä henkilöä tehtävään nimitettäessä että jatkuvasti hänen toimiessaan kyseessä olevassa tehtävässä.
- (3) Yksittäistä hallituksen jäsentä, varajäsentä ja koko hallitusta sekä toimitusjohtajaa ja toimitusjohtajan sijaista koskevat vaatimukset tulee saattaa kulloinkin ehdokkaita asettavien tahojen sekä nimityspäätöksen tekvän hallintoelimen tietoon otettavaksi huomioon asetettaessa ehdokkaita ja päätöstä tehtäessä.
- (4) Valvottavan tulee varmistaa, että sillä on riittävät toimintamallit ja prosessit ml. kirjalliset toimintaperiaatteet johdon kelpoisuusvaatimusten täyttymisen varmistamiseksi ja näissä mahdollisesti tapahtuvien muutosten seuraamiseksi.

4.1B.2 Vakuutusyhdistyksen johdon kelpoisuusvaatimukset

Hallitus

- (1) Arvioitaessa yksittäisen hallituksen jäsenen tai varajäsenen ammatillista pätevyyttä huomiota tulee kiinnittää muun muassa henkilön koulutukseen ja kokemukseen sekä toisaalta ao. yhdistyksen toiminnan laatuun ja laajuuteen. Hallituksen jäsenen ammatillinen pätevyys voi olla esimerkiksi sijoitustoiminnan ja liikkeenjohdon tai riskienhallinnan alueella. Tavoitteena tulisi olla, että hallitukseen valittavilla jäsenillä on mahdollisimman laajasti erilaista vakuutusyhdistyksen toiminnassa tarvittavaa erityisasiantuntemusta.
- (2) Hallituksen jäsenellä tulee olla lisäksi yleinen vakuutustoiminnan tuntemus. Tämän vaatimuksen tulee täytyä jatkuvasti. Vakuutustoiminnan tuntemusta voi hankkia esimerkiksi vakuutusyhtiön tai vakuutusyhdistyksen palveluksessa, hallituksen jäsenenä tai toimimalla alan opetus-, tutkimus- tai valvontatehtävissä.
- (3) Jos hallituksen jäsen tai varajäsen joutuu eroamaan tai erotetaan siitä syystä, että hän ei enää täytä kelpoisuusvaatimuksia, tulee siitä ilmoittaa viipymättä VVV:lle.

Toimitusjohtaja

(4) Arvioitaessa toimitusjohtajan tai toimitusjohtajan sijaisen ammatillista pätevyyttä tulisi kiinnittää huomiota erityisesti sijoitustoiminnan, riskienhallinnan ja liikkeenjohdon tuntemuksen riittävyyteen. Tällöin huomiota tulee kiinnittää muun muassa henkilön koulutukseen ja kokemukseen suhteessa vakuutusyhdistyksen toimintaan. Toimitusjohtajalta edellytetään myös yleistä vakuutustoiminnan tuntemusta. Vakuutustoiminnan tuntemusta voi hankkia esimerkiksi vakuutusyhtiön tai vakuutusyhdistyksen palveluksessa, hallituksen jäsenenä tai toimimalla alan opetus-, tutkimus- tai valvontatehtävissä.

(5) Jos toimitusjohtaja tai toimitusjohtajan sijainen joutuu eroamaan tai erotetaan siitä syystä, että hän ei enää täytä kelpoisuusvaatimuksia, tulee siitä ilmoittaa viipymättä VVV:lle.

4.1B.3 Vakuutusyhdistyksen johtoa koskeva ilmoitus

(1) Ilmoitus vakuutusyhdistyksen hallituksen jäsenen ja varajäsenen sekä toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen kelpoisuudesta tulee toimittaa VVV:lle viipymättä nimityksen tapahduttua.

(2) Hallituksen jäsenen ja varajäsenen uudelleenalinnasta ei tarvitse antaa uutta selvitystä.

(3) Ilmoituksen tulee sisältää seuraavat tiedot:

- henkilön yksilöinti- ja yhteystiedot sekä kotipaikka
- vakuutusyhdistyksen nimi
- henkilön tehtävä alkamisajankohtineen

4.1C Työeläkevakuutusyhtiön ja työeläkevakuutusyhtiön omistusyhteisön johdon kelpoisuus

4.1C.1 Vastuu työeläkevakuutusyhtiön ja työeläkevakuutusyhtiön omistusyhteisön johtoa koskevien kelpoisuusvaatimusten noudattamisesta (ohje)

(1) Johdon kelpoisuudella tarkoitetaan hallintoelinten ja johtoon kuuluvien henkilöiden luotettavuutta ja sopivuutta siihen nimenomaiseen tehtävään, jota he hoitavat. Lainsäädännössä on annettu kelpoisuutta koskevat vähimmäisvaatimukset.

(2) Kukin valvottava vastaa siitä, että valvottavan johdolle lainsäädännössä asetetut vaatimukset täyttyvät sekä henkilöä tehtävään nimitettäessä että jatkuvasti hänen toimiessaan kyseessä olevassa tehtävässä.

(3) Edellä tarkoitettuja yksittäisiä hallituksen jäsentä, varajäsentä ja koko hallitusta sekä toimitusjohtajaa ja toimitusjohtajan sijaista koskevat vaatimukset tulee saattaa kulloinkin ehdokkaita asettavien tahojen sekä nimityspäätöksen tekevän hallintoelimen tietoon otettavaksi huomioon asettaessa ehdokkaita ja päätöstä tehtäessä.

(4) Valvottavan tulee varmistaa, että sillä on riittävät toimintamallit ja prosessit sekä kirjalliset toimintaperiaatteet johdon kelpoisuusvaatimusten täyttymisen varmistamiseksi ja näissä mahdollisesti tapahtuvien muutosten seuraamiseksi.

4.1C.2 Työeläkevakuutusyhtiön ja työeläkevakuutusyhtiön omistusyhteisön johdon kelpoisuusvaatimukset (ohje)

Hallitus

(1) TVYL 9 e §:n mukaan työeläkevakuutusyhtiön hallituksen jäseneltä ja varajäseneltä edellytetään hyvämaineisuutta ja hyvää työeläkevakuutustoiminnan tuntemusta ja 11 §:n 2 momentin mukaan toimitusjoh-

tajalta lisäksi hyvää sijoitustoiminnan ja liikkeenjohdon tuntemusta. Lain 9 e §:n mukaan hallituksessa on myös oltava hyvä sijoitustoiminnan asiantuntemus.

(2) Työeläkevakuutusyhtiön hallituksen jäseneltä edellytetään hyvää työeläkevakuutustoiminnan tuntemusta. Jokaiselta hallituksen uudelta jäseneltä, mikäli hänellä ei ole vastaavaa kokemusta toisen työeläkevakuutusyhtiön hallituksesta tai muuta siihen rinnastettavaa kokemusta työeläkelaitoksesta, edellytetään osallistumista perehdyttämiskoulutukseen, jonka järjestäminen on vakuutusyhtiön vastuulla.

(3) Työeläkevakuutusyhtiön hallituksen valiokuntia valittaessa tulee varmistua siitä, että valiokunnan jäsenillä on valiokunnan toimialaan nähden riittävä ammattitaito ja pätevyys.

(4) Työeläkevakuutusyhtiön hallituksessa on oltava hyvä sijoitustoiminnan asiantuntemus. Tämän vaatimuksen voidaan yleensä katsoa täyttyvän, jos vähintään yhdellä kolmasosalla hallituksen jäsenistä on hyvä sijoitustoiminnan asiantuntemus.

(5) Jos hallituksen jäsen tai varajäsen joutuu eroamaan tai erotetaan siitä syystä, että hän ei enää täytä kelpoisuusvaatimuksia, tulee siitä ilmoittaa VVV:lle viipymättä.

Toimitusjohtaja

(6) Työeläkevakuutusyhtiön toimitusjohtajalta ja toimitusjohtajan sijaiselta edellytetään hyvää työeläkevakuutustoiminnan, sijoitustoiminnan ja liikkeenjohdon tuntemusta. Tällainen hyvä tuntemus voidaan saavuttaa joko riittävän pitkän vastaavanlaisissa tehtävissä hankitun työkokemuksen kautta tai riittävän pitkän muun työkokemuksen ja kattavan koulutus- ja perehdyttämishojelman kautta.

(7) Koulutus- ja perehdyttämishojelman tulee käsittää työeläkevakuutustoimintaan, sijoitustoimintaan ja liikkeenjohtoon liittyviä osa-alueita. Koulutus- ja perehdyttämishojelman järjestäminen on vakuutusyhtiön vastuulla.

(8) Edellä tarkoitetun vastaavanlaisen työkokemuksen voi hankkia toimimalla työeläkevakuutusosalalla vastuullisissa tehtävissä ja muun työkokemuksen voi hankkia toimimalla rahoitus- tai vakuutusosalalla vastuullisissa tehtävissä.

(9) Jos toimitusjohtaja tai toimitusjohtajan sijainen joutuu eroamaan tai erotetaan siitä syystä, että hän ei enää täytä kelpoisuusvaatimuksia, tulee siitä ilmoittaa VVV:lle viipymättä.

4.1C.3 Työeläkevakuutusyhtiön ja työeläkevakuutusyhtiön omistusyhteisön johdon kelpoisuutta koskeva selvitys

Valtuutussäännös

VYL 6 luvun 10 § 1 kohta

TVYL 9 a § ja 12a §

(1) Selvitys työeläkevakuutusyhtiön ja työeläkevakuutusyhtiön omistusyhteisön hallituksen jäsenen ja varajäsenen sekä työeläkevakuutusyhtiön ja työeläkevakuutusyhtiön omistusyhteisön toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen kelpoisuudesta tulee toimittaa VVV:lle viipymättä nimityksen tapahduttua tai kun aikaisemmin ilmoitetuissa tiedoissa on tapahtunut muutos.

(2) Hallituksen jäsenen ja varajäsenen uudelleenvalinnasta ei tarvitse antaa uutta selvitystä.

(3) VVV pitää tärkeänä, että toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen nimityksistä virastoa informoidaan mahdollisuuksien mukaan etukäteen. Toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen kelpoisuutta koskeva selvitys on kuitenkin aina annettava ennen kuin ao. henkilö aloittaa toimitusjohtajana tai toimitusjohtajan sijaisena toimimisen.

(4) Selvitykset ja todistukset ulkomaisista henkilöistä voidaan toimittaa myös muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä, mutta tällöin niihin on liitettävä suomen- tai ruotsinkielinen käännös. Liitteeksi vaadittavien todistusten sijasta hyväksytään myös ilmoituksen antavan henkilön kotivaltion viranomaisten vastaavat todistukset. Jos vastaavia todistuksia ei ole saatavissa, tulee tämä ilmoittaa selvityksessä.

(5) Selvityksen tulee sisältää seuraavat tiedot ja liitteet

- henkilön yksilöinti- ja yhteystiedot sekä kotipaikka
- työeläkevakuutusyhtiön tai työeläkevakuutusyhtiön omistusyhteisön nimi
- henkilön tehtävä ko. yrityksessä alkamisajankohtineen
- selvitys siitä, että henkilö hallitsee itseään ja omaisuuttaan; liitteenä:
 - omavaraisuustodistus,
 - ote holhousasioiden rekisteristä, josta käy ilmi, onko henkilölle määrätty edunvalvoja tai hänen oikeustoimikelpoisuuttaan rajoitettu
 - ote Oikeusrekisterikeskuksen velkajärjestelyrekisteristä ja
 - ote Oikeusrekisterikeskuksen liiketoimintakieltorekisteristä
- henkilön antama kirjallinen vakuutus siitä, että
 - häntä ei ole tuomittu sakkoon (ei koske rikesakkoja eikä pienehköistä liikenneriikkomuksista seuranneita sakkoja), ehdolliseen vankeusrangaistukseen tai yhdyskuntapalveluun viimeisen viiden vuoden aikana
 - häntä ei ole tuomittu ehdottomaan vankeusrangaistukseen viimeisen kymmenen vuoden aikana
 - hän ei ole saanut huomautusta tehtävänsä asetetulta valvontaelimeltä (esimerkiksi ulkomainen valvontaviranomainen, Suomen Asianajajaliitto, Keskuskauppakamarin tilintarkastuslautakunta)
 tai selvitys rikkomuksesta tai rikoksesta, josta em. seuraamus on aiheutunut
- selvitys siitä, onko ulkomainen vakuutusvalvonnasta vastaava viranomainen arvioinut henkilön luotettavuutta ja sopivuutta (fit & proper) ja tämän arvioinnin tulos
- ansioluettelo
- työeläkevakuutusyhtiön hallituksen puheenjohtajaa ja hallitusta koskien selvitys siitä, että ao. nimityksen jälkeen kaksi kolmasosaa hallituksen jäsenistä on henkilöitä, jotka eivät ole vakuutusyhtiön kanssa samaan konserniin tai RavaL:ssa tarkoitettuun ryhmittymään kuuluvan luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen hallituksen jäsenenä tai varajäsenenä taikka toimitusjohtajana tai hänen sijaisenaan.

4.2. Sisäinen valvonta (kumottu)

Luku 4.2 on kumottu 15.12.2014 voimaan tulleilla Finanssivalvonnan määräyksillä ja ohjeilla 7/2014 Henki- ja vahinkovakuutusyhtiön johtoa ja hallintojärjestelmää koskevat määräykset ja ohjeet.

4.3 Sisäinen valvonta vakuutusyritysryhmittymään kuuluvan vakuutusyrityksen ja suomalaisen vakuutusomistusyhteisön lisävalvonnan kannalta tarpeellisten tietojen tuottamiseksi

(1) Vakuutusyhtiöllä ja -yhdistyksellä sekä suomalaisella vakuutusomistusyhteisöllä on oltava raportointijärjestelmä, josta saadaan VYL 26 luvun 5 §:n mukaista mukautettua vakavaraisuutta laskettaessa tarvittavat toimintapääomaa ja toimintapääomavaatimusta koskevat tiedot.

(2) Raportointijärjestelmän tulee tuottaa myös vakuutusyritysryhmittymän keskinäisiä liiketoimia koskevat viranomaisraportoinnissa tarvittavat tiedot.

(3) Edellä mainittujen raportointijärjestelmien sisäistä valvontaa koskee soveltuvin osin se, mitä muualla tässä määräys- ja ohjekokoelmassa sanotaan.

4.4 Sisäinen valvonta (ohje) (kumottu)

Luku 4.4 on kumottu 15.12.2014 voimaan tulleilla Finanssivalvonnan määräyksillä ja ohjeilla 7/2014 Henki- ja vahinkovakuutusyhtiön johtoa ja hallintojärjestelmää koskevat määräykset ja ohjeet.

4.5 Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän sisäinen valvonta (ohje) (kumottu)

Luku 4.5 on kumottu 15.12.2014 voimaan tulleilla Finanssivalvonnan määräyksillä ja ohjeilla 7/2014 Henki- ja vahinkovakuutusyhtiön johtoa ja hallintojärjestelmää koskevat määräykset ja ohjeet.

4.6 Sisäinen tarkastus (ohje) (kumottu)

Luku 4.6 on kumottu 15.12.2014 voimaan tulleilla Finanssivalvonnan määräyksillä ja ohjeilla 7/2014 Henki- ja vahinkovakuutusyhtiön johtoa ja hallintojärjestelmää koskevat määräykset ja ohjeet.

4.7 Riskienhallinta (kumottu)

Luku 4.7 on kumottu 15.12.2014 voimaan tulleilla Finanssivalvonnan määräyksillä ja ohjeilla 7/2014 Henki- ja vahinkovakuutusyhtiön johtoa ja hallintojärjestelmää koskevat määräykset ja ohjeet.

4.8 Hyvä hallinto (ohje) (kumottu)

Luku 4.8 on kumottu 15.12.2014 voimaan tulleilla Finanssivalvonnan määräyksillä ja ohjeilla 7/2014 Henki- ja vahinkovakuutusyhtiön johtoa ja hallintojärjestelmää koskevat määräykset ja ohjeet.

5 Tilintarkastus (kumottu)

Luku 5 on kumottu 1.9.2012 voimaantulleilla Finanssivalvonnan määräyksillä ja ohjeilla 8/2012 Tilintarkastus.

6 Kirjanpito, tilinpäätös, konsernitilinpäätös ja toimintakertomus (kumottu)

Luku 6 on kumottu 31.12.2012 voimaantulleilla Finanssivalvonnan määräyksillä ja ohjeilla 14/2012 Kirjanpitoa, tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevat määräykset ja ohjeet: Vakuutusyhtiöt, työeläkevakuutusyhtiöt, vakuutusyhdistykset, vakuutusomistusyhteisöt, kolmannen maan vakuutusyhtiöiden sivuliikkeit ja lailla perustetut eläkelaitokset.

III osa: Vastuuvelka ja sen kattaminen sekä vakavaraisuus

7 Vastuuvelka (ohje)

7.1 Vahinkovakuutusyhtiön vastuuvelka

7.1.1 Vastuuvelkaraportti

(1) Vakuutusyhtiön vastuullisen vakuutusmatemaatikon on laadittava tilinpäätöksen vastuuvelasta raportti, jossa on erityisesti huomioitu seuraavat seikat (lakisääteinen tapaturma aina omana osaluokkana):

- laskuperustemuutoksien arvioitu vaikutus tilinpäätösvoiton vastuuvelkaan vakuutusluokittain sekä ennen jälleenvakuuttajien osuutta että omalla vastuulla olevilta osin. Muutokset on ryhmiteltävä vakuutusmaksuvastuuseen, varsinaiseen korvausvastuuseen ja tasoitusmäärään
- mikäli vakuutusmaksuvastuusta on vähennetty vakuutusten aktivoidut hankintamenot, niiden määrät vakuutusluokkakohtaisesti
- vakuutusmaksuvastuuseen sisältyvä siirtovastuun täydennys vakuutusluokittain
- vakuutusluokkakohtainen korvausvastuun riittävyyden seurantalaskelma, jossa esitetään edellisinä vuosina sattuneita vahinkoja varten vuoden alussa varattu korvausvastuu vähennettynä tilivuoden kuluessa edellisinä vuosina sattuneista vahingoista maksetuilla suorituksilla ja vuoden lopussa näistä vahingoista vielä varattu korvausvastuu
- mikäli korvausselvittelyssä yhtiön haltuun otettu vahingoittunut omaisuus, luotto- ja takausvakuutuksen vahingoista yhtiölle jääneet vastavakuudet tai vahinkoihin liittyvät riidattomat regressisaamiset on vähennetty korvausvastuusta, niiden määrät ilmoitetaan vakuutusluokkakohtaisesti
- merkittävät muutokset yhtiön korvausselvittelyssä tilikauden aikana, kuten esimerkiksi periaatemuutokset, raportointimuutokset, atk-muutokset tai siirtyminen sisäisistä korvauskäsittelijöistä ulkoisiin
- tilikauden aikana tapahtuneet kannanluovutukset ja niiden vaikutus tilinpäätöshetken vastuuvelkaan vakuutusluokittain
- suuret vahingot tilikauden aikana, niistä maksetut korvaukset, tilinpäätöshetken vastuuvelka sekä ennen jälleenvakuuttajien osuutta että omalla vastuulla olevilta osin
- tulevaan jälleenvakuutukseen liittyvät ongelmat, kuten esimerkiksi suurvahingot, merkittävät alivaraukset tai sopimusriidat sekä näihin liittyvät varaukset
- menevään jälleenvakuutukseen liittyvät ongelmat, kuten esimerkiksi myöhästyneet merkittävät saamiset, sopimusriidat tai selvitystilaongelmat sekä näihin liittyvät varaukset.

(2) Raportti on toimitettava VVV:lle kohdan 13.1 mukaisesti.

7.1.2 Laskuperusteet

(1) Yhtiön soveltamat vastuuvelan laskuperusteet on kokonaisuudessaan dokumentoitava.

(2) Tilinpäätöshetken vastuuvelan laskuperusteiden tulee sisältää vakuutusluokittain, kuitenkin niin, että vaakuutusluokkiin sisältyvät lakisääteiset lajit ja merkittävästi erilaiset liikkeet eritellään omina osaluokkinaan, ainakin seuraavat seikat:

Vakuutusmaksuvastuusta

- vakuutusmaksuvastuun määräämistapa ja
- miten jälleenvakuuttajien osuus määrätään.

Varsinaisesta korvausvastuusta

- eläkemuotoisen korvauksen ja siihen liittyvän kertakaikkisen korvauksen määräämistapa,
- muiden tunnettujen ja tuntemattomien vahinkojen määräämistapa,
- vahingonselvittelyvarauksen määräämistapa,

- valuuttakurssien käsittely,
- vahinkokohtaisen varauksen raja,
- vahinkokohtaisen varauksen periaatteet,
- muun kuin eläkeuotoisen korvauksen korkoutuksen suoritustapa,
- käytetyt laskuperustekorot ja
- miten jälleenvakuuttajien osuus määrätään.

(3) Laskuperusteiden tulee myös sisältää yhtiön käyttämät periaatteet, kun vastuuelka on arvioitava muulloin kuin tilinpäätöshetkellä.

(4) Yhtiön on vähintään neljän vuoden välein tarkistettava, että laskuperusteissa käytetyt kollektiivivarauskertoimet ja tehdyt vahinkokohtaiset varaukset ovat olleet riittäviä. Vakuutusluokat voidaan tarpeen mukaan jakaa eri tarkistusvuosiin. Tehdyistä tarkistuksista on tehtävä kirjallinen dokumentointi ja vastuuelan laskuperusteista on ilmentävä, milloin tietyn vakuutusluokan vastuuelka on tarkistettu ja milloin se mahdollisesti tullaan tarkistamaan. On myös dokumentoitava, ovatko tilastot olleet puutteellisia ja miten niitä on täydennetty.

(5) Tilinpäätöksessä sovellettavat uudet vastuuelan laskuperusteet on toimitettava tiedoksi yhtiön hallitukselle.

8 Vakuutusyhtiön (ei koske työeläkevakuutusyhtiöitä) ja kolmannen maan vakuutusyhtiön sivuliikkeen sijoitustoiminta sekä vastuuvelan kate

Valtuutussäännös

VYL 6 luvun 10 §:n 2 kohta ja 10 luvun 24 §
UVYL 34 § 1 mom., 34 a § 2 mom.

8.1 Sijoitussuunnitelma

(1) Mitä jäljempänä on määrätty vakuutusyhtiön sijoitussuunnitelmasta, koskee myös kolmannen maan vakuutusyhtiön sivuliikettä. Mitä jäljempänä on määrätty koskevaksi vakuutusyhtiön hallitusta, koskee myös kolmannen maan vakuutusyhtiön sivuliikkeen pääasiamiestä. Sijoitustoiminnan yleisten tavoitteiden laatimista ja ajan tasalla pitämistä varten laadittu arvio ja siitä tehdyt johtopäätökset tulee kolmannen maan vakuutusyhtiön sivuliikkeen liittää sijoitussuunnitelmaan.

(2) Vakuutusyhtiön hallituksen on laadittava ja hyväksyttävä yhtiölle sen varojen sijoittamista koskeva suunnitelma (sijoitussuunnitelma) ottaen huomioon harjoitettu vakuutustoiminta ja toimintaympäristö sekä omien pääomien määrä ja VYL 11 luvun 7 §:n, 12 §:n ja 18 §:n toimintapääoman vähimmäismäärää koskevat vaatimukset.

(3) Sijoitussuunnitelman laatimista varten on yhtiön vastuullisen vakuutusmatemaatikon esitettävä hallitukselle kirjallinen selvitys yhtiön vastuuvelan luonteen asettamista vaatimuksista yhtiön sijoitustoiminnalle. Yhtiön vastuullisen vakuutusmatemaatikon on myös annettava kirjallinen lausunto siitä, täyttääkö hallituksen laatima sijoitussuunnitelma nämä vaatimukset.

(4) Sijoitussuunnitelma on pidettävä ajan tasalla. Hallituksen pöytäkirjaan on liitettävä hallituksen hyväksymä sijoitussuunnitelma. Pöytäkirjaan on liitettävä myös edellä mainittu vastuullisen vakuutusmatemaatikon lausunto.

(5) Sijoitussuunnitelman tulee sisältää ainakin seuraavat seikat:

Hallituksen päätös sijoitustoiminnan yleisistä tavoitteista:

- sijoitustoiminnan suuntaamisen yleiset periaatteet
- sijoitusten tuottotavoitteet lyhyellä ja pitkällä tähtäimellä
- sijoitusten yleiset hajautustavoitteet
- valuuttaliikkeen järjestämisen periaatteet
- sijoituksille asetettavat likviditeettitavoitteet
- sijoituksille, kuten esimerkiksi velkasitoumusten vakuuksille, asetettavat yleiset turvaavuustavoitteet
- johdannaisten käyttöä koskevat periaatteet, joissa on määriteltävä, millaisia johdannaisso-
pimuksia yhtiö pitää sijoitusriskiä pienentävinä tai sijoitusten tehokkaan hoidon mahdol-
listavina.

Näiden tavoitteiden laatimista ja ajan tasalla pitämistä varten hallituksen tulee arvioida säännöllisesti (vähintään kerran vuodessa):

- toimintaympäristön tila ja kehitysnäkymät
- sijoituksiin sisältyvät riskit arvonmuutoksen, odotetun tuoton, turvaavuuden ja valuuttaliikkeen suhteen
- vastuuvelan luonteen asettamat vaatimukset sijoitusten tuotolle ja likvidisyydelle sekä valuuttaliikkeelle

- sijoitusten riskinkantokyky lyhyellä ja pitkällä aikavälillä
- arvio vakavaraisuusaseman kehityksestä.

Arvio ja siitä tehdyt johtopäätökset tulee liittää hallituksen pöytäkirjaan.

Hallituksen päätös sijoitustoiminnassa sovellettavista yksityiskohtaisista rajoista

Hallituksen tulee päättää säännösten ja määräysten mukaisesti sekä rajat sijoituksille yksittäisiin kohteisiin että kumulatiiviset rajat eri tyyppisille riskeille mukaan lukien johdannaisinstrumentit. Päätöksen tulee sisältää ohjeet sijoitusten mahdollisista suojaamisperiaatteista sekä valuuttaliikkeen järjestämisestä. Valuuttaliikkeen järjestämistä koskevissa ohjeissa on otettava huomioon myös välilliset valuuttariskit.

Erityisesti hallituksen tulee päättää, missä laajuudessa ja millä edellytyksillä varoja voidaan sijoittaa:

- vakuutusyhtiön tytäryhtiöiden toimintaan
- samaan yhteistoimintaryhmään kuuluvan toisen vakuutusyhtiön ja sen tytäryhtiöiden toimintaan
- konsernisuhteen perusteella tai jollain muulla perusteella merkittävää määräysvaltaa käyttävien yhteisöjen ja luonnollisten henkilöiden toimintaan sekä viimeksi mainittujen yhteisöjen kanssa samaan konserniin kuuluvien muiden yhteisöjen toimintaan.

Hallituksen tulee päättää niistä periaatteista, joilla varoja voidaan sijoittaa yhtiöihin, joiden omistajana tai hallinnossa on vakuutusyhtiön hallituksen jäseniä tai johtavassa asemassa olevia henkilöitä tai yhtiön tilintarkastajia.

Hallituksen tulee myös päättää myönnettyiltä lainoilta ja muilta velkasitoumussijoituksilta edellytettäviä vakuuksia koskevista periaatteista. Tässä päätöksessä on erikseen käsiteltävä takausten antajina ja takausvakuutusten myöntäjinä toimivilta eri yhteisöiltä hyväksyttävien kokonaisvastuiden yhteisökohtaisia enimmäismääriä.

Hallituksen päätös sijoitustoiminnan organisaation päätösvaltuuksista ja raportoinnista hallitukselle

Hallituksen tulee päättää, miltä osin se itse päättää sijoitustoiminnasta ja miltä osin päätösvalta siirretään organisaation eri tasoille. Päätösvallan siirron osalta hallituksen on edellytettävä, että se saa säännöllisin, riittävän lyhyin väliajoin kirjallisen selvityksen tehdyistä sijoituksista, kokonaissijoitusten olemisesta säädetyissä rajoissa sekä uusien sijoitusten vaikutuksesta kokonaissijoituksiin. Selvitys tulee liittää hallituksen pöytäkirjaan.

Vakuutusyhtiön tytäryhtiöiden, samaan yhteistoimintaryhmään kuuluvan toisen vakuutusyhtiön ja sen tytäryhtiöiden toimintaan sekä konsernisuhteen tai jollain muulla perusteella merkittävää määräysvaltaa käyttävien yhteisöjen ja henkilöiden toimintaan sijoitettujen varojen ja niiden vakuuksien muutoksista on hallituksen edellytettävä jatkuvaa kirjallista raportointia. Myös nämä selvitykset tulee liittää hallituksen pöytäkirjaan.

(6) Vakuutusyhtiön sijoitussuunnitelman tulee sisältää selvitys omaisuudenhoitajien käytöstä.

(7) Sijoitussuunnitelma on organisaatiossa tehokkaalla tavalla saatettava jokaisen asianomaisen tietoon ja tilintarkastajille sekä hallintoneuvoston puheenjohtajalle.

8.2 Luottolaitokseen tai ETA-valtiossa toimiluvan saaneeseen vakuutusyhtiöön rinnastettavat yhteisöt

(1) VYL 10 luvun 7 §:n 3) kohdassa tarkoitettuun luottolaitokseen tai ETA-valtioissa toimiluvan saaneeseen vakuutusyhtiöön rinnastetaan seuraavat yhteisöt:

Finnvera Oyj
Kuntarahoitus Oy
Kuntien asuntoluotto Oy
Kuntien takauskeskus
Omaisuuksienhoitoyhtiö Arsenal Oyj
Svensk Exportkredit
Eksportfinans ASA
Kommunalbanken AS
Kommuninvest Sverige AB

8.3 Johdannaissopimukset, takaisinostosopimukset ja arvopaperilainaussopimukset vastuuelan katteessa

(1) Sijoitusriskiä pienentäviä johdannaissopimuksia saa lukea vastuuelkaa kattavaan omaisuuteen niiden positiivisia käypiä arvoja käyttäen, kun johdannaissopimuksille on osoitettavissa vastaava sijoitettujen varojen määrä. Tällaiset johdannaissopimukset on kohdistettava näihin omaisuuseriin. Samaan kohde-etuuteen liittyvät erilaiset johdannaissopimukset on arvioitava yhdessä vastaavien varojen kanssa nettomääräisesti.

(2) Käytettäessä johdannaissopimuksia sijoitusten tehokkaan hoidon edistämiseksi on sopimusten kohde-etuuksille laskettava käypä arvo, joka ei saa ylittää vastuuelan katteeksi hyväksyttävien VYL 8 luvun 16 §:n 2 momentissa tarkoitettujen raha- ja pääomamarkkinavälineiden sekä osakkeiden ja osuuksien yhteismäärää. Tällöin vastuuelkaa kattavaan omaisuuteen voidaan lukea näiden johdannaissopimusten positiiviset käyvät arvot.

(3) Johdannaistiliasemaa, joka kohde-etuuksien käypään arvoon arvostettuna johtaa sellaisten omaisuuserien myyntiin, joita ei omisteta (lyhyeksi myynti) tai oston, joka ylittää vastuuelan katteeksi hyväksyttävien VYL 8 luvun 16 §:n 2 momentissa tarkoitettujen raha- ja pääomamarkkinavälineiden sekä osakkeiden ja osuuksien yhteismäärän (long -tiliasema), ei saa lukea vastuuelkaa kattavaan omaisuuteen, vaikka niillä olisikin positiivinen käypä arvo.

(4) Vastuuelkaa kattava omaisuus muodostuu katekelpoiseksi hyväksyttävien varojen ja näin sallittujen johdannaistiliasemien positiivisten käypien arvojen summasta.

Takaisinostosopimukset

(5) Takaisinostosopimuksin myydyt arvopaperit katsotaan pantatuksi omaisuudeksi, joka ei ole katekelpoista omaisuutta.

Arvopaperilainaussopimukset

(6) Arvopaperilainaussopimuksin luovutetut arvopaperit voidaan lukea vastuuelan katteeseen, jos vakuutusyhtiöllä on lainatuille arvopapereille turvaava vakuus.

8.4 Katteen luettelointi

Kateluettelon muoto

(1) Kateluettelo on laadittava selväkielisessä kirjallisessa muodossa ja automaattisen tietojenkäsittelyn talenteena, jollei VVV näiltä osin myönnä poikkeusta.

(2) Tilikauden päättymisajankohdan tilannetta vastaava kateluettelo on saatettava selväkieliseen kirjalliseen muotoon viimeistään kolmen kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Katteenhaltijan on ilmoitettava

VVV:lle kateluettelon sijaintipaikan osoite sekä luettelon ylläpidosta vastaavan henkilön nimi ja yhteystiedot.

Kateluettelon säilyttäminen

(3) Kateluettelo liitteinen on säilytettävä katteenhaltijan hallussa taikka, jos siihen on perusteltu syy, Euroopan talousalueella toisen vakuutusyhtiön tai luottolaitoksen hallussa 10 vuotta sen laatimisesta.

Omaisuserien merkitseminen kateluetteloon

(4) Kustakin yksittäisestä omaisuserästä kateluetteloon on merkittävä riittävät yksilöintitiedot, kuten omaisuserän ja siihen kuuluvien asiakirjojen nimike, sijainti, säilytyspaikka ja katearvo sekä käypä arvo, jos se poikkeaa katearvosta. Jäljempänä alakohdassa 6 tarkoitettussa tapauksessa omaisuserä on lisäksi yksilöitävä viittauksella siihen kohtaan, jossa sama omaisuserä on mainittu VYL 10 luvun 6 §:n 3 momentissa tarkoitettussa, kateluettelon liitteeksi laaditussa luettelossa.

(5) Sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvelan katteena olevat varat on merkittävä kateluetteloon omaksi osastokseen.

(6) Jos omaisuserään kohdistuu sen katearvoa vähentävä pantti- tai muu erityinen oikeus, joka rajoittaa omaisuserän käyttämistä vakuutusyhtiön selvitystilan tai konkurssin aikana, tällainen erityinen oikeus on mainittava kateluettelossa ilmoittamalla oikeuden sisältö, arvo ja haltija sekä etuoikeusasema suhteessa katteen haltijaan.

(7) Kateluettelo tulee pitää ajantasaisena ja sen tulee vaadittaessa olla tulostettavissa selväkieliseen kirjalliseen muotoon.

(8) Mitä edellä on määrätty omaisuserien merkitsemisestä kateluetteloon, koskee myös sijoitussidonnaisten vakuutusten kateluettelo.

8.5 Sijoitussidonnaisten vakuutusten sijoitusriskin seuranta

(1) Henkivakuutusyhtiö tai kolmannen maan vakuutusyhtiön sivuliike ei saa ottaa liiallisia sijoitusriskejä hankkimalla jotakin omaisuuslajia oleellisesti vähemmän kuin sillä on tämän omaisuuslajin kokonaistuottoon (mukaan lukien arvonkehitys) sidottua vastuuvalkaa.

Sijoitussidonnaisten vakuutusten positiolaskelmat

(2) Sijoitusriskin seuranta tapahtuu seuraavasti:

- lasketaan paljonko vastuuvalkaa on sidottu eri sijoituskoreihin (Vi)
- lasketaan paljonko yhtiö omistaa eri sijoituskoreihin kuuluvaa omaisuutta (Oi)
- lasketaan positiivisten Vi - Oi -erotusten summa.

(3) Positiivisten Vi - Oi -erotusten summa saa olla enintään 20 prosenttia toimintapääoman ja toimintapääoman vähimmäismäärän erotuksesta ja enintään viisi prosenttia sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvalkasta.

8.6 Katteen valvonta (ohje)

(1) Vastuuvelan katteen on jatkuvasti täytettävä lakien, asetusten ja määräysten vaatimukset.

(2) Jos vakuutusyhtiön toimitusjohtaja tai kolmannen maan vakuutusyhtiön sivuliikkeen pääasiamies havaitsee, että nämä vaatimukset eivät enää täyty tai, että kehitys saattaa olla johtamassa niiden täyttymättä jäämiseen, hänen on viipymättä ilmoitettava asiasta yhtiön hallitukselle ja hallintoneuvoston puheenjohtajalle sekä tilintarkastajalle ja VVV:lle.

8.7 Katettavan vastuuelan arviointi muulloin kuin tilinpäätöshetkellä (ohje)

(1) Katettavan vastuuelan määrä voidaan arvioida lisäämällä viimeiseen tarkasti laskettuun vastuuelkaan laskuperustekorona kerryttämä määrä ja viimeisen tarkan vastuun laskentahetken jälkeiseen aikaan kohdistuvien suoriteperusteisten vakuutusmaksujen nettomäärä sekä vähentämällä vastuusta sitä alentavien korvausten määrä. Yhtiön tasoitusvastuu arvioidaan erikseen vastaavia periaatteita noudattaen. Siltä osin kuin yhtiö on arviointihetken mennessä tehnyt sitovia päätöksiä vastuuelkaan varattaviksi tulevista asiakas-eduista, on myös näiden vaikutus otettava huomioon vastuuelan määrää arvioitaessa.

(2) Arvioidessaan katettavan vastuuelan määrää edellä esitettyjen periaatteiden mukaan on yhtiön vastuullisen vakuutusmatemaatikon otettava huomioon turvaavuuden asettamat vaatimukset. Jos vakuutusmatemaatikolla on perusteltua syytä olettaa, että edellä mainitut periaatteet eivät johda riittävän tarkkaan arviointiin, on hänen arvioitava katettava vastuuelka tai sen osa tarkempaa menettelyä käyttäen.

8.8 Omaisuuden katearvon määrittäminen (ohje)

(1) Vastuuelan katteeseen luettava omaisuus arvostetaan kullakin tarkasteluhetkellä käypään arvoon samoja periaatteita noudattaen kuin vastaava omaisuus arvostetaan kirjanpidossa (katso kohta 6..6). Mikäli omaisuuserään kohdistuu panttioikeus tai muu erityinen oikeus, joka rajoittaa omaisuuserän käyttämistä vakuutuslaitoksen selvitys-/konkurssipesässä, tällaisen erityisen oikeuden arvo tulee vähentää muutoin laskettavasta katearvosta.

8A Vakuutusyhdistyksen sijoitustoiminta ja vastuuelan kate

Valtuutussäännös

VakYhdL 10 luvun 4 §

KateA 3 § , 6 § 3 ja 4 mom., 9 § 4 mom., 13 §

8A.1 Sijoitussuunnitelma

(1) Vakuutusyhdistyksen hallituksen on laadittava ja hyväksyttävä yhdistykselle sen varojen sijoittamista koskeva suunnitelma (sijoitussuunnitelma) ottaen huomioon harjoitettu vakuutusliike ja toimintaympäristö sekä omien pääomien määrä ja VakYhdL 10a luvun 5 §:n vaatimukset.

(2) Sijoitussuunnitelma on pidettävä ajan tasalla. Hallituksen pöytäkirjaan on liitettävä hallituksen hyväksymä sijoitussuunnitelma.

(3) Sijoitussuunnitelman tulee sisältää ainakin seuraavat seikat:

Hallituksen päätös sijoitustoiminnan yleisistä tavoitteista:

- sijoitustoiminnan suuntaamisen yleiset periaatteet
- sijoitusten tuottotavoitteet lyhyellä ja pitkällä tähtäimellä
- sijoitusten yleiset hajautustavoitteet
- valuuttaliikkeen järjestämisen periaatteet
- sijoituksille asetettavat likviditeettitavoitteet
- sijoituksille, kuten esimerkiksi velkasitoumusten vakuuksille, asetettavat yleiset turvaavuustavoitteet
- johdannaisten käyttöä koskevat periaatteet, joissa on määriteltävä millaisia johdannaissopimuksia se pitää suojaavina huomioiden jäljempänä esitetyt suojaavuuden kriteerit (ks. kohta 8A.6).

Näiden tavoitteiden laatimista ja ajan tasalla pitämistä varten hallituksen tulee arvioida säännöllisesti (vähintään kerran vuodessa):

- toimintaympäristön tila ja kehitysnäkymät
- sijoituksiin sisältyvät riskit arvonmuutoksen, odotetun tuoton, turvaavuuden ja valuuttaliikkeen suhteen
- vastuuvelan luonteen asettamat vaatimukset sijoitusten tuoton ja likvidisyyden sekä valuuttaliikkeen suhteen
- sijoitusten riskinkantokyky lyhyellä ja pitkällä aikavälillä
- arvio vakavaraisuusaseman kehityksestä.

Arvio ja siitä tehdyt johtopäätökset tulee liittää hallituksen pöytäkirjaan.

Hallituksen päätös sijoitustoiminnassa sovellettavista yksityiskohtaisista rajoista

Hallituksen tulee päättää säännösten sekä VVV:n määräysten mukaisesti rajat sekä sijoituksille yksittäisiin kohteisiin että kumulatiiviset rajat eri tyyppisille riskeille mukaan lukien johdannaisinstrumentit. Päätöksen tulee sisältää ohjeet sijoitusten mahdollisista suojaamisperiaatteista sekä valuuttaliikkeen järjestämisestä. Valuuttaliikkeen järjestämistä koskevissa ohjeissa on otettava huomioon myös välilliset valuuttariskit.

Erityisesti hallituksen tulee päättää, missä laajuudessa ja millä edellytyksillä varoja voidaan sijoittaa:

- vakuutusyhdistyksen tytäryhtiöiden toimintaan
- samaan yhteistoimintaryhmään kuuluvan toisen vakuutusyhdistyksen tai vakuutusyhtiön ja sen tytäryhtiöiden toimintaan
- konsernisuhteen perusteella tai jollain muulla perusteella merkittävää määräysvaltaa käyttävien yhteisöjen ja luonnollisten henkilöiden toimintaan sekä viimeksi mainittujen yhteisöjen kanssa samaan konserniin kuuluvien muiden yhteisöjen toimintaan.

Hallituksen tulee päättää niistä periaatteista, joilla varoja voidaan sijoittaa yhtiöihin, joiden omistajana tai hallinnossa on vakuutusyhdistyksen hallituksen jäseniä tai johtavassa asemassa olevia henkilöitä tai yhdistyksen tilintarkastajia.

Hallituksen tulee myös päättää myönnettyiltä lainoilta ja muilta velkasitoumussijoituksilta edellytettäviä vakuuksia koskevista periaatteista. Tässä päätöksessä on erikseen käsiteltävä takausten antajina ja takausvakuutusten myöntäjinä toimivilta eri yhteisöiltä hyväksyttävien kokonaisvastuiden yhteisökohtaisia enimmäismääriä.

Hallituksen päätös sijoitustoiminnan organisaation päätösvaltuuksista ja raportoinnista hallitukselle

Hallituksen tulee päättää, miltä osin se itse päättää sijoitustoiminnasta ja miltä osin päätösvalta siirretään organisaation eri tasoille. Päätösvalan siirron osalta hallituksen on edellytettävä, että se saa säännöllisin, riittävän lyhyin väliajoin kirjallisen selvityksen tehdyistä sijoituksista, kokonaissijoitusten olemisesta säädetyissä rajoissa sekä uusien sijoitusten vaikutuksesta kokonaissijoituksiin. Selvitykset tulee liittää hallituksen pöytäkirjaan.

Vakuutusyhdistyksen tytäryhtiöiden, samaan yhteistoimintaryhmään kuuluvan toisen vakuutusyhdistyksen tai vakuutusyhtiön ja sen tytäryhtiöiden toimintaan sekä konsernisuhteen tai jollain muulla perusteella merkittävää määräysvaltaa käyttävien yhteisöjen ja luonnollisten henkilöiden toimintaan sijoitettujen varojen ja niiden vakuuksien muutoksista on hallituksen edellytettävä jatkuvaa kirjallista raportointia. Myös nämä selvitykset tulee liittää hallituksen pöytäkirjaan.

(4) Vakuutusyhdistyksen sijoitussuunnitelman tulee sisältää selvitys omaisuudenhoitajien käytöstä.

(5) Sijoitussuunnitelma on organisaatiossa tehokkaalla tavalla saatettava jokaisen asianomaisen tietoon ja tilintarkastajille sekä hallintoneuvoston puheenjohtajalle.

8A.2 Määritelmiä ja rinnastuksia

(1) Asetuksella tarkoitetaan asetusta ensivakuutusliikettä harjoittavan vakuutusyhdistyksen vastuuvelan katteesta (Kate A) .

Pankkisaamiset

(2) Kate A 1 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetuiksi velkasitoumuksiksi katsotaan myös kaikki pankkisaamiset.

VVV:n hyväksymät vakuudet

(3) VVV:n hyväksymiä velkasitoumusten vakuuksia ovat:

- vakuudet, jotka asetuksen 3 - 5 §:n mukaan voidaan sellaisenaan hyväksyä vastuuvelan katteeksi
- aluskiinnityslaisissa tarkoitetut kiinnitykset ja vastaavat kiinnitykset alukseen, joka on merkitty muussa ETA-valtiossa pidettävään alusrekisteriin
- laissa kiinnityksestä ilma-aluksiin tarkoitetut kiinnitykset ja vastaavat kiinnitykset ilma-alukseen, joka on merkitty muussa ETA-valtiossa pidettävään ilma alusrekisteriin ja
- ETA-valtiossa toimiluvan saaneen vakuutusyhtiön myöntämät henkivakuutukset enintään niiden takaisinostoarvoon saakka.

(4) Velkasitoumukset, joihin liittyy edellä 2 ja 3 alakohdassa tarkoitettu vakuus, luetaan vakuuden katekel-poiseen määrään saakka niihin Kate A 6 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuihin varoihin, joilla saadaan kattaa yhteensä enintään 25 % vastuuvelan bruttomäärästä.

Eta-valtiossa toimiluvan saaneeseen julkisen valvonnan alaiseen talletuspankkiin tai vakuutusyhtiöön rinnastettavat yhteisöt

(5) Kate A 3 §:n 3 kohdan nojalla ETA-valtioissa toimiluvan saaneeseen julkisen valvonnan alaiseen talletuspankkiin ja vakuutusyhtiöön rinnastetaan seuraavat yhteisöt:

Finnvera Oyj
Kuntarahoitus Oy
Kuntien asuntoluotto Oy
Kuntien takauskeskus
Omaisuudenhoitoyhtiö Arsenal Oyj
Svensk Exportkredit
Eksportfinans ASA
Kommunalbanken AS
Kommuninvest Sverige AB

Luetteloitu kate

(6) Luetteloidulla katteella tarkoitetaan näissä määräyksissä sellaisia VakYhdL 10 luvun 3a §:n 5 ja 6 momentissa tarkoitettuihin omaisuuslajeihin kuuluvia ja Kate A:ssa säädetty edellytykset ja rajoitukset täyttäviä varoja, jotka on merkitty 8A.10 kohdassa tarkoitettuun kateluetteloon.

ETA -valtiossa sijaitsevat säännellyt markkinat

(7) Kate A 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetaan ETA-valtiossa sijaitsevilla säännellyillä markkinoilla ETA-valtion viranomaisen valvonnan alaista arvopaperipörssiä ja sellaista muuta ETA-valtiossa toimivaa vaihdantajärjestelmää, joka sisältyy komission Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä julkaisemaan säänneltyjä markkinoita koskevaan luetteloon.

8A.3 Erät vastuvelan bruttomäärästä vähennettävät tai siihen rinnastettavat erät

Menevän jälleenvakuutuksen vähentäminen

(1) Jos menevä jälleenvakuutus on asianmukaisesti järjestetty, voidaan vastuovelkaa katettaessa vähentää VakYhdL 10 luvun 3a §:n 3 momentin 1 kohdassa tarkoitettu jälleenvakuutuksenantajien osuus vastuuvellasta täysimääräisesti, kuitenkin enintään 70 prosenttia vastuvelan bruttomäärästä. VVV voi antaa vakuutusyhdistykselle määräajaksi poikkeusluvan edellä mainittua suuremman osuuden vähentämiseksi.

(2) Jos VVV katsoo, ettei menevää jälleenvakuutusliikettä ole asianmukaisesti järjestetty, VVV voi rajoittaa vakuutusyhdistyksen oikeutta vähentää menevää jälleenvakuutusliikettä vastuovelkaa katettaessa.

(3) Jos jälleenvakuutuksenantaja on selvitystilassa tai on muuten syytä epäillä, että jälleenvakuutuksenantaja ei vastaa osuudestaan vastuuvellasta, voidaan jälleenvakuutuksenantajan osuus vastuuvellasta vähentää vain, mikäli VVV antaa siihen erityisestä syytä luvan.

8A.4 Luetteloiduksi katteeksi kelpaava omaisuus

Kate A 3 - 5 §:ssä tarkoitettut omaisuuslajit

(1) Velkasitoumus, jonka vakuutena on ETA-valtiossa toimiluvan saaneen julkisen valvonnan alaisen vakuutusyhtiön myöntämä henkivakuutus tai kapitalisaatiosopimus, voidaan rinnastaa Kate A 3 §:n 3 kohdan mukaisiin velkasitoumuksiin. Katteeseen hyväksytään määrä, joka vastaa vakuutuksen takaisinostoarvoa, tai jos kuolemantapaussumma on tätä pienempi, kuolemantapaussummaa. Lisäksi edellytetään, että edunsaaja on sama kuin vakuutuksenottaja.

(2) Jos edellä mainittu henkivakuutus tai kapitalisaatiosopimus on myönnetty sijoitussidonnaisena, noudatetaan, mitä sijoitussidonnaisen vakuutuksen arvonkehityksen määräävistä sijoituskohteista on säädetty ja määrätty.

(3) Kate A 6 §:n 1 momentin 2 kohdan soveltaminen: Omaisuuslajien ryhmät, joilla voidaan kattaa yhteensä enintään 25 % vastuvelan bruttomäärästä

Omaisuuslaji		Suurin sallittu osuus vastuvelan bruttomäärästä, minkä kyseisellä omaisuuslajilla voi kattaa
1)	Ensi- ja jälleenvakuutusliikkeestä johtuvat saamiset vakuutuksenottajilta ja -antajilta sekä vakuutusedustajilta yhteensä	25 %
	Vakuutusyhdistyksillä saamiset jälleenvakuutuksenantajilta.	50 %
2)	Saamiset yksittäiseltä vakuutuksenottajalta tai -antajalta	5 %
3)	Saamiset vakuutusedustajilta yhteensä	5 %

4)	Saamiset yksittäiseltä vakuutusedustajalta	1 %
5)	Verotuksessa vahvistettuja tai muita vastaavia saamisia ETA-julkisyhteisöiltä	25 %
6)	Saamiset edellisessä kohdassa tarkoitettulta muulta yksittäiseltä julkisyhteisöltä kuin ETA-valtiolta	10 %
7)	Saamiset ETA -talletuspankkien, ETA -luottolaitosten ja ETA -vakuutusyhtiöiden takuurahastoilta yhteensä	3 %
8)	Alle kolme kuukautta erääntyneinä olleita taseen siirto- ja muita saamisia yhteensä	5 %
9)	Edellisessä kohdassa tarkoitettuja saamisia yhdeksi yksittäiseksi taloudelliseksi riskiksi määriteltävältä kohteelta	1 %
10)	Käteisvaroja yhteensä	3 %
11)	Sellaisia vakuudettomia yritystodistuksia, joilla itsellään tai niiden liikkeellelaskijan osakkeilla tai osuuksilla ei käydä kauppaa ETA -valtioissa sijaitsevilla säännellyillä markkinoilla yhteensä	10 %
12)	Velkasitoumuksia, joiden vakuutena on kiinnitys ETA-valtiossa pidettävään alusrekisteriin merkittyn alukseen yhteensä	5 %
13)	Edellisessä kohdassa tarkoitettuun yksittäiseen alukseen kiinnityksen omaavia velkasitoumuksia yhteensä	2 %
14)	Velkasitoumuksia, joiden vakuutena on kiinnitys ETA -valtiossa pidettävään ilma-alusrekisteriin merkittyn ilma-alukseen, yhteensä	5 %
15)	Edellisessä kohdassa tarkoitettuun yksittäiseen ilma-alukseen kiinnityksen omaavia velkasitoumuksia yhteensä	2 %

(4) Tämän lisäksi tulee huomioida, mitä Kate A 8 - 10 §:ssä on säädetty eräiden yksittäisten riskikeskittymien rajoittamisesta.

(5) Jos omaisuuslajien ryhmissä 12 - 15 tarkoitettu alus tai ilma-alus on siirtynyt vakuuden realisoinnin kautta katteenhaltijan omistukseen, saadaan se lukea vastuuvelan katteeseen omistusoikeuden siirtymistä seuraavien viiden vuoden ajan arvostettuna kunkin tarkasteluajankohdan käypään arvoon.

(6) Siltä osin kuin on kyse omaisuuslajien ryhmissä 12 - 15 tarkoitetuista varoista, katsotaan varojen sijaitsevan sen oikeushenkilön tai luonnollisen henkilön kotimaassa, joka omistaa näissä ryhmissä tarkoitettujen velkasitoumusten vakuudet, eikä siis siinä valtiossa, jossa pidettävään rekisteriin alus tai ilma-alus on merkitty.

8A.5 Sijoitusrahasto-osuudet

(1) VakYhdL 10 luvun 3a §:n 5 momentin 4 kohdan mukaan osuudet sijoitusrahastoissa ja muissa niihin rinnastettavissa yhteissijoitusrytöksissä ovat katekelpoisia varoja.

(2) Sijoitusrahastoja ovat SijRahL:ssa tarkoitetut sijoitusrahastot ja sellaiset ulkomaiset sijoitusrahastot ja muut niihin rinnastettavat yhteissijoitusyritykset, joiden kotipaikka on ETA-valtiossa tai sellaisessa muussa valtiossa, jonka sosiaali- ja terveysministeriö rinnastaa ETA-valtioon. Näitä yhteissijoitusyrityksiä ovat erityisesti kaikki ne yhteissijoitusyritykset, joihin sovelletaan EY:ssä 20.12.1985 annetun direktiivin 85/611/ETY säännöksiin sopeutettua kansallista lainsäädäntöä (ks. SijRahL 2 §). Kate A 1 §:n 2 momentin mukaan asetuksessa tarkoitetaan yhteisöllä myös sijoitusrahastoa ja siihen rinnastettavaa muuta yhteissijoitusyritystä. Kate A:ta sovelletaan sijoitusrahasto-osuuksiin seuraavasti:

- Kiinteistöyhteisöllä tarkoitetaan Kate A 1 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaan sellaista yhteisöä, jonka pääasiallisena tarkoituksena on omistaa asetuksen 5 §:n 1 momentin 1 - 3 kohdassa mainittuja varoja. Näitä varoja ovat: ETA-valtiossa olevat kiinteistöt ja rakennukset, VYL 10 luvun 4 §:n 3 momentin 5 kohdassa tarkoitetut ETA-valtiossa olevaan kiinteään omaisuuteen kohdistuvat oikeudet sekä osakkeet ja osuudet kiinteistöyhteisöissä, joiden kotipaikka on ETA-valtiossa. Jos siis sijoitusrahaston pääasiallisena tarkoituksena on omistaa edellä lueteltuja varoja, tällaisen sijoitusrahaston osuudet luetaan yhtäältä Kate A 5 §:n 1 momentin ja siinä säädetyn 40 %:n enimmäisrajan soveltamisalaan ja toisaalta Kate A 9 §:n ja siinä säädetyn 5 %:n (poikkeustapauksessa 10 %:n) enimmäisrajan soveltamisalaan.
- Kate A 4 §:n 1 momentin 5 kohdassa käsitellään osakkeita ja osuuksia yhteisöissä, joiden kotipaikka on ETA-valtiossa, ja muiden yhteisöjen sellaisia osakkeita ja osuuksia, joilla käydään kauppaa ETA-valtiossa sijaitsevilla säännellyillä markkinoilla, lukuun ottamatta osakkeita ja osuuksia kiinteistöyhteisöissä. Muiden kuin kiinteistöyhteisöiksi luokiteltavien sijoitusrahastojen osuudet kuuluvat siis yhtäältä Kate A 4 §:n 1 momentin 5-7 kohtien ja sitä koskevan 50 %:n enimmäisrajan soveltamisalaan ja toisaalta Kate A 9 §:n ja siinä säädetyn 5 %:n (poikkeustapauksessa 10 %:n) enimmäisrajan soveltamisalaan.
- Kuten Kate A 7 §:n 1 kohta osoittaa, yhdistyksen maksuvalmiusriskin rajoittamiseksi 7 §:ssä säädettyä 10 %:n rajoitusta ei sovelleta osakkeisiin ja osuuksiin sellaisissa sijoitusrahastoissa ja muissa niihin rinnastettavissa yhteissijoitusyrityksissä, joita tarkoitetaan Kate A 4 §:n 1 momentin 5 kohdassa. Kate A 9 §:n 1 momentin 1 kohta osoittaa, ettei myöskään siinä säädettyä kahden prosentin rajoitusta sovelleta näihin osakkeisiin ja osuuksiin.
- Ns. kehitysyhtiöt ja "venture capital" -yhtiöt eivät ole sijoitusrahastoja tai sijoitusrahastoihin rinnastettavia muita yhteissijoitusyrityksiä. Kate A säännöksiä (kuten 7 ja 9 §:ää) sovelletaan kehitysyhtiöihin ja "venture capital" -yhtiöihin samalla tavoin kuin muihinkin yhtiöihin.

8A.6 Johdannais-, takaisinosto- ja arvopaperilainaussopimukset vastuuvelan katteessa

Johdannaissopimukset

(1) Johdannaissopimuksen käyttö vastuuvelan katteena olevan omaisuuden yhteydessä on sallittua siltä osin kuin johdannaissopimus on tehty suojaamaan katteena olevan omaisuuden arvoa arvon alenemista vastaan. Lisäksi on sallittua asettaa osto-optio vastuuvelan katteena olevaan omaisuuserään liittyen. Tällöin kuitenkin käytetään kyseisen omaisuuserän katearvona asetetun option lunastushintaa sen ollessa käypää arvoa alhaisempi.

(2) Johdannaissopimukset eivät yksinään kelpaa vastuuvelan katteeksi. Jos vastuuvelan katteena oleva omaisuuserä on suojattu johdannaissopimuksella, tämä on otettava huomioon omaisuuserän katearvoa määritettäessä. Johdannaissopimusta, jota ei ole tehty säännellyillä markkinoilla tai josta ei ole asetettu turvaavaa vakuutta, ei kuitenkaan voida huomioida omaisuuserän katearvoa määritettäessä. Kuitenkin jos valuuttajohdannaissopimuksen vastapuolena on vähintään yhden A:n voimassa oleva pitkäaikainen ratingluokituksen joko Moody´silta tai Standard & Poorsilta tai vastaavalta luokituslaitokselta omaava, ETA-valtiossa toimiluvan saanut julkisen valvonnan alainen talletuspankki tai vakuutusyhtiö taikka muu yhteisö, jonka VVV rinnastaa edellä tarkoitettuun talletuspankkiin tai vakuutusyhtiöön, voidaan valuuttajohdannaissopimus ottaa huomioon suojaavana omaisuuden katearvon määrittämisessä edellyttäen, että valuutta-

johdannaissopimuksella operatiivisesti suojattu omaisuuserä on dokumentoitu deltakorjattujen valuuttajohdannaissopimusten kohde-etuusarvon ja operatiivisesti suojattujen käteissijoitusten osalta. Valuuttajohdannaissopimukset otetaan katearvon määrittämisessä huomioon suojaavina, vaikka niitä ei ole kirjanpidossa käsitelty suojaavina.

(3) Vastuuvelan katteeseen luetaan operatiivisesti suojaavina valuuttajohdannaissopimusten käyvät arvot siltä osin, kuin niiden deltakorjattujen kohde-etuusarvon käyvät arvot vastaavat valuuttamääräisten käteissijoitusten käypiä arvoja. Valuuttajohdannaissopimuksen kohde-etuuden deltakorjatun kohde-etuusarvon ollessa pienempi tai yhtä suuri kuin käteissijoitusten käypä arvo, vastuuvelan katteeseen luetaan valuuttajohdannaissopimuksen käypä arvo kokonaisuudessaan. Muussa tapauksessa valuuttajohdannaissopimuksen käyvästä arvosta luetaan vastuuvelan katteeseen ainoastaan suojattua valuuttamääräistä käteissijoitusten käypää arvoa vastaava osuus.

(4) Johdannaissopimusten vastapuoliriskin osalta noudatetaan, mitä kohdassa 8A.7 määrätään riskikeskittymien rajoittamisesta.

(5) Vastuuvelan katteeseen voidaan lukea myös sellaiset rahoitusmarkkinavälineet, joiden tuotto riippuu johdannaiselementistä. Tällöin kuitenkin edellytetään, ettei johdannaiselementin osuus rahoitusmarkkinavälineen käyvästä arvosta ole olennainen tai ettei muissa määräyksissä tai ohjeissa ole muuta sanottu.

Takaisinostosopimukset

(6) Takaisinostosopimuksin myydyt arvopaperit katsotaan pantatuksi omaisuudeksi, joka ei ole katekelpoista omaisuutta.

Arvopaperilainaussopimukset

(7) Arvopaperilainaussopimuksin luovutetut arvopaperit voidaan lukea vastuuvelan katteeseen, jos vakuutusyhdistyksellä on lainatuille arvopapereille turvaava vakuus.

(8) Selvitysyhteisölle vakuudeksi annetusta omaisuudesta katsotaan pantatuksi selvitysyhteisön vaatiman vakuusvaatimuksen määrä, joka ei ole katekelpoista omaisuutta. Edellä esitetystä poiketen vakuusvaatimuksen kohteena oleva omaisuus on katekelpoista, jos johdannaissopimus täyttää suojaavuuden kriteerit. VVV voi myöntää katteen haltijan hakemuksesta poikkeusluvan, jonka mukaan myös muuntyyppisen sopimuksen vakuutena oleva omaisuus on katekelpoista.

(9) Suojaaminen johdannaissopimuksella ks. kohta 6.5.3 alakohta 13.

8A.7 Riskikeskittymien rajoittaminen pankkien ja muiden yhteisöjen takausten sekä vakuutusyhtiöiden takausvakuutusten osalta

(1) Vakuutusyhdistyksen hallituksen tulee vahvistaa jokaiselle pankille, vakuutusyhtiölle ja muulle yhteisölle enimmäisraja, johon asti vastuuvelan katteena olevia yhdistyksen varoja voidaan sijoittaa ao. kohteeseen tai hyväksyä sen takaus/takausvakuutus em. sijoitusten vakuudeksi.

Ellei ole perusteltua syytä muunlaiseen menettelyyn, voidaan Kate A 9 §:n 3 momentin maksimirajaa (15 % tai 30 %) soveltaa periaatteessa vain kohteisiin, jotka täyttävät vähintään yhden seuraavista kolmesta vaatimuksesta:

- pankilla, vakuutusyhtiöllä tai muulla vastaavalla yhteisöllä on vähintään yhden A:n voimassa oleva pitkäaikainen rating-luokitus joko Moody'silta tai Standard & Poorsilta tai vastaavalta luokituslaitokselta taikka jonka kykyä vastata velvoitteistaan voidaan vakuutusyhdistyksen hallituksen perustellun käsityksen mukaan pitää vakuutusyhdistyksen kannalta turvaavana
- pankin, vakuutusyhtiön tai muun vastaavan yhteisön velvoitteista vastaa viime kädessä sen kotivaltio tai sanotussa kotivaltiossa toimiva muu julkinen viranomainen tai

- pankilla, vakuutusyhtiöllä tai muulla vastaavalla yhteisöllä on takausvakuutus tai muu vastaava sitoumus muulta pankilta, vakuutusyhtiöltä, takauslaitokselta tai muulta vastaavalta, joka täyttää edellä ensimmäisessä tai toisessa kohdassa asetetut vaatimukset ja joka viime kädessä vastaa vakuutusyhdistyksen sijoituksen arvosta.

(2) Silloin kun mikään näistä kolmesta vaatimuksesta ei toteudu, tulee hallituksen päättää kullekin pankille, vakuutusyhtiölle ja muulle yhteisölle rajasta, joka on alempi kuin edellä mainittu. Tällöin jokainen asetettu raja tulee perustella. Rajaa asetettaessa on otettava huomioon erityisesti vastuuvelan määrä verrattuna ko. yrityksen omiin varoihin ja muihin sen vastuunkantokykyyn vaikuttaviin seikkoihin.

(3) Kate A 12 §:n mukaan VVV voi vakuutusyhdistyksen pyynnöstä antaa määrääjäksi luvan Kate A 9 ja 10 §:ssä säädettyjen enimmäisrajojen ylitykseen.

8A.8 Omaisuuden katearvon määrittäminen

Yleistä

(1) Vastuuvelan katteeseen luettava omaisuus arvostetaan kullakin tarkasteluhetkellä käypään arvoon samoja periaatteita noudattaen kuin vastaava omaisuus arvostetaan taseen liitetiedoissa. Tästä yleisperiaatteesta on kuitenkin eräitä jäljempänä mainittuja poikkeuksia.

- mikäli omaisuuserään kohdistuu panttioikeus tai muu erityinen oikeus, joka rajoittaa omaisuuserän käyttämistä vakuutuslaitoksen selvitys-/konkurssipesässä, tällaisen erityisen oikeuden arvo on vähennettävä näiden määräysten mukaan muutoin laskettavasta katearvosta. Vähennettävä määrä on arvioitava luotettavalla tavalla ottamalla huomioon erityisen oikeuden sisältö ja sanotun oikeuden vaikutus omaisuuden rahaksi muuttamiseen
- omaisuuserän katearvoa määritettäessä on otettava huomioon vakuuden (kiinnitys tai pantti) arvo. Esim. mikäli Kate A 5 §:n 2 momentissa tarkoitettua velkasitoumuksen vakuutena on kiinnitys, velkasitoumuksesta voidaan lukea katteeseen tämän pykälän perusteella vain enintään osuus, mikä tästä kiinnityksestä on käytettävissä velan vakuudeksi
- käyttöomaisuusosake tai -kiinteistö voidaan lukea katteeseen vain varovaisen käyvän arvon määrällisenä, vaikka käyttöomaisuuteen kuuluvan omaisuuden osalta kirjanpitoon kirjataan pääsääntöisesti vain pysyvät arvonalennukset
- katteeseen luettavia varoja arvostettaessa omaisuuden katearvosta on vähennettävä ao. varoja hankittaessa syntyneet velat kuten esimerkiksi kauppahintavelat
- jos vastuuvelan katteena olevaan omaisuuteen liittyen on asetettu osto-optio, käytetään omaisuuserän katearvona asetettuna option lunastushintaa sen ollessa käypää arvoa alhaisempi.
- saamisista vähennetään katteenhaltijan velat saamisen haltijalle, mikäli nämä ovat oleellisia.

Joukkovelkakirjalainat ja muut raha- ja pääomamarkkinavälineet

(2) Joukkovelkakirjalainat, indeksiin sidotut lainat ja muut raha- ja pääomamarkkinavälineet voidaan arvostaa kohdan 6.6 mukaiseen käypään arvoon.

Osakkeet mukaan lukien kiinteistö-sijoitusyhteisöt

(3) Osakkeiden, joilla käydään kauppaa ETA-valtiossa tai sosiaali- ja terveysministeriön määräyksen mukaan siihen rinnastettavassa valtiossa sijaitsevilla säännellyillä markkinoilla, katearvona käytetään markkina-arvoa, joka on määritelty kohdassa 6.6.

(4) Osakkeiden, joilla ei käydä kauppaa säännellyillä markkinoilla, käypänä arvona käytetään kohdassa 6.6 mukaisesti määriteltyä arvoa.

Velkasitoumukset, joiden vakuus Kate A 3 - 5 §:n mukaan voidaan sellaisenaan hyväksyä katteeksi tai joissa velallisena on Kate A 3 §:n 1-3 kohdassa tai 4 §:n 1 momentin 1 kohdassa mainittu yhteisö tai järjestö

(5) Katearvona käytetään pääsääntöisesti lainojen nimellisarvoa (ks. kohta 8A.8 alakohta 2).

Kate A 3 §:n 4 kohdan mukaiset lainasaamiset (katteen haltijan myöntämät vakuutuskirjalainat)

(6) Katearvona käytetään lainojen nimellisarvoa.

Velkasitoumukset ja rakennusaikaiset saamiset kiinteistöyhteisöiltä, joissa vakuutusyhdistyksellä on määräämisvalta

(7) Katearvona käytetään nimellisarvoa, ellei varovaisuuden periaatteesta muuta johdu.

Velallisena on luonnollinen henkilö tai muu kuin edellä alakohdissa 4-6 mainittu yhteisö eikä lainalla ole edellä alakohdassa 4 mainittua vakuutta

(8) Katearvona käytetään nimellisarvoa paitsi, jos mahdollinen luottotappion vaara edellyttää nimellisarvoa alemman todennäköisen arvon käyttämistä. Nimellisarvoa on alennettava, vaikkei luottotappiota olisi vielä lopullisesti todettu.

Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet

(9) Kiinteistösijoitusten katearvona käytetään varovaista käypää arvoa, joka määritetään kiinteistökohtaisesti kirjanpitoa ja tilinpäätöstä koskevien määräysten kohtaan 6.6.1 sisältyvien arvostusperiaatteiden mukaan.

Kalusto

(10) VVV voi vakuutusyhdistyksen pyynnöstä hyväksyä Kate A 6 §:n rajoissa vastuuelan katteeksi määrääjäksi VakyhdL 10 luvun 3a §:n 5 momentin 9 kohdassa tarkoitettuja aineellisiin hyödykkeisiin luettavia varoja, esim. kalustoa.

(11) Kaluston käypänä arvona pidetään suunnitelmapoistoin vähennettyä hankintamenoa. Jos kuitenkin todennäköinen luovutushinta on edellä tarkoitettua suunnitelmapoistoin vähennettyä hankintamenoa alempi, kaluston käypänä arvona pidetään todennäköistä luovutushintaa.

Kertyneet korot ja vuokrat ym. siirtosaamiset sekä muut saamiset

(12) Siirtosaamisten ja muiden saamisten käypänä arvona pidetään nimellisarvoa paitsi, jos mahdollinen luottotappion vaara edellyttää nimellisarvoa alemman todennäköisen arvon käyttämistä. Nimellisarvoa on alennettava, vaikkei luottotappiota olisi vielä lopullisesti todettu.

(13) Ensi- ja jälleenvakuutukseen perustuvat saamiset vakuutuksenottajilta, vakuutuksenvälittäjiltä ja asiamiehiltä voidaan hyväksyä katteeseen vain siltä osin kuin ne ovat olleet maksamatta enintään kolmen kuukauden ajan alkuperäisestä eräpäivästä tai maksusopimukseen perustuvasta uudesta eräpäivästä lukien. Yli kolme kuukautta maksamatta olleiden saamisten arvo on nolla.

8A.9 Vakuuksien arvostaminen ja niiden merkitys vastuuelkaa katettaessa

(1) Hyväksytyt vakuuksia käsitellään kohdassa 8A. 2 alakohta 3.

(2) Katteeseen kuuluvien velkasitoumusten vakuutena olevien varojen vakuusarvot määritetään pääsääntöisesti samojen perusteiden mukaisesti kuin jos vakuutena ovat varat olisivat tarkasteluhetkellä vakuutusyhdistyksen omistuksessa. Vakuuden arvo on kuitenkin asetettava sen käypää arvoa alemmaksi, kun se on perusteltua, jotta luottotappioriski pienentyisi mahdollisimman paljon sekä pääoman että korkojen osalta.

(3) Yksittäistä vakuutta arvioitaessa erityistä huomiota on kiinnitettävä velkasitoumuksen juoksuajanaan, velallisen kykyyn vastata sitoumuksistaan juoksuajan loppuun saakka, vakuuden likvidisyyteen, perusteltuihin odotuksiin vakuuden arvon mahdollisista muutoksista (arvonnousuista tai -laskuista) sekä muihin arviointiajankohtana vallitseviin yleisiin olosuhteisiin ja perusteltuihin odotuksiin.

(4) Jos omaisuuserään kohdistuu sen katearvoa vähentävä panttioikeus tai muu erityinen oikeus, joka rajoittaa omaisuuserän käyttämistä vakuutusyhdistyksen selvitystilän tai konkurssin aikana, erityisen oikeuden arvo on vähennettävä vakuuden arvosta.

(5) Taloudellisesti arvioiden parhainkaan vakuus ei turvaa saatavaa realisointitilanteessa, jos vakuuden antamista oikeustoimena rasittaa muodollis- tai aineellisoikeudellinen virhe. Katteenhaltijan on varmistettava, että lainanotto- ja vakuudenantamispäätökset on tehty laillisissa ja päätösvaltaisessa järjestyksessä.

(6) Erityisen huolellinen on oltava silloin, kun lainanottaja ja vakuuden panttaaja ovat eri oikeushenkilöitä. Muun muassa osakeyhtiölaki sekä laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä rajoittavat yhtiöiden panttausoikeutta.

8A.10 Katteen luettelo

Kateluettelo

(1) Vastuuvelan katteena olevista varoista on oltava luettelo, jota on säilytettävä katteenhaltijan hallussa. Omaisuuserä saadaan lukea vastuuvelan katteeseen ja ottaa luetteloon vain edellyttäen, että VakYhdL 12 luvun 6 c §:ssä tarkoitettu omaisuuden luovutus- ja panttauskielto voidaan kohdistaa tähän omaisuuserään ja että kiellon noudattamista voidaan valvoa.

(2) Kateluettelo on laadittava selväkielisessä kirjallisessa muodossa ja automaattisen tietojenkäsittelyn talenteena, jollei VVV näiltä osin myönnä poikkeusta.

(3) Tilikauden päättymisajankohdan tilannetta vastaava kateluettelo on saatettava selväkieliseen kirjalliseen muotoon viimeistään kolmen kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Kateluettelo on säilytettävä katteenhaltijan hallussa 10 vuotta sen laatimisesta.

(4) Katteenhaltijan on ilmoitettava VVV:lle kateluettelon sijaintipaikan osoite sekä luettelon ylläpidosta vastaavan henkilön nimi ja yhteystiedot.

Kateluettelon sisältö

(5) Kateluetteloon on merkittävä vastuuvelan katteena olevat varat raportin 2 mukaisesti ryhmiteltyinä. Kustakin yksittäisestä omaisuuserästä luetteloon on merkittävä riittävät yksilöintitiedot, kuten omaisuuserän ja siihen kuuluvien asiakirjojen nimike, sijainti, säilytyspaikka ja katearvo sekä käypä arvo, jos se poikkeaa katearvosta.

(6) Jos omaisuuserään kohdistuu sen katearvoa vähentävä panttioikeus tai muu erityinen oikeus, joka rajoittaa omaisuuserän käyttämistä vakuutusyhdistyksen selvitystilän tai konkurssin aikana, tällainen erityinen oikeus on mainittava kateluettelossa ilmoittamalla oikeuden sisältö, arvo ja haltija sekä etuoikeusasema suhteessa katteen haltijaan.

(7) Kateluettelo tulee ylläpitää ajantasaisena ja sen tulee vaadittaessa olla tulostettavissa selväkieliseen kirjalliseen muotoon.

8A.11 Kateasiakirjojen säilyttäminen

(1) Katteeseen kuuluvat arvopaperit ja muut asiakirjat on säilytettävä katteenhaltijan hallussa taikka, jos siihen on perusteltua syytä, Euroopan talousalueella vakuutusyhtiön, julkisen valvonnan alaisen luottolai-

toksen tai julkisen valvonnan alaisen arvopaperinvälitysliikkeen hallussa. Jos arvopaperi kuuluu arvo-osuusrekisteriin, rekisterin on oltava julkisessa valvonnassa Euroopan talousalueella.

(2) OECD-valtiot rinnastetaan Euroopan talousalueeseen siltä osin, kuin vastuuvelan katteena oleva omaisuus voi, siten kuin erikseen on säädetty tai määrätty, sijaita muussa OECD-valtiossa kuin ETA-valtiossa.

(3) Jos vastuuvelan katteena oleva omaisuus voi, siten kuin erikseen säädetään tai määrätään, sijaita muusakin valtiossa kuin OECD-valtiossa, tämä valtio ja OECD-valtiot rinnastetaan tällaisen omaisuuden osalta tätä kohtaa sovellettaessa Euroopan talousalueeseen.

(4) VVV voi hakemuksesta antaa luvan poiketa siitä, mitä tämän kohdan toisessa alakohdassa määrätään.

8A.12 Valuuttakate ja valuuttaliikkeen järjestäminen

(1) Ulkomaan valuutan määräisten velkojen tai varojen osalta on huolehdittava siitä, että minkään valuutan määräinen valuuttariski ei pääse muodostumaan kohtuuttoman suureksi suhteessa vakuutusyhdistyksen riskinkantokykyyn.

(2) Ulkomaan valuutan määräisistä varoista ja veloista on laadittava raportin 5 mukainen yhteenveto katteesta. Yhteenveto laaditaan euron ja vähintään kolmen muun velkapuolen suurimman valuutan osalta erikseen. Muiden valuuttojen osalta yhteenvedossa esitetään erikseen muiden ETA-valuuttojen osuus yhteensä sekä muiden valuuttojen osuus yhteensä.

8A.13 Katteen valvonta

(1) Vastuuvelan katteen on jatkuvasti täytettävä lakien, asetusten ja VVV:n määräysten vaatimukset.

(2) Jos vakuutusyhdistyksen toimitusjohtaja havaitsee, että nämä vaatimukset eivät enää täyty tai, että kehitys saattaa olla johtamassa niiden täyttymättä jäämiseen, hänen on välittömästi ilmoitettava asiasta yhdistyksen hallitukselle ja hallintoneuvoston puheenjohtajalle sekä tilintarkastajalle ja VVV:lle.

8A.14 Katettavan vastuuvelan arviointi muulloin kuin tilinpäätöshetkellä

(1) Katettavan vastuuvelan määrä voidaan arvioida lisäämällä viimeiseen tarkasti laskettuun vastuuvelkaan laskuperustekoron kerryttämä määrä ja viimeisen tarkan vastuun laskentahetken jälkeiseen aikaan kohdistuvien suoriteperusteisten vakuutusmaksujen nettomäärä sekä vähentämällä vastuusta sitä alentavien korvausten määrä. Yhdistyksen tasoitusvastuu arvioidaan erikseen vastaavia periaatteita noudattaen.

(2) Arvioitaessa katettavan vastuuvelan määrää edellä esitettyjen periaatteiden mukaan on otettava huomioon turvaavuuden asettamat vaatimukset. Jos on perusteltua syytä olettaa, että edellä mainitut periaatteet eivät johda riittävän tarkkaan arviointiin, on katettava vastuuvelka tai sen osa arvioitava tarkempaa menettelyä käyttäen.

8A.15 Olennainen taloudellinen etuyhteys (ohje)

(1) Käsitettä "olennainen taloudellinen etuyhteys" käytetään Kate A 9 §:n 6 momentissa ja 10 §:n 1 momentissa.

(2) Katteen haltijan tiedossa oleva olennainen taloudellinen etuyhteys saattaa syntyä KPL 6 luvussa tarkoitettujen konsernisuhteen, yhteisen omistajan, tosiasiallisen yhteisen johdon, ristiin takausten tai keskinäisistä liikesuhteista johtuvan sellaisen riippuvuuden perusteella, joka ei lyhyellä aikavälillä ole purettavissa. Tällainen yhteisöistä ja/tai henkilöistä muodostuva kokonaisuus saattaa olla kysymyksessä silloin, kun yhden

kokonaisuuteen kuuluvan yhteisön tai henkilön joutuessa taloudellisiin vaikeuksiin myös muut kokonaisuuteen kuuluvat yhteisöt ja henkilöt todennäköisesti tulevat maksukyvyttömmiksi.

(3) Olennaista taloudellista etuyhteyttä ei voida määritellä täsmällisesti ja yksiselitteisesti, vaan katteen haltija joutuu ratkaisemaan kysymyksen tapausittain huolellista harkintaa käyttäen.

(4) Kate A 8 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan saa enintään kymmentä prosenttia vastuuvelan bruttomäärästä vastaava määrä olla sijoitettuna sellaisiin velkasitoumuksiin, joissa velallisena tai takaajana on asetuksen 3 §:n 2 kohdassa tarkoitettuihin julkisyhteisöihin kuuluva yksittäinen kunta, kuntayhtymä, seurakunta tai muu niihin rinnastettava alueellinen julkisyhteisö. Vaikka tässä säännöksessä ei ole nimenomaista mainintaa olennaisen taloudellisen etuyhteyden merkityksestä, vakuutusyhdistyksen on 8 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädettyä enimmäisrajaa soveltaessaan otettava huomioon myös sellaiset muut velkasitoumukset, joissa velallisena tai takaajana on tässä lainkohdassa tarkoitettun yhteisön kanssa olennaisessa taloudellisessa etuyhteydessä oleva muu yhteisö. Tällainen muu yhteisö voi olla esim. kuntayhtymä, jonka jäsen asianomainen kunta on, tai sellainen osakeyhtiö (esim. sähköntuotantoa tai paikallisliikennettä harjoittava yhtiö), jossa asianomaisella kunnalla on osake-enemmistö.

9 Toimintapääoma ja takuumäärä (ei sovelleta työeläkevakuutusyhtiöön)

9.1 Toimintapääoma

Valtuutussäännös

VYL 11 luvun 28 §

VakYhdL 10a luvun 5 § 2 mom.

UVYL 30 § 1 mom.

9.1.1 Toimintapääomaan luettavat erät

(1) Kolmannen maan vakuutusyhtiön sivuliikkeen toimintapääomaa laskettaessa keskushallinnon tili rinnastetaan omaan pääomaan.

(2) Toimintapääomaan hyväksyttäviä arvostuseroja laskettaessa sijoitusten käyvät arvot määritetään kohdan 6.6 mukaisesti. Kaluston käypänä arvona käytetään suunnitelman mukaista menojäännöstä ja muun omaisuuden käypänä arvona varovaista todennäköistä luovutushintaa.

(3) Toimintapääomaan luetaan johdannaisten arvostuserot siltä osin kuin niitä ei ole otettu huomioon tuloksessa, omassa pääomassa tai omaisuuden arvostuseroissa.

(4) Taseeseen sisältyvät laskennalliset verovelat lisätään toimintapääomaan, mikäli ne eivät lähitulevaisuudessa todennäköisesti realisoidu. Taseeseen kirjaamaton laskennallinen verosaaminen voidaan lisätä toimintapääomaan vain, jos sen toteutuminen lähitulevaisuudessa on erittäin todennäköistä. Arvioinnissa noudatetaan Kirjanpitolautakunnan yleisohjetta laskennallisista verovelosta ja -saamisista (12.9.2006).

(5) Jos ei suoriteta zillmerointia tai jos zillmerointi on pienempi kuin vakuutusmaksuihin sisältyvä hankintamenon kuormituslisä, otetaan huomioon erotus zillmeroimattoman tai osittain zillmeroidun vakuutusmaksuvastuun ja sen vakuutusmaksuvastuun välillä, joka on zillmeroitu vakuutusmaksuun sisältyvää hankintamenojen kuormituslisää vastaavan prosentin mukaisesti. Tämä määrä ei kuitenkaan saa olla enempää kuin 3,5 prosenttia kaikkien niiden vakuutussummien, joissa zillmerointi on mahdollista, vakuutussummien ja vakuutusmaksuvastuun erotuksesta. Erotuksesta vähennetään aktivoitujen hankintamenojen poistamatta oleva osuus.

9.1.2 Toimintapääomasta vähennettävät erät

(1) Toimintapääomasta vähennettävä omaisuuden kirjanpitoarvojen ja käypien arvojen positiivinen erotus tulee vähentää silloinkin, kun se on luonteeltaan poikkeuksellinen. Omaisuuden käyvät arvot määritetään kohdan 6.6 mukaisesti.

(2) Aineettomien hyödykkeiden tuloslaskelmaan kuluksi merkitsemättä jätetty osuus tulee vähentää myös silloin, kun johonkin tasearvoon tosiasiallisesti sisältyy aineettoman hyödykkeen hankinta-arvoa, riippumatta siitä miten se on kirjattu kirjanpitoon.

(3) Taseeseen merkitsemättömillä velkoihin rinnastettavilla erillä tarkoitetaan muita kuin vakuutuksiin perustuvia vastuusitoumuksia, joita vastaavaa vastuuta ei ole merkitty taseeseen velaksi. Jos on todennäköistä, että taseeseen kirjaamattomat verovelat jaksotuseroista, arvostuseroista, arvonkorotusrahastosta tai muista väliaikaisista eroista sekä toimintapääomaan sisällytetystä poistoerosta ja vapaaehtoisista varauksista realisoituvat lähitulevaisuudessa, vähennetään ne toimintapääomasta.

(4) Taseeseen sisältyvä laskennallinen verosaaminen vähennetään toimintapääomasta, mikäli sen toteutuminen lähitulevaisuudessa ei ole erittäin todennäköistä. Arvioinnissa noudatetaan Kirjanpitolautakunnan yleisohjetta laskennallisista verovelvoista ja –saamisista.

(5) Vieraasta sitoumuksesta annetuista panteista ja kiinnityksistä vähennetään vastuuta vastaava määrä, jossa otetaan huomioon vieraan sitoumuksen pieneneminen esim. lainan lyhennysten kautta sekä vieraaseen sitoumukseen kohdistettu pantatun tai kiinnitetyn omaisuuden käypä arvo.

(6) Johdannaissopimuksista valvottavalle koituvana mahdollisena enimmäistappiona vähennetään muiden kuin suojaavien johdannaissopimusten mahdollinen enimmäistappio. Johdannaissopimuksen mahdollisella enimmäistappiolla tarkoitetaan tulevaisuudessa tietyllä aikavälillä ja tietyllä todennäköisyydellä tapahtuvaa sopimuksen suurinta mahdollista oletettua arvonlaskua. Tässä yhteydessä eri markkinariskityyppejä arvioidaan kokonaisuuksina tarkasteltavan johdannaissalkun osalta. Optiotyyppisten sopimusten erityispiirteet on otettava huomioon.

(7) Kohdasta 15.7.3 poiketen, johdannaissopimus tai joukko johdannaissopimuksia pidetään kuitenkin enimmäistappion laskennassa suojaavina johdannaissopimuksina, jos johdannaisten yhteenlaskettujen ja VYL 12 luvussa sovelletun vastuuvelan arvonmuutosten välillä on riittävä yhteys. Vastuuvelan suojaus voi olla osittainen, jolloin suojataan tiettyä vastuuvelkaan kuuluvaa ja yksiselitteisesti eriteltävissä olevaa erää.

(8) Mahdollisen enimmäistappion määrittelyyn käytettävä menetelmä on dokumentoitava. Toimintapääomasta vähennettävä mahdollinen enimmäistappio on erä, jolla ei ole yhteyttä ko. johdannaissopimuksen tuloksessa, omassa pääomassa tai arvostuseroissa huomioon otettuihin arvon muutoksiin.

(9) Luottojohdannaisiin (Credit Derivatives) kuuluviin luottohäiriöriskinvaihtosopimukseen (Credit Default Swap –sopimus), jossa vakuutusyhtiö on suojan myyjä sovelletaan samaa käytäntöä kuin mitä edellä on mainittu muiden kuin suojaavien johdannaisten käsittelystä.

(10) Valuuttajohdannaissopimusten, jotka on tehty operatiivisen suojauksen tarkoituksessa, aiheuttamaa enimmäistappiota ei vähennetä toimintapääomasta siltä osin kuin niiden deltakorjattujen kohde-etuuskien käyvät arvot vastaavat valuuttamääriäisten käteissijoitusten käypiä arvoja.

(11) Toimintapääomasta sen sijaan vähennetään se enimmäistappion määrä, jolla deltakorjattu kohde-etuusarvo ylittää valuuttamääriäisten käteissijoitusten käyvän arvon.

9.2 Taloudellisen aseman tervehdyttämissuunnitelma

(1) Jos toimintapääoma on pienempi kuin toimintapääoman vähimmäismäärä tai VVV muutoin katsoo, että vakuutuksenottajien tai vakuutettujen edut ovat vaarassa, on VVV:n hyväksyttäväksi toimitettava viipymättä taloudellisen aseman tervehdyttämissuunnitelma.

(2) Tervehdyttämissuunnitelman tulee sisältää ainakin seuraavat tiedot:

- esitys toimenpiteistä, jotka tarvitaan vakavaraisuustilan tervehdyttämiseksi
- selvitys siitä, millä tavoin ehdotettujen toimenpiteiden arvioidaan vaikuttavan vakuutettuihin etuihin turvaavasti
- määräaika, jonka kuluessa tervehdyttämistoimenpiteet on tarkoitus toteuttaa
- vakavaraisuuden kehittymistä koskeva ennuste
- ennuste tuloslaskelmasta ja taseesta sekä arvio maksuvalmiudesta
- arvio VYL 11 luvun 1 §:ssä tarkoitetun toimintapääoman ja 9 luvun 2 ja 3 §:ssä tarkoitetun vastuuvelan kattamiseen käytettävissä olevista varoista
- jälleenvakuutusta koskevat pääperiaatteet.

(3) VVV voi vaatia yksittäistapauksessa tervehdyttämissuunnitelmaan sisällytettäväksi muitakin tietoja.

9.3 Lyhyen aikavälin rahoitussuunnitelma

(1) Jos toimintapääoma on pienempi kuin takuumäärä, on VVV:n hyväksyttäväksi viipymättä toimitettava lyhyen aikavälin rahoitussuunnitelma.

(2) Lyhyen aikavälin rahoitussuunnitelman tulee sisältää perusteltu selvitys niistä toimenpiteistä, joilla toimintapääoma saadaan vähintään yhtä suureksi kuin takuumäärä.

10 Työeläkelaitoksen sijoitustoiminta ja työeläkelaitosta koskevat vakavaraisuus- ja katesäännökset

Valtuutussäännös

VakVarL 25 §
 VYL 11 luvun 28 §
 TVYL 28 §
 MYEL 124 §
 MEL 204 §

10.1 Sijoitussuunnitelma

- (1) Työeläkelaitoksen hallituksen on laadittava laitokselle sen varojen sijoittamista koskeva suunnitelma.
- (2) Työeläkevakuutusyhtiön on sijoitussuunnitelmaa laatiessaan noudatettava TVYL 28 §:n säännöksiä.
- (3) Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen on suunnitelmaa laatiessaan noudatettava MYEL 124 §:n säännöksiä.
- (4) Merimieseläkekassan on suunnitelmaa laatiessaan noudatettava MEL 204 §:n säännöksiä.
- (5) Sijoitussuunnitelman laatimista varten valvottavan vakuutusmatemaatikon on esitettävä hallitukselle kirjallinen selvitys valvottavan vastuuvelan luonteen asettamista vaatimuksista valvottavan sijoitustoiminnalle. Valvottavan vakuutusmatemaatikon on myös annettava kirjallinen lausunto siitä, täyttääkö hallituksen laatima sijoitussuunnitelma nämä vaatimukset.
- (6) Sijoitussuunnitelma on pidettävä ajan tasalla. Hallituksen pöytäkirjaan on liitettävä hallituksen hyväksymä sijoitussuunnitelma. Pöytäkirjaan on liitettävä myös edellä mainittu vakuutusmatemaatikon lausunto.
- (7) Sijoitussuunnitelman tulee sisältää ainakin seuraavat seikat:

Hallituksen päätös sijoitustoiminnan yleisistä tavoitteista:

- sijoitustoiminnan suuntaamisen yleiset periaatteet
- sijoitusten tuottotavoitteet lyhyellä ja pitkällä aikavälillä
- sijoitusten yleiset hajautustavoitteet
- valuuttaliikkeen järjestämisen periaatteet
- sijoituksille asetettavat likviditeettitavoitteet
- sijoituksille, kuten esimerkiksi velkasitoumusten vakuuksille, asetettavat yleiset turvaavuustavoitteet
- johdannaisten käyttöä koskevat periaatteet, joissa on määriteltävä millaisia johdannaissopimuksia työeläkelaitos pitää sijoitusriskiä pienentävinä.

Näiden tavoitteiden laatimista ja ajan tasalla pitämistä varten hallituksen tulee arvioida säännöllisesti (vähintään kerran vuodessa).

- toimintaympäristön tila ja kehitysnäkymät
- sijoituksiin sisältyvät riskit arvonmuutoksen, odotetun tuoton, turvaavuuden ja valuuttaliikkeen suhteen
- vastuuvelan luonteen asettamat vaatimukset sijoitusten tuoton ja likvidisyyden sekä valuuttaliikkeen suhteen
- riskinkantokyky sijoitusten osalta lyhyellä ja pitkällä aikavälillä
- arvio vakavaraisuusaseman kehityksestä.

Arvio ja siitä tehdyt johtopäätökset tulee liittää hallituksen pöytäkirjaan.

Hallituksen päätös sijoitustoiminnassa sovellettavista yksityiskohtaisista rajoista

Hallituksen tulee päättää yksityiskohtaisesti laissa työeläkelaitoksen vakavaraisuuden laskemisesta ja vastuuvelan kattamisesta, laissa työeläkevakuutusyhtiöistä, maatalousyrittäjien eläkelaiassa, merimieseläkelaiassa, vakuutusyhtiölaissa sekä VVV:n määräyksissä annetuissa rajoissa sovellettavat rajat sekä sijoituksille yksittäisiin kohteisiin että kumulatiiviset rajat eri tyyppisille riskeille mukaan lukien johdannaisinstrumentit. Päätöksen tulee sisältää ohjeet sijoitusten mahdollisista suojaamisperiaatteista sekä valuuttaliikkeen järjestämisestä. Valuuttaliikkeen järjestämistä koskevissa ohjeissa on otettava huomioon myös välilliset valuuttariskit.

Erityisesti hallituksen tulee päättää, missä laajuudessa ja millä edellytyksillä varoja voidaan sijoittaa:

- vakuutuslaitoksen tytäryhtiöiden toimintaan
- samaan yhteistoimintaryhmään kuuluvan toisen vakuutusyhtiön ja sen tytäryhtiöiden toimintaan
- konsernisuhteen perusteella tai jollain muulla perusteella merkittävää määräsvaltaa käyttävien yhteisöjen ja luonnollisten henkilöiden toimintaan sekä viimeksi mainittujen yhteisöjen kanssa samaan konserniin kuuluvien muiden yhteisöjen toimintaan.

Hallituksen tulee päättää niistä periaatteista, joilla varoja voidaan sijoittaa yhtiöihin, joiden omistajana tai hallinnossa on työeläkelaitoksen hallituksen jäseniä tai johtavassa asemassa olevia henkilöitä tai laitoksen tilintarkastajia.

Hallituksen tulee myös päättää myönnettyiltä lainoilta ja muilta velkasitoumussijoituksilta edellytettäviä vakuuksia koskevista periaatteista. Tässä päätöksessä on erikseen käsiteltävä takausten antajina ja takausvakuutusten myöntäjinä toimivilta eri yhteisöiltä hyväksyttävien kokonaisvastuiden yhteisökohtaisia enimmäismääriä.

Työeläkelaitoksen sijoitussuunnitelmasta on käytävä ilmi kohdan 10.8 alakohdissa 4 – 9 mainitut asiat.

Hallituksen päätös VakVarL 5 ja 8 §:ssä tarkoitetuista perusteista

Hallituksen tulee päättää työeläkelaitoksen sijoitusten luokittelun ja johdannaissopimuksia koskevat perusteet. Perusteista on käytävä ilmi VakVarL:ssa säädetyt sekä jäljempänä kohdissa 10.2 ja 10.5 vaaditut asiat.

Hallituksen päätös sijoitustoiminnan organisaation päätösvaltuuksista ja raportoinnista hallitukselle

Hallituksen tulee päättää, miltä osin se itse päättää sijoitustoiminnasta ja miltä osin päätösvalta siirretään organisaation eri tasoille. Siirron osalta hallituksen on edellytettävä, että se saa säännöllisin, riittävän lyhyin väliajoin kirjallisen selvityksen tehdyistä sijoituksista, kokonaissijoitusten olemisesta säädetyissä rajoissa sekä uusien sijoitusten vaikutuksesta kokonaissijoituksiin. Selvitykset tulee liittää hallituksen pöytäkirjaan.

Vakuutusyhtiön tytäryhtiöiden, samaan yhteistoimintaryhmään kuuluvan toisen vakuutusyhtiön ja sen tytäryhtiöiden toimintaan sekä konsernisuhteen tai jollain muulla perusteella merkittävää määräsvaltaa käyttävien yhteisöjen ja henkilöiden toimintaan sijoitettujen varojen ja niiden vakuuksien muutoksista on hallituksen edellytettävä jatkuvaa kirjallista selvitystä. Myös nämä selvitykset tulee liittää hallituksen pöytäkirjaan.

(8) Sijoitussuunnitelman tulee sisältää selvitys omaisuudenhoitajien käytöstä.

Tiedottaminen

(9) Sijoitussuunnitelma on organisaatiossa tehokkaalla tavalla saatettava jokaisen asianomaisen tietoon sekä annettava tilintarkastajille ja hallintoneuvoston puheenjohtajalle.

10.2 Sijoitusten luokittelu (kumottu)

Luku 10.2 on kumottu 1.1.2013 voimaantulleilla Finanssivalvonnan määräyksillä ja ohjeilla 13/2012 Vakavaraisuus ja vastuuvelan sekä eläkevastuun kate: Työeläkelaitokset.

10.3 Vastuuvelan kate (kumottu)

Luku 10.3 on kumottu 1.1.2013 voimaantulleilla Finanssivalvonnan määräyksillä ja ohjeilla 13/2012 Vakavaraisuus ja vastuuvelan sekä eläkevastuun kate: Työeläkelaitokset.

10.4 Vakavaraisuus (kumottu)

Luku 10.4 on kumottu 1.1.2013 voimaantulleilla Finanssivalvonnan määräyksillä ja ohjeilla 13/2012 Vakavaraisuus ja vastuuvelan sekä eläkevastuun kate: Työeläkelaitokset.

10.5 Johdannaissopimukset

10.5.1 Johdannaissopimuksia ja niiden käyttämistä koskevat perusteet

(1) Työeläkelaitoksen hallituksen on tehtävä johdannaissopimusten käyttämisestä kirjallinen päätös. Päätöksestä on käytävä ilmi johdannaissopimusten käyttämisen periaatteiden kannalta oleelliset seikat ja niiden asianmukaiset perustelut.

(2) Työeläkelaitoksen hallituksen on VakVarL 8 §:n mukaisesti päätettävä siitä, miten työeläkelaitos käyttää johdannaissopimuksia sijoitustoiminnassaan.

(3) Lisäksi työeläkelaitoksen hallituksen on selkeästi määriteltävä ja dokumentoitava johdannaissopimusten käyttämistä koskevat rajoitukset ja perusteet. Perusteista on käytävä ilmi johdannaissopimusten käyttötarkoitukset, kuten esimerkiksi sijoitusriskin pienentäminen, rajoittaminen, lisäriskin ottaminen ja sijoitustoiminnan tehokas hoito. Perusteissa on määriteltävä työeläkelaitoksen noudattamat säännöt, joilla johdannaissopimukset sijoitusten luokittelussa määritellään sijoitusriskiä pienentäviksi johdannaissopimuksiksi ja muiksi kuin sijoitusriskiä pienentäviksi johdannaissopimuksiksi.

(4) Johdannaissopimusten käyttämisen perusteista on myös käytävä ilmi johdannaissopimusten käyttöön liittyvät riskit ja niiden kuvaukset, miten riskejä rajoitetaan ja hallitaan, miten työeläkelaitoksen johto seuraa johdannaissopimusten käyttöä ja miten johdannaissopimuksista ja niiden käytöstä raportoidaan. Johdannaissopimusten käyttämistä koskevista perusteista on edelleen käytävä ilmi johdannaissopimuksia koskevat euromääräiset valtuudet eriteltyinä sopimustyypeittäin kohde-etuuksien mukaan.

(5) Huolimatta siitä, että työeläkelaitos on valtuuttanut ulkopuolisen palveluntarjoajan tekemään johdannaissopimuksia, on työeläkelaitoksen hallitus aina viime kädessä vastuussa johdannaissopimusten käyttämisestä. Työeläkelaitoksen hallituksen tulee huolellisesti seurata ulkopuoliselle taholle annettujen valtuuksien käyttämistä. Johdannaissopimusten käyttämistä koskevat perusteet on päivitettävä tarvittaessa.

(6) Työeläkelaitoksen on johdannaissopimuksia käyttäessään kiinnitettävä erityistä huomiota sijoitustoimintaa harjoittavan henkilökuntansa riittävän hyvään ammattitaitoon, johdannaissopimusten riskienhallintaan, käyttövaltuuksiin, käytön seurantaan ja valvontaan sekä sijoitustoiminnan tehtävien riittävään eriyttämiseen hyvän riskienhallinnan periaatteiden mukaisesti.

(7) Työeläkelaitoksen on seurattava johdannaissopimuksiin liittyviä riskejä jatkuvasti. Työeläkelaitoksen hallituksen on johdannaissopimusten käyttämistä koskevissa perusteissa määritettävä, miten suuri muiden kuin sijoitusriskiä pienentävien johdannaissopimusten käyttämisestä aiheutuva riski saa enintään olla ja mitä tämä riski merkitsee työeläkelaitoksen vakavaraisuudelle. Hallituksen on arvioitava päätöksen vaikutukset siinä tapauksessa, että johdannaissopimusten käyttämisestä aiheutuva riski toteutuu kokonaisuudessaan. Työeläkelaitoksen on jatkuvasti laskettava johdannaissopimusten suurin mahdollinen enimmäistappio. Enimmäistappion laskentamenetelmä on perusteluineen ja käytettyine parametreineen ilmoitettava VVV:lle vuosittaisen johdannaissopimuksia koskevan selvityksen yhteydessä (kumottu 1.1.2013 voimaantulleilla Finanssivalvonnan määräyksillä ja ohjeilla 13/2012).

(8) Työeläkelaitoksen hallituksen on sijoitusriskien hallintaan liittyvän raportoinnin ja muun asianmukaisen seurannan avulla voitava varmistua siitä, että johdannaissopimusten käyttämistä koskevia perusteita on sovellettu hallituksen päättämällä tavalla. Seuranta on toteutettava sen selvittämiseksi, mitä vaikutuksia johdannaissopimusten käyttämistä koskevilla perusteilla on ollut.

10.5.2 Johdannaissopimuksia ja niiden käyttämistä koskevien perusteiden seuranta (kumottu)

Luku 10.5.2 on kumottu 1.1.2013 voimaantulleilla Finanssivalvonnan määräyksillä ja ohjeilla 13/2012 Vakavaraisuus ja vastuuvelan sekä eläkevastuun kate: Työeläkelaitokset.

10.5.3 Johdannaissopimusten luokittelu (kumottu)

Luku 10.5.3 on kumottu 1.1.2013 voimaantulleilla Finanssivalvonnan määräyksillä ja ohjeilla 13/2012 Vakavaraisuus ja vastuuvelan sekä eläkevastuun kate: Työeläkelaitokset.

10.6 Taloudellisen aseman tervehdyttämissuunnitelma ja lyhyen aikavälin rahoitus-suunnitelma (kumottu)

Luku 10.6 on kumottu 1.1.2013 voimaantulleilla Finanssivalvonnan määräyksillä ja ohjeilla 13/2012 Vakavaraisuus ja vastuuvelan sekä eläkevastuun kate: Työeläkelaitokset.

10.7 Sijoitusten luokittelu (ohje) (kumottu)

Luku 10.7 on kumottu 1.1.2013 voimaantulleilla Finanssivalvonnan määräyksillä ja ohjeilla 13/2012 Vakavaraisuus ja vastuuvelan sekä eläkevastuun kate: Työeläkelaitokset.

10.8 Työeläkevakuutusyhtiön sijoitustoiminnan järjestäminen (ohje)

Varainhallinnan ja maksuliikenteen järjestäminen

(1) TVYL 26 §:n 3 momentin mukaan työeläkevakuutusyhtiön varainhallinta ja maksuliikenne on järjestettävä siten, että varoja ei käytetä työeläkevakuutusyhtiön kanssa samaan konserniin kuuluvan yhtiön tai muun yhteisön tai säätiön varainhallintaan tai maksuliikenteeseen.

(2) Työeläkevakuutusyhtiöllä tulee olla maksuliikennettä varten omat, muista yhteisöistä erilliset kassa- ja pankkitilit. Tästä syystä työeläkevakuutusyhtiö ei voi käyttää esimerkiksi yhteistä konsernitiliä muun yhteisön tai säätiön kanssa. Konsernitilillä tarkoitetaan pankkitiliä, jossa maksuliikenne on hajautettu yksikökohtaisesti, mutta varojen hallinta hoidetaan keskitetysti. Sellainen on esimerkiksi pankkitili, jossa eri yhteisöjen pankkitilien varat kootaan yhdeksi kokonaisuudeksi, ja jonka alatileihin kullakin yhteisöllä on oma käyttöoikeutensa.

(3) Työeläkevakuutusyhtiön ja muun yhteisön tai säätiön välillä on kuitenkin mahdollista käyttää erilaisia selvittelytiliä, joille kirjataan palvelujen ostoa ja myyntiä tai näitä vastaavia tapahtumia tai työeläkevakuutusyhtiön ja asunto- ja kiinteistöyhteisöjen välistä vähäistä maksuliikennettä, ei kuitenkaan vakuutusmaksuliikennettä. Tiliä ei myöskään käytetä työeläkevakuutusyhtiön ja muun edellä mainitun yhteisön tai säätiön yhteisten tai yhteisöjen välisten omaisuuden saantoja tai luovutuksia koskevien tilitapahtumien

kirjaamiseen. Tilin saldo tulee jatkuvasti olla euromäärältään vähäinen. Tilin tapahtumat selvitetään kuukausittain, kuitenkin viimeistään tilitapahtumakuukautta seuraavan kuukauden aikana.

Sijoitustoiminnan itsenäisyys

(4) Työeläkevakuutusyhtiön sijoitustoiminnan itsenäisyys varmistetaan siten, että sijoitustoiminnan päätöksenteon valmistelusta ja päätöksenteosta vastaa työeläkevakuutusyhtiön oma sijoitustoiminnan organisaatio ja henkilöstö, joka on riippumaton muista tahoista. Lähtökohtana on myös, että yhtiön omalla henkilökunnalla on oltava riittävässä määrin sellaista sijoitustoiminnan osaamista ja ammattitaitoa, ettei laitoksen tarvitse turvautua sijoitustoiminnassaan muihin kuin sijoitustoimintaa täydentäviin varojenhoitopalveluihin, aputoimintoihin ja näihin rinnastettaviin muihin palveluihin.

(5) Sijoituspäätösten valmistelua ja tekemistä palvelevaa tietojen tuottamista ja keräämistä sijoitusmarkkinoilta voidaan hankkia yhtiön ulkopuolelta. Tällaisia toimintoja voivat olla muun muassa erilaiset markkina-analyysit, yritystutkimukset, luottotietojen hankkiminen sekä sijoitustoimintaan liittyvät koti- ja ulkomaiset asiantuntijapalvelut. Työeläkevakuutusyhtiön ulkopuolelta ostettavien aputoimintojen tulee tuottaa yhtiön käyttöön sellaisia tietoja, jotka ovat tarpeen sijoitustoiminnan päätösten valmistelussa ja seurannassa. Tällaisia aputoimintoja voivat olla esimerkiksi sijoitustoiminnan tietojenkäsittelyyn, juridiikkaan ja laskentatoimeen liittyvät palvelut. Aputoimintoja voivat olla myös jo tehtyjen sijoituspäätösten toteuttamiseen ja sijoitusten hoitoon liittyvät toiminnot kuten esimerkiksi kiinteistöjen huoltopalvelut.

(6) Työeläkevakuutusyhtiö voi tehdä sijoitustoimintaa täydentäviä omaisuudenhoitosopimuksia esimerkiksi luottolaitoksen, LLL 76 §:n 1 momentin II-ryhmässä tarkoitettuun suomalaiseen luottolaitokseen rinnastettavan luottolaitoksen, SipaL:ssa tarkoitettua sijoituspalveluyrityksen tai siihen rinnastettavan yrityksen sekä muussa valtiossa toimiluvan saaneen, julkisen valvonnan alaisen sijoituspalveluyrityksen kanssa.

(7) Työeläkevakuutusyhtiön hallitus hyväksyy sopimukset ulkopuolisten omaisuudenhoitajien kanssa. Eri-tyisesti päätöksentekovaltuuksia annettaessa tulee varmistaa, että työeläkevakuutusyhtiön itsenäinen päätöksenteko sijoitusasioissa ei vaarannu.

(8) Sijoitusvarojen hoitoa koskevasta omaisuudenhoitosopimuksesta on hyvä ilmetä muun muassa seuraavat seikat:

- toimeksiannon laajuus ja valtuudet
- sijoitustoiminnan periaatteet ja rajoitukset (mm. tavoitteet, riskit, omaisuuden allokointi)
- säännöllinen raportointi (mm. tuotto/tavoitteet, allokaatio ja riskitaso)
- hoitopalkkio
- sopimuksen irtisanomismenettely.

(9) Toimeksianto koskee vain tiettyä, rajattua osuutta työeläkevakuutusyhtiön sijoituksista ja näiden toimeksiantojen yhteismäärä ei saa olla merkittävä. Toimeksiannon osuus omaisuudenhoitoyhteisön hallinnassa olevista kokonaisvaroista ei tulisi myöskään olla merkittävä.

11 Vakuutusyhtiön vakavaraisuusaseman ennakoiva valvonta

Valtuutussäännös

VYL 12 luvun 8 § ja 16 §

11.1 Henkivakuutus

11.1.1 Laajennetun toimintapääoman laskenta

(1) Jatkuvuusvaatimustestin mukaisen laajennetun toimintapääoman laskennassa vastuovelka on laskettava markkinaehtoisesti. Tällöin on lähtökohtaisesti sovellettava kohdassa 11.1.5 annettua ohjeistusta.

(2) Jos markkinaehtoista vastuovelkaa ei voida laskea markkinaehtoisesti, kuten kohdassa 11.1.5 on ohjeistettu, se voidaan toistaiseksi arvioida yksinkertaistetuilla menetelmillä. Tällöin voidaan esimerkiksi (katso esimerkiksi liite C CEIOPS:n QIS-3 spesifikaatiossa)

- keskittyä olennaisimpiin lajeihin tai tuotteisiin,
- laajentaa ns. mallivakuutusten käyttöä,
- biometristen riskien osalta olettaa, että
 - trendiä ei ole olemassa,
 - kuolleisuus tehdään perioditarkastelu- eikä kohorttinäkökulmasta,
 - parhaita arvioita voidaan riittävän hyvin kuvata korottamalla tai vähentämällä nykyisiä turvaavia olettamuksia,
 - kassavirtojen epäsymmetrisyydestä riippumatta deterministinen lähestymistapa on riittävä,
 - biometriset riskit ovat riippumattomia muista tekijöistä,
- takaisinostoprosessin osalta olettaa, että
 - se on riippumaton taloudellisista ja biometrisistä tekijöistä,
 - se on riippumaton esimerkiksi yhtiön vakavaraisuusasemasta,
 - se on kiinteäparametrinen ”hazard”-prosessi,
- likimääräistää taloudellisia optioita ja takuita soveltamalla Black-Scholes tyyppisiä lähestymistapoja,
- sijoitustuottotakuiden osalta olettaa, että
 - ne ovat polkuriippumattomia,
 - niillä ei ole aika-arvoa ja keskittyä pelkästään perusarvoon,
 - niillä on jonkinlaista aika-arvoa ja arvioida sitä yksinkertaisin menetelmin,
- muiden optioiden ja takuiden osalta
 - keskittyä olennaisimpiin optioihin ja takuihin,
 - ryhmitellä erilaisia takuita yhteen korjattuun (sijoitustuotto) takuuseen
 - soveltaa merkittävälle optioille ja takuille tilapäisiä ja karkeita ratkaisuja,
- harkinnanvaraisten lisätujen (katso myös sijoitustuottotakuu) osalta olettaa, että
 - ne ovat polkuriippumattomia,

- jakosuhte oman pääoman ja vakuutuksenottajien kesken on kiinteä,
- harkinnanvaraiset lisäedut ovat likimäärin nykyisen vastuuvelan ja taatun markkinaehtois-
sen vastuuvelan erotus kerrottuna sopivalla skaalaustekijällä,
- hoitokulujen ja muiden veloitusten osalta olettaa, että
 - tulevat hoitokulut voidaan riittävän hyvin kuvata historiallisilla keskimääräisillä hoitoku-
lusuhteilla,
 - muut veloitukset (esimerkiksi optioiden ja takuiden kustannuksista) vähennetään harkin-
nanvaraisista lisäeduista tai vakuutussäästöistä kiinteällä parametrilla,
- kassavirtojen osalta
 - tehdä ennusteet vuosiperiodilla,
 - olettaa, että rahaliike tapahtuu kesken vuotta tai vuoden päättyessä,
- tulevien vakuutusmaksujen osalta olettaa, että vakuutusmaksuja maksetaan riippumatta talou-
dellisista tekijöistä ja vakuutusyhtiön vakavaraisuusasemasta tai sitten ne voidaan jättää koko-
naan tarkastelun ulkopuolelle.

(3) Lukuun ottamatta vakuutusten tuottamaa oikeutta ylijäämään (ylijäämäoptio) ja takaisinosto-optiota, vakuutussopimukseen liittyvät optiot ja takuut voidaan markkinaehtoisen vastuuvelan laskennassa tois-
taiseksi jättää huomioimatta. Vakuutussopimukseen liitettyjen muiden optioiden ja takuiden kohdalla niiden
olemassaoloa ja luonnetta on kuitenkin selvitettävä ja niiden merkitystä on arvioitava.

(4) Jos vakuutusyhtiö ei kykene suorittamaan asianmukaista markkinaehtoista vastuuvälkalaskentaa, kuten
kohdassa 11.1.5. on ohjeistettu, yhtiön on laadittava laskennalle kehittämissuunnitelma, jossa hahmotetaan,
millä strategialla ja aikataululla yhtiö pyrkii asianmukaiseen markkinaehtoiseen laskentaan.

(5) Perusvaatimustestissä markkinaehtoinen vastuuvälka on arvioitava siten, että ylijäämään oikeuttavia
vakuutuksia kohdellaan niin kuin ne eivät olisi vastaisuudessa ylijäämään oikeuttavia. Tällöin jatkuvuus-
vaatimustestin markkinaehtoisen vastuuvelan laskennassa käytettyjä muita olettamuksia, kuten esimerkiksi
takaisinostointensiteettiä, ei kuitenkaan muuteta vastaamaan tällaista asiakaskohtelua. Siirryttäessä jatku-
vuusvaatimustestistä perusvaatimustestiin vastuuvälkaan kuuluvaa riskimarginaalia ei arvioida uudestaan.

(6) Vakuutusyhtiön pääomalainat on arvostettava markkinaehtoisesti. Velan arvostamisessa voidaan sovel-
taa kohdan 11.1.5 alakohtia 1 ja 2.

(7) Sijoitukset on arvostettava käypään arvoon samalla tavalla kuin toimintapääomaa laskettaessa.

11.1.2 Sijoitusten jako pääomavaatimuslaskennassa

Markkinariskit

(1) Markkinariskillä tarkoitetaan tappioriskiä tai taloudellisen tilanteen epäedullista muutosta, joka johtuu
suoraan tai välillisesti rahoitusvälineiden markkinahintojen tason ja volatiliteetin heilahteluista.

(2) Vakuutusyhtiön sijoitusomaisuus ja sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat varat jaetaan ris-
kimoduuleihin. Sekä sijoitusomaisuuteen että sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena oleviin varoihin on
kohdistettava kohdan 11.1.3 alakohdan 2 mukaisia skenaarioita.

(3) Sijoitusten luokittelun lähtökohtana on yksittäisen sijoituksen herkkyys erilaisten taloudellisten tekijöi-
den hinta- ja volatiliteetti muutoksille ja sijoituksen riskiluonne.

(4) Markkinariskit on jaettu viiteen pääriskimoduuliin:

1. **Korkoriskit:** Moduuliin kuuluvat sijoitukset, jotka ovat herkkiä korkomuutoksille. Näitä ovat ainakin korkosijoitukset, rahoitusinstrumentit ja korkojohdannaiset.
2. **Osakeriskit:** Moduuli käsittää sijoitukset, jotka ovat herkkiä osakkeiden hintamuutoksille.

Osakeriskit on jaettu edelleen viiteen eri alariskimoduuliin:

Kehittyneet markkinat: Moduuliin kuuluu kehittyneisiin maihin tehdyt noteeratut osakesijoitukset. Kehittyneisiin maihin luetaan esimerkiksi Australia, Itävalta, Belgia, Kanada, Tanska, Suomi, Ranska, Saksa, Kreikka, Hong Kong, Irlanti, Italia, Japani, Alankomaat, Uusi Seelanti, Norja, Portugali, Singapore, Espanja, Ruotsi, Sveitsi, Yhdistynyt Kuningaskunta ja Yhdysvallat.

Kehittyvät markkinat: Moduuliin luetaan kehittyviin maihin tehdyt noteeratut osakesijoitukset. Kehittyviin maihin luetaan esimerkiksi Argentiina, Brasilia, Chile, Kiina, Kolumbia, Tsekin tasavalta, Egypti, Unkari, Intia, Indonesia, Israel, Jordania, Korea, Malesia, Meksiko, Marokko, Pakistan, Peru, Filippiinit, Puola, Venäjä, Etelä-Afrikka, Taiwan ja Turkki.

Riskipääomasijoitukset: Moduuli käsittää pääomaehtoiset sijoitukset noteeraamattomiin kasvuyrityksiin, aloittaviin yrityksiin tai taloudellisissa vaikeuksissa oleviin yrityksiin.

Muut pääomasijoitukset: Moduuliin kuuluvat muut pääomasijoitukset noteeraamattomiin yrityksiin kuten esimerkiksi (vivutetut) ”buy-out”-sijoitukset, oman pääoma- ja velkapääomaehtoisen rahoituksen välimuotosijoitukset (ns. ”mezzanine”-rahoitukset).

Hedge-rahastot: Moduuliin sisällytetään hedge-rahastot tai ns. absoluuttisen tuoton rahastot (riippumatta niiden valitusta sijoitusstrategiasta).

3. **Hyödykeriskit:** Moduuliin luetaan sijoitukset, jotka ovat herkkiä hyödykkeiden hintamuutoksille. Hyödykkeitä ovat esimerkiksi maakaasu, raakaöljy, lyijytön bensiini, lämpö-öljy, elävä karja, vehnä, maissi, soijapapu, soijapapuöljy, alumiini, kupari, sinkki, nikkeli, kulta, hopea, lyijy, sokeri, puuvilla, kahvi ja kaakao.
4. **Kiinteistöriskit:** Moduuliin sisällytetään kaikki sekä suorat että välilliset kiinteistösijoitukset ja muut sijoitukset, jotka ovat herkkiä kiinteistöjen hintamuutoksille.
5. **Valuutariskit:** Moduuli käsittää sijoitussalkun nettovaluuttaposition.

(5) Useimmiten käytetty tekijä kehittyneiden ja kehittyvien markkinoiden erottelussa on kytkeyty BKT/asukasmäärä -tunnuslukuun. 10 000 dollaria suurempaa lukua pidetään yleensä kehittyneiden markkinoiden merkinä. Muita tekijöitä kehittyneiden markkinoiden tunnistamiseksi voivat olla rahoitusmarkkinoiden kehittyneisyys sekä poliittisesta että taloudellisesta näkökulmasta (esimerkiksi toimiva julkinen valvonta, toimivat sijoitusmarkkinat, luotettavan tilastoinnin ja informaation saaminen). Yksiselitteistä tapaa kehittyvien (tai kehittyneiden) markkinoiden tunnistamiseksi ei ole olemassa.

(6) Jos sijoitus ei ole suoraan luokiteltavissa edellä mainittuihin moduuleihin, suoritetaan rinnastus. Silloin on arvioitava, mikä on sijoituksen riskiluonne. Arvioinnissa käytetään hyväksi sijoituksen oikeudellisia ominaisuuksia, sijoituksen riskeistä saatuja käytännön kokemuksia tai luotettavia teoreettisia malleja. Arvioinnissa voidaan myös ottaa huomioon yleisesti hyväksytyt käsitykset sijoituskohteen riskiluonteesta, mikäli sellainen on olemassa. Riskiluonteeltaan keskenään samankaltaiset sijoitukset on pääsääntöisesti luokiteltava samaan moduuliin. Toisena vaihtoehtona on hakea VVV:lta lupaa lisätä laskentaan moduuleja.

(7) Mikäli sijoitus sisältää riskiluonteeltaan erilaisia osia, jotka ovat eroteltavissa toisistaan, sijoitus on luokiteltava useampaan moduuliin. Tällöin sijoitus jaetaan osiin ja kukin osa luokitellaan sen riskiä parhaiten vastaavaan moduuliin.

(8) Sijoitusrahastot on lähtökohtaisesti luokiteltava eri riskimoduuleihin mahdollisimman hyvin rahastojen sijoitusten perusteella. Jos sijoitusrahaston raportointi ei ole tällaiseen luokitteluun riittävän läpinäkyvä,

niin luokittelu voidaan tehdä sijoitusrahaston sijoitussäännösten perusteella. Viimeisenä vaihtoehtona suoritetaan rinnastus alakohdan 7 mukaisesti.

(9) Sijoituksen jakaminen useampaan moduuliin tulee kysymykseen erityisesti silloin, kun sijoituksen luokittelu kokonaisuutena ei tuo esiin sijoituksen oikeaa riskiluonnetta. Tällaisia sijoituksia voivat olla esimerkiksi käänteis-, optio-, vaihtovelkakirja- ja indeksilainat sekä sijoitusrahastot.

(10) Välillinen sijoitus, esimerkiksi erillisyhtiön kautta on luokiteltava sen todellisen riskiluonteeseen mukaisesti, mikäli sijoitukseen liittyvät muut ominaisuudet antavat tähän aiheita.

(11) Johdannaissopimusten osalta luokittelumenettely koskee kaikkia johdannaisia (sekä ostetut että asetetut), riippumatta niiden hankintatarkoituksesta. Johdannaissopimusten luokittelun on lähtökohtaisesti perustuttava niiden kohde-etuksina oleviin omaisuuseriin. Valuuttajohdannaiset luokitellaan valuuttariski-moduuliin. Sama yleissääntö koskee myös lyhyeksi myyntiä.

Vastapuoliriskit

(12) Vastapuoliriskillä tarkoitetaan tappioriskiä tai taloudellisen tilanteen epäedullista ja ennalta-arvaamatonta muutosta, joka johtuu arvopapereiden liikkeeseenlaskijan, vastapuolen tai velallisen luottokelpoisuuden heilahtelusta ja siihen liitetystä riskipreemiosta.

(13) Vastapuoliriskit on jaettu neljään riskimoduuliin, joista moduulit (a), (b) ja (d) kohdistuvat korkoero- ja riskiin ("spredi"-riskiin) ja moduuli (c) vastapuolen luottoriskiin.

- (a) Ensimmäiseen moduuliin kuuluvat kaikki joukkovelkakirjalainat, joissa velallisena tai takaajana on EU-, ETA- tai OECD-valtio, Ahvenanmaan maakunta, sellainen kansainvälinen järjestö, jonka jäsenistä ainakin yksi on EU-, ETA- tai OECD-valtio, EU-, ETA- tai OECD- valtiossa sijaitseva sellainen kunta, kuntayhtymä, julkisyhteisönä toimiva seurakunta tai muu sellainen niihin rinnastettava alueellinen julkisyhteisö, jolla tai jonka jäsenillä on veronkanto-oikeus.
- (b) Toiseen moduuliin kuuluvat kaikki yhtiöriskilliset joukkovelkakirjalainat ja sellaiset julkisyhteisöjen joukkovelkakirjalainat, jotka eivät kuulu ensimmäiseen moduuliin.
- (c) Kolmanteen moduuliin kuuluvat kaikki jälleenvakuutus- ja vakioimattomat johdannaissopimukset. Vakioiduilla johdannaissopimuksilla tarkoitetaan optioyhteisön taikka muun EU-, ETA- tai OECD-valtion julkisen valvonnan alaisen luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen tai siihen rinnastettavan markkinapaikan tai vaihdantajärjestelmän välityksellä tehtyjä sopimuksia. Muut johdannaissopimukset ovat vakioimattomia johdannaissopimuksia. Vakioimattomilla johdannaissopimuksilla tarkoitetaan yleensä suoraan yksityisten sopimuspuolten välillä tehtyjä sopimuksia.
- (d) Neljänteen moduuliin kuuluvat kaikki yhtiöriskilliset rahamarkkinavälineet.

(14) Vastapuoliriskin ulkopuolelle jäävät ne joukkovelkakirjalainat, jälleenvakuuttajat tai vakioimattomien johdannaissopimusten vastapuolet, jotka ovat selvitystilassa tai vastaavassa tilassa ja joiden tappiot on jo otettu huomioon kirjanpidossa.

(15) Vakioituun johdannaissopimukseen ei kohdistu vastapuoliriskin kautta vakavaraisuusvaatimusta.

(16) Vastapuoliriskit jaetaan eri riskitasoihin ja listattujen luokituslaitosten antamat luottokelpoisuusluokitukset kohdistetaan näihin seuraavasti:

Riskitaso	A.M. Best	Fitch	Moody's	S&P
Poikkeuksellisen vahva	aaa	AAA	Aaa	AAA
Erittäin vahva	aa	AA	Aa	AA
Vahva	a	A	A	A
Riittävä	bbb	BBB	Baa	BBB
Spekulatiivinen	bb	BB	Ba	BB
Erittäin spekulatiivinen	b	B	B	B
Poikkeuksellisen spekulatiivinen	Alle b	Alle B	Alle B	Alle B

(17) Sijoitus, josta on käytettävissä vain yksi virallinen luokittelu, on kohdistettava edellä esitetyn taulukon vastaavaan riskitasoon.

(18) Sijoituksen, josta on käytettävissä useampia virallisia luokitteluja, riskitaso valitaan seuraavia sääntöjä noudattaen:

- Jos kaksi parasta luokitusta kuuluvat samaan tasoon, valitaan tämä taso.
- Jos kaksi parasta luokitusta kuuluvat eri tasoihin, valitaan niistä toiseksi paras.

(19) Jos vastapuoli on luokittelematon, mutta sen emoyhtiö tai emokonserni on luokiteltu ja vastapuoli on emoyhtiön tai emokonsernin täysin omistama, tytäryhtiöön voidaan luokittelussa soveltaa emoyhtiön tai emokonsernin luokitusta. Alakohdassa 13 (b), (c) ja (d) EU-alueen ulkopuolelta olevat luokittelemattomat vakuutusyhtiöt on luokiteltava poikkeuksellisen spekulatiivisiksi ja EU-alueella olevat luokittelemattomat vakuutusyhtiöt tulee luokitella riittäviksi. Muissa tapauksissa luokittelematon vastapuoli ryhmitellään luokkaan ”Ei-luokiteltu”.

(20) Luottojohdannaisten vaikutus vastapuoliriskin luokitteluun on otettava huomioon.

11.1.3 Pääomavaatimuslaskennan skenaariot ja riskiparametrit

(1) Markkinariskien, vastapuoliriskien ja operatiivisten riskien riskimittarina on value-at-risk-arvo, joka on pyritty laskemaan 99 prosentin todennäköisyydellä yhden vuoden ajanjaksolle.

Markkinariskit

(2) Markkinariskien skenaariot riskimoduuleittain (katso kohdan 11.1.2 alakohta 4) ovat:

Riskimoduuli	Skenaario
Korkoriskit	
- Korkotason suhteellinen nousu kaikille maturiteeteille	+ 37 %
- Korkotason suhteellinen lasku kaikille maturiteeteille	- 30 %
Osakeriskit	
- Kehittyneet markkinat	- 28 %
- Kehittyvät markkinat	- 39 %
- Riskipääomasijoitukset	- 28 %
- Muut pääomasijoitukset	- 16 %
- Hedge-rahastot	- 27 %
Hyödykeriskit	- 25 %
Kiinteistöriskit	- 17 %
Valuuttariskit	- 16 %

Vastapuoliriskit

(3) Vastapuoliriskin riskiparametrien arvot riskimoduuleittain (katso kohdan 11.1.2 alakohta 13) ja riskitasoin (katso kohdan 11.1.2 alakohta 16) ovat:

Riskitaso	Moduuli (a)	Moduuli (b)	Moduuli (c)	Moduuli (d)
Poikkeuksellisen vahva	0 %	0,82 %	0,04 %	0 %
Erittäin vahva	0 %	0,82 %	0,22 %	0 %
Vahva	0 %	3,38 %	1,26 %	0 %
Riittävä	0 %	4,10 %	6,10 %	0 %
Spekulatiivinen	0 %	11,23 %	24,71 %	0 %
Erittäin spekulatiivinen	0 %	18,55 %	58,25 %	0 %
Poikkeuksellisen spekulatiivinen	0 %	37,10 %	94,90 %	0 %
Ei luokiteltu	0 %	6,63 %	94,90 %	0 %

Operatiiviset riskit

(4) Operatiivisten riskien riskiparametrien arvot ovat 2,71 prosenttia bruttovakuutusmaksutulosta (ennen jälleenvakuuttajien osuutta) ja 0,27 prosenttia markkinaehtoisen vastuuvelan bruttomäärästä (ennen jälleenvakuuttajien osuutta ja ilman riskimarginaalia).

11.1.4 Perus- ja jatkuvuusvaatimustestin esittämistapa

(1) Perus- ja jatkuvuusvaatimustestien laskenta ja tulokset on toimitettava VVV:lle käyttäen raporttia 23.

(2) Neljännesvuosiraportoinnissa on toimitettava taulukot 1 – 4 ja tilinpäätösraportoinnissa raportti 23 kokonaisuudessaan (taulukot 1 – 15).

11.1.5 Markkinaehtoisen velan laskenta (ohje)

Velkojen arvostus

(1) Velat on arvostettava siihen arvoon, josta ne ovat siirrettävissä tai suoritettavissa asiantuntevien, liike-toimeen halukkaiden, toisistaan riippumattomien osapuolten välillä.

(2) Velkoja arvostettaessa ei saa tehdä mukautuksia vakuutusyhtiön oman luottokelpoisuuden huomioon ottamiseksi.

Vastuuvelan arvostus

(3) Vastuuelka on muodostettava kaikkien vakuutus- ja jälleenvakuutusvelvoitteiden osalta, joita yhtiöllä on vakuutuksenottajia tai vakuutus- ja jälleenvakuutussopimusten edunsaajia kohtaan.

(4) Vastuuvelan laskentaperusteena on käytettävä nykyhetken irtautumisarvoa (exit-value).

(5) Vastuuvelan laskennassa on käytettävä rahoitusmarkkinoiden tarjoamia tietoja sekä vakuutus- ja jälleenvakuutustoiminnan teknisistä riskeistä saatavilla olevia tietoja, ja laskennan on oltava yhdenmukaista näiden tietojen kanssa (markkinaehtoisuus).

(6) Vastuuelka on laskettava varovaisella, luotettavalla ja objektiivisellä tavalla.

Laskenta yleisesti

(7) Vastuuvelan arvo on alakohdissa 8 – 11 tarkoitettuna parhaan arvion ja alakohdassa 12 tarkoitettuna riskimarginaalin summa.

(8) Parhaan arvion on vastattava tulevaisuuden kassavirtojen todennäköisyyksillä painotettua keskiarvoa, jossa otetaan huomioon rahan aika-arvo (tulevaisuuden kassavirtojen odotettu nykyarvo) ja käytetään asi-aankuuluvaa riskittömän koron aikakäyrää.

(9) Parhaan arvion laskennan on perustuttava luotettaviin nykyhetken tietoihin ja realistisiin oletuksiin ja se on suoritettava käyttämällä asianmukaisia vakuutusmatemaattisia menetelmiä ja tilastotekniikoita.

(10) Parhaan arvion laskennassa käytetyssä kassavirtaennusteessa on otettava huomioon kaikki sisään tulevat ja ulos menevät kassavirrat, joita tarvitaan vakuutus- ja jälleenvakuutusvelvoitteiden täyttämiseen vakuutussopimusten päättymiseen asti.

(11) Paras arvio on laskettava bruttomääräisenä vähentämättä siitä jälleenvakuutussopimuksista ja erillis-yhtiöiltä saatavia korvauksia (katso alakohdat 21 - 23).

(12) Riskimarginaalilla on varmistettava, että vastuuelan arvo vastaa määrää, jonka vakuutus- ja jälleenvakuutusyhtiöiden oletetaan tarvitsevan ottaakseen ja täyttääkseen vakuutus- ja jälleenvakuutusvelvoitteet.

(13) Paras arvio ja riskimarginaali on arvostettava erikseen. Jos kuitenkin vakuutus- ja jälleenvakuutusvelvoitteisiin liittyviä tulevaisuuden kassavirtoja voidaan toistaa käyttämällä rahoitusvälineitä, joiden markkina-arvo on suoraan saatavilla, vastuuelan arvo on määritettävä kyseisten rahoitusvälineiden markkina-arvon perusteella. Tällöin parasta arvoa ja riskimarginaalia ei tarvitse laskea erikseen.

(14) Kun paras arvio ja riskimarginaali on arvostettava erikseen, riskimarginaali lasketaan määrittämällä sen suuruisen pääoman kustannus, joka vastaa sitä vakavaraisuuspääomavaatimusta, joka tarvitaan vakuutus- ja jälleenvakuutusvelvoitteiden täyttämiseksi vakuutussovittimusten päättymiseen asti.

(15) Laskennassa käytetyn pääomakustannuksen määrän on vastattava riskittömän korkokannan ylittävää korkomarginaalia, jonka vakuutusyhtiö, jolla on jatkuvuustestin mukainen määrä vakavaraisuuspääomavaatimuksen katteeksi hyväksyttävistä omia varoja, joutuisi maksamaan säilyttääkseen kyseiset varat. Korkomarginaalin on heijastettava vähintään 99 %:n luottamusvälin tavoitetasoa, joka vallitsee laskentahetkellä (99,5 vastaa likimäärin S&P:n BBB luokitusta).

Muut huomioon otettavat osatekijät

(16) Vastuuelan laskennassa tulee myös ottaa huomioon seuraavat osatekijät:

- kaikki vakuutus- ja jälleenvakuutusvelvoitteiden hoidosta aiheutuvat kulut,
- inflaatio, mukaan luettuna kustannus- ja korvausinflaatio sekä
- kaikki maksut, mukaan luettuina tulevat lisäedut, jotka vakuutus- ja jälleenvakuutusyhtiöiden odotetaan suorittavan vakuutuksenottajille ja edunsaajille, riippumatta siitä, onko kyseiset maksut taattu sopimuksilla.

Taloudellisten takuiden ja sopimusperusteisten optioiden arvostus

(17) Vastuuelan laskennassa on otettava huomioon vakuutus- ja jälleenvakuutussovittimukseen sisältyvien taloudellisten takuiden ja sopimusperusteisten optioiden arvo.

(18) Kun vakuutusyhtiö tekee oletuksia siitä, millä todennäköisyydellä vakuutuksenottajat käyttävät sopimusperusteisia optioita, mukaan lukien raukeamiset ja takaisinostot, on näiden oletusten oltava realistisia ja perustuttava luotettaviin nykyhetken tietoihin.

(19) Oletuksissa on otettava joko välittömästi tai välillisesti huomioon vaikutukset, joita taloudellisissa ja muissa edellytyksissä tapahtuvilla tulevilla muutoksilla voi olla kyseisten optioiden käyttöön.

Segmentointi

(20) Laskiessaan vastuuelkaa vakuutusyhtiön on segmentoitava vakuutusvelvoitteensa homogeenisiin riskiryhmiin. Seuraavaa tuoteryhmittelyä on vähintään noudatettava:

- yksilöllinen säästövakuutus
 - ylijäämään oikeuttavat takuukorkoiset vakuutukset takuukoroittain
 - ei-ylijäämään oikeuttavat takuukorkoiset vakuutukset
 - sijoitussidonnaiset vakuutukset
- yksilöllinen riskivakuutus
 - vakuutukset kuoleman varalta
 - henkivakuutuksen lisäksi myönnetty lisävakuutukset jaettuna maksunpalautus-, työkyvyttömyys-, tapaturma-, sairaus- ja muihin vakuutuksiin
 - vahinkovakuutusluokkaan 1 kuuluvat vakuutukset

- vahinkovakuutusluokkaan 2 kuuluvat vakuutukset
- ryhmäriskivakuutus
 - vakuutukset kuoleman varalta
 - henkivakuutuksen lisäksi myönnetty lisävakuutukset jaettuna työkyvyttömyys-, tapaturma-, sairaus- ja muihin vakuutuksiin
 - vahinkovakuutusluokkaan 1 kuuluvat vakuutukset
 - vahinkovakuutusluokkaan 2 kuuluvat vakuutukset
- kapitalisaatiosopimus
 - ylijäämään oikeuttavat takuukorkoiset vakuutukset takuukoroittain
 - ei-ylijäämään oikeuttavat takuukorkoiset vakuutukset
 - sijoitussidonnaiset vakuutukset
- yksilöllinen eläkevakuutus
 - laskuperustekorkoiset vakuutukset takuukoroittain
 - sijoitussidonnaiset vakuutukset
- ryhmäeläkevakuutus
 - takuukorkoiset vakuutukset takuukoroittain
 - sijoitussidonnaiset vakuutukset
- tuleva jälleenvakuutus

Jälleenvakuutus sopimuksista ja erityisjärjestelyistä saatavat korvaukset

(21) Jälleenvakuutus sopimuksista ja erityisjärjestelyistä (SPV, ART jne.) saatavat korvaukset on laskettava edellä mainittujen alakohtien mukaisesti.

(22) Jälleenvakuutus sopimuksista ja erityisjärjestelyistä saatavia korvausmääriä laskettaessa on otettava huomioon jälleenvakuuttajan ja ensivakuuttajan maksamien korvausten aikaero.

(23) Laskennan tulosta on korjattava ottamalla huomioon ennustetut tappiot, jotka johtuvat vastapuolen maksukyvyttömyydestä. Korjauksen on perustuttava vastapuolen maksukyvyttömyyden todennäköisyyden ja maksukyvyttömyydestä johtuvan keskimääräisen tappion (tappio-osuuden) arviointiin.

Täydentäviä periaatteita

(24) Täydentäviä periaatteita kohdan 11.1.5 alakohtiin on esitetty (viimeisimmässä) ns. CEIOPS:n QIS spesifikaatiossa.

11.1.6 Perus- ja jatkuvuusvaatimustestin pääomavaatimuslaskenta (ohje)

Sijoitusten arvonmuutoslaskenta stressatuissa olosuhteissa

(1) Sijoitukset omaisuuserittäin (=käteissijoitukset) on arvostettava käypään arvoon samalla tavalla kuin toimintapääomaa laskettaessa.

Markkinariski

(2) Sijoituksiin ja omaisuuseriin liittyvät johdannais sopimukset (sekä ostetut että asetetut) kohdistetaan ja käsitellään niiden kohteena olevien sijoitusten (=kohde-etuuskien) käypien arvojen mukaisesti siten, että

allokaatiovaikutus johdannaisten osalta korjataan niiden delta-parametrin mukaiseksi samaan kohde-
etuuteen liittyen nettomääräisenä.

(3) Johdannaissopimukset otetaan huomioon täysimääräisesti, kun niiden erääntymistä tai allokaatiovaiku-
tusta voi pitää vähintään yhden vuoden mittaisena. Muutoin sovelletaan seuraavia periaatteita:

- jos johdannainen erääntyy vuoden sisällä, skenaarioissa on otettava huomioon johdannaisen kes-
kimääräinen vaikutus (esimerkiksi aika ja määrä painotettuna) yhden vuoden sisällä.
- johdannaisspositio katsotaan jatkuvaksi, jos sijoitus korvataan toisella samanlaisella sijoituksella ja
korvaaminen toisella sijoituksella on osa vakuutusyhtiön kirjallista ja käytännön mukaista johdan-
naisstrategiaa. Niiden johdannaisten osalta, jotka erääntyvät vuoden sisällä ja jotka katsotaan jat-
kuviksi, voidaan skenaariossa olettaa uusiutuvan. Tällöin on myös otettava huomioon johdannaisten
uusimisesta aiheutuvia kustannuksia.
- johdannaisspositioita, jotka ovat voimassa ainoastaan laskentahetkellä (esimerkiksi 31.12., 31.3.,
30.6., 30.9. jne.), ei oteta huomioon.

(4) Vaihtoehtoisesti johdannaissopimukset voidaan ottaa huomioon niiden voimassaoloajasta riippumatta
(raportointihetken näkökulmasta). Tällöin on kuitenkin arvioitava voimassaoloajan mahdollinen vaikutus
vakavaraisuuslaskentaan.

(5) Avoin valuuttapositiona on laskettava yhdessä valuuttamääräisten käteissijoitusten ja valuuttajoh-
dannaisten kanssa. Johdannaisspositioaseman vaikutus käsitellään kohde-etuusarvojen mukaisesti johdan-
naisten delta-vaikutus korjattuna.

Vastapuoliriski

(6) Jälleenvakuutus sopimus on otettava huomioon nettopositiona, eli markkinaehtoisen vastuuvelan par-
haan arvion (tai sen arvioidun määrän) brutto- ja nettomäärän erotuksena, johon lisätään mahdollisia muita
velka- tai saamiseriä (kuten esimerkiksi jälleenvakuutustalletukset jne.) Vakioimattomat johdannaissposi-
tiot, pois lukien luottojohdannaisten, on otettava huomioon soveltuvin osin vastaavalla tavalla (nettopositi-
ona käypään arvoon) kuin jälleenvakuutus sopimukset. Tarkasteluun ei liitetä kustannuksia, jotka liittyvät
sopimusten uudelleen hankintaan.

(7) Luottojohdannaisten on otettava huomioon seuraavia yleisperiaatteita noudattaen:

- ei-suojavat luottojohdannaisten (sekä vakioidut että vakioimattomat) on luokiteltava kohde-
etuuden luokituksen mukaisesti, eli kuten käteissijoitus alla olevaan kohteeseen.
- suojaavien vakioimattomien luottojohdannaisten kohdalla käteissijoitus ja johdannainen käsitellään
yhteispositiona ja johdannaisen kohde-etuusarvoa vastaava määrä käteissijoituksia on luokiteltava
johdannaissvastapuolen luokituksen mukaisesti.
- suojaavien vakioitujen luottojohdannaisten kohdalla johdannaisen kohde-etuusarvoa vastaava mää-
rä käteissijoituksia eliminoidaan tarkastelusta.

Markkinaehtoisen vastuuvelan muutoslaskenta stressatuissa olosuhteissa

Vaimennusvaikutus

(8) Vastuuvelan muutoslaskennassa on jatkuvuusvaatimustestin markkinariskien kohdalla otettava huomi-
oon odottamattomien tappioiden mahdollinen korvautuminen sillä, että vastuuvelka vähenee samanaikai-
sesti erilaisten vakuutusyhtiön johdon toimenpiteiden takia.

(9) Ainoastaan perusteltuja johdon toimenpiteitä tulee ottaa huomioon. Johdon toimenpiteitä stressatuissa
olosuhteissa voivat esimerkiksi olla tulevien lisätujen muuttaminen olemassa olevan strategian mukaan,
takaisinostoarvojen muuttaminen (markkina-arvovähennys), sijoitusallokaation muuttaminen ja veloitukset
vakuutuslaskentajien säästöistä tai annettavista asiakashyvytyksistä.

(10) Vaimennusvaikutuksessa on otettava huomioon henkivakuutus sopimusten tulevien lisätujen riskejä vähentävä vaikutus, jos vakuutusyhtiö voi osoittaa, että näitä lisätuja voidaan tarvittaessa hyödyntää odottamattomien tappioiden kattamisessa. Tällöin on lisäksi otettava huomioon VYL 13 luvun 2 §:n mukainen kohtuusperiaate, vakuutus sopimusehdot, vakuutusyhtiön markkinointi ja aikaisempi käytäntö. Tulevien lisätujen riskejä vähentävä vaikutus ei saa olla suurempi kuin kyseisiin tuleviin lisätuihin liittyvä vastuuvelka.

(11) Arviot johdon toimenpiteistä ja niiden vaikutuksesta kassavirtoihin on oltava realistisia. Erityistä huomiota tulee kiinnittää siihen, ettei niiden vastuuvelkaa vähentävää vaikutusta yliarvioida. Laskennassa on myös otettava huomioon mahdollinen viive johdon toimenpiteiden käyttöönottamisessa.

Muu vaikutus

(12) Laskettaessa markkinariskien skenaarioiden vaikutuksia vastuuvelkaan (sekä jatkuvuus- että perusvaatimustestissä) on lisäksi kiinnitettävä asianmukaista huomiota muihin vastuuvelkaan liittyvien taloudellisten takuiden ja sopimusperusteisten optioiden muutoksiin stressatuissa olosuhteissa. Erityistä huomiota on kiinnitettävä siihen, millä tavalla muutettu taloudellinen ympäristö vaikuttaa vakuutus kuluttajien tapaan hyväksikäyttää optioita.

(13) Tulevia takaisinosto- ja muita muutosintensiteettejä koskevien oletusten on heijastettava stressattuja olosuhteita. Vakuutusyhtiön on kassavirtaennusteissaan käytettävä realistisia oletuksia vakuutus kuluttajan käyttäytymisestä siten, että mitä tahansa mahdollista vastuuvelkaa lisäävää vaikutusta ei aliarvioida ja mitä tahansa vastuuvelkaa vähentävää vaikutusta ei yliarvioida. Arvioinnissa on kiinnitettävä erityistä huomiota stressattuun olosuhteeseen liittyviin taloudellisiin tekijöihin. Jos esimerkiksi jonkun option arvo on tietyssä taloudellisessa stressissä vakuutus kuluttajalle merkittävästi arvokkaampi kuin mitä se on ollut lähimenneisyydessä, voidaan odottaa, että vakuutus kuluttajien käyttäytyminenkin tässä taloudellisessa olosuhteessa poikkeaa lähimenneisyyden käyttäytymisestä.

(14) Sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvelan muutokset stressatuissa markkinaolosuhteissa on myös otettava huomioon. Vakuutusyhtiön kohdistuu sijoitussidonnaisessa vakuutuksessa markkinariskiä esimerkiksi silloin kun vakuutusyhtiön veloittamat liikekustannukset ovat riippuvaisia vakuutus säästön määrästä. Sijoitussidonnaisen vakuutuksen hoitokuluvaraukseen kohdistuu aina korkoriskiä. Vakuutusyhtiöön voi myös kohdistua markkinariskiä siinä tapauksessa, että sijoitussidonnaiseen vakuutukseen on sisällytetty henkivakuutusyhtiön myöntämiä taloudellisia takuita tai sopimusperusteisia optioita, joiden markkinaehtoiset arvot ovat riippuvaisia rahoitusmarkkinoista.

11.1.7 Vakavaraisuusaseman ennakoivaan valvontaan liittyvä sisäinen valvonta ja riskienhallinta (ohje)

(1) Vakavaraisuusaseman ennakoivassa valvonnassa on otettava huomioon yleistä sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevien määräysten ja ohjeiden lisäksi (kohdat 4.2 – 4.8) seuraavia käytäntöjä:

Laskenta

Yleistä

(2) Yhtiön hallituksen ja ylimmän johdon on tunnettava ennakoivan vakavaraisuusaseman laskentakehikko (vastuuvelan, pääomalainojen, vakavaraisuusvaatimusten jne. pää rakenne), käytettyjen menetelmien keskeiset periaatteet ja keskeisimmät oletukset sekä mallien ja sovellettujen laskentamenetelmien rajoitukset. Lisäksi yhtiön hallituksen ja ylimmän johdon on tiedettävä, millä tavalla laskelmat on testattu ja niiden asianmukaisuus on varmistettu.

(3) Vakuutusyhtiöllä on oltava käytössä prosesseja ja menettelyjä, joilla varmistetaan ennakoivan vakavaraisuusvalvonnan laskentakäytännön asianmukaisuus, aukottomuus ja täsmällisyys.

(4) Vakuutusyhtiön tulee ymmärtää ennakoivan vakavaraisuusvalvonnan mallien rakenteet ja teoriat, joihin mallit pohjautuvat, syöttötietojen luonteet sekä mallien sisään rakennettujen piilevien syöttötietojen (vakioita jne.) luonteet ja mallien tulokset.

(5) Ennakoivan vakavaraisuusvalvonnan mallien teorioiden on oltava luotettavia ja laskentatarkoitukseen soveltuvia. Vakuutusyhtiön on selvitettävä, onko yksittäinen malli luotettava ja laskentatarkoitukseen soveltuva ja hahmottaako malli asianmukaisella tavalla vakuutusyhtiön mallinnettavaa tekijää. Jos malli ei ole luotettava ja soveltuva, sitä ei tulisi käyttää.

(6) Sellaisia malleja, jotka ovat epäselviä (ns. mustia laatikoita) ja joita vakuutusyhtiö ei riittävästi ymmärrä tai hahmota, ei tulisi käyttää ennakoivassa vakavaraisuusvalvonnassa.

(7) Koska ennakoivan vakavaraisuusvalvonnan mallien tulosten on oltava varmistettavissa ja mahdollisimman luotettavia, on mallien toimittava kontrolloidussa ympäristössä. Tulokset (esim. kassavirrat) on testattava (esim. herkkyysteisteillä) ja niiden järkevyyttä ja uskottavuutta on arvioitava.

(8) Vakuutusyhtiöllä on myös oltava käytössä menettelyjä, joiden avulla se seuraa, tunnistaa, dokumentoi ja tarkistaa mahdollisia muutostarpeita ja muutoksia yhtiön ennakoivan vakavaraisuusosaston laskennassa.

(9) Kolmannelta osapuolelta saadun mallin tai tietojen käyttöä ei voi pitää perusteena, joka oikeuttaa poikkeamaan annetuista määräyksistä ja ohjeista.

Dokumentointi

(10) Ennakoivan vakavaraisuusosaston laskentakehikon muotoilu ja operatiivinen toiminta on dokumentoitava tarkastettavaan muotoon (sijoitusten jaon osalta katso myös alakohdat 31 - 34. Dokumentoinnin on oltava riittävän selkeä, jotta riippumaton asiantuntija voi kriittisesti arvioida keskeisimpiä laskenta- ja mallintamisperiaatteita, tulosten luotettavuutta ja uskottavuutta ja sitä, kuinka laajasti laskenta noudattaa annettuja määräyksiä ja ohjeita.

(11) Vastuuvelan laskennan dokumentoinnista on erityisesti käytävä ilmi, että vakuutusyhtiö muodostaa vastuuvelkaa kaikkien niiden vakuutus- ja jälleenvakuutusvelvoitteidensa osalta, joita yhtiöllä on vakuutuksenottajia tai vakuutus- ja jälleenvakuutusosimusten edunsaajia kohtaan.

(12) Vastuuvelan laskennan dokumentoinnista on myös käytävä ilmi, millä tavalla vakuutus- ja jälleenvakuutusvelvoitteet, joita yhtiöllä on vakuutuksenottajia tai vakuutus- ja jälleenvakuutusosimusten edunsaajia kohtaan, on ryhmitelty homogeenisiin ryhmiin ja myös perustelut sille, että ryhmittely on homogeeninen.

(13) Henkivakuutustoiminnan erityisluonteen takia vastuuvelan laskuperusteet (vakuutusvelvoitteet, joita yhtiöllä on vakuutuksenottajia tai vakuutusosimusten edunsaajia kohtaan) on laadittava, määriteltävä ja dokumentoitava tuotteittain. Tämä koskee sekä taattuina etuja että harkinnanvaraisia lisäetuja.

(14) Ennakoivan vakavaraisuusvalvonnan dokumentoinnin on sisällettävä yksityiskohtainen selvitys niistä teorioista ja oletuksista (sekä matemaattisista että empiirisistä), joihin eri laskelmat perustuvat.

(15) Ennakoivan vakavaraisuusvalvonnan dokumentoinnissa on tuotava esille mikä tahansa laskentakehikon rajoitus, puute tai yksinkertaistaminen ja tilanteet, joissa laskenta ei toimi asianmukaisesti, tehokkaasti tai toivotulla tavalla (markkinaehtoisen vastuuvelan osalta katso myös kohdan 11.1.1 alakohta 4).

(16) Ennakoivan vakavaraisuusvalvonnan dokumentoinnista on käytävä ilmi käytettyjen tilastojen lähteet. Erityistä huomiota on kiinnitettävä käytettyjen tilastojen rajoituksiin mukaan lukien tilastojen sopivuus mallinnettavaan tekijään ja mahdollisesta epätäydellisestä tilastosta johtuva epävarmuus. Tapauksissa, joissa alkuperäistä tilastoa on muokattu, muokkauksen luonne, mahdollinen vaikutus ja muokkauksen perustelut on dokumentoitava selkeästi.

(17) Ennakoivassa vakavaraisuusvalvonnassa mikä tahansa algoritmi tai olettaus, joka on sisällytetty johdon laskentamalliin heijastamaan johdon toimenpiteitä, on testattava, arvioitava kriittisesti ja dokumentoitava. Erityistä huomiota on kiinnitettävä siihen, että mallinnettu strategia on järkevä, noudattaa kohtuusperiaatetta ja että se riittävällä tavalla hahmottaa niitä toimenpiteitä, joihin johdon voidaan olettaa ryhtyvän tietyn olosuhteen vallitessa.

(18) Vakuutusyhtiön on ylläpidettävä luettelo johdon toimenpiteiden luonteesta ja niiden vaikutuksesta (sekä kvalitatiivisesta että kvantitatiivisesta näkökulmasta) vastuuelkaan. Mikäli lisäetujen kassavirroista veloitetaan kustannuksia, jotka esimerkiksi liittyvät taloudellisiin takuihin ja sopimusperusteisiin optioihin, näistä on pidettävä luettelo (sekä kvalitatiivisesta että kvantitatiivisesta näkökulmasta) ja vakuutusyhtiön on dokumentoitava, millä tavalla se varmistaa vakuutuskuluttajan oikeudenmukaisen kohtelun kohtuusperiaatteen näkökulmasta. Samoja periaatteita on myös sovellettava jatkuvuusvaatimustestin kohdalla, kun otetaan huomioon johdon toimenpiteitä stressatuissa olosuhteissa.

Vastuuelvan paras arvio

(19) Vastuuelvan parhaan arvion laskennan on perustuttava luotettaviin nykyhetken tietoihin ja realistisiin oletuksiin, ja se on laskettava käyttämällä asianmukaisia ja luotettavia vakuutusmatemaattisia menetelmiä ja tilastotekniikoita.

(20) Vakuutusyhtiöllä on oltava prosessit ja menettelyt sen varmistamiseksi, että parhaan arvion laskennassa käytettäviä parametreja ja oletuksia verrataan säännöllisesti kokemusperäisiin tietoihin.

(21) Jos vertailussa havaitaan järjestelmällistä poikkeamista kokemusperäisten tietojen ja vakuutus- tai jälleenvakuutusyrityksen parhaista estimaateista tekemien laskelmien välillä, vakuutusyhtiön on korjattava käyttämiään vakuutusmatemaattisia menetelmiä tai tehtyjä oletuksia.

(22) Vakuutusyhtiön on arvioitava kaikkien kokemusperäisten tietojen asianmukaisuutta ja sopivuutta mallinnettavaan tekijään. Erityisesti on arvioitava, kuinka laajasti tilastot antavat luotettavan näkemyksen tulevaisuudesta.

(23) Vakuutusyhtiön on vähintään vuosittain arvioitava uudestaan tehtyjä olettamuksia mukaan lukien esimerkiksi optioissa käytettyjen erilaisten skenaarioiden todennäköisyys. Jos on näyttöä siitä, että aikaisemmat tehdyt olettamukset eivät enää ole perusteltavissa, vastuuelvan laskennassa käytettyjä olettamuksia on päivitettävä. Tärkeää ei ole ainoastaan, että yksittäisten skenaarioiden todennäköisyydet edustavat luotettavasti tilinpäätöshetkellä vallitsevia olosuhteita vaan myös se, että muutokset yksittäisten skenaarioiden todennäköisyyksissä edellisestä laskenta-ajankohdasta edustavat luotettavasti muutoksia, joita voidaan konkreettisesti havaita markkinoilla kyseessä olevana ajanjaksona.

(24) Päivittäessään olettamuksia vakuutusyhtiön on otettava aikaisemmin käytettyjen tilastojen ja tietojen lisäksi huomioon mahdollinen uusi informaatio, joka on tullut tietoon edellisen laskenta-ajankohdan jälkeen. Suurempaa painoarvoa on annettava sellaisille tilastoille ja tiedoille, joita voidaan pitää luotettavimpina.

Tilastot ja muut tiedot

(25) Vakuutusyhtiön on varmistettava jokaisen tilaston tai tiedon luotettavuus ja sopivuus.

(26) Vakuutusyhtiön on varmistettava, että käytetyt sisäiset tilastot ja tiedot (kuten esimerkiksi erilaiset tilinpäätöstiedot) ovat oikeita ja aukottomia.

(27) Erityistä huomiota on kiinnitettävä tilastojen ja tietojen mahdollisiin puutteisiin.

Tietojärjestelmät

(28) Kaupallisiin ohjelmistoihin perustuvien mallien osalta vakuutusyhtiön on varmistettava, että myyjä on testannut tuotteitaan laajasti ja että myyjällä on menettelytapoja, joiden avulla hän seuraa ja kehittää tuotteitaan.

(29) Vakuutusyhtiön on järjestelmällisesti ja perusteellisesti testattava kehittämiään malleja, jotta voidaan varmistaa mallien asianmukaisuus, täsmällisyys sekä se, että mallit ottavat oikealla tavalla huomioon erilaisia laskentahetkellä mahdollisesti vallitsevia olosuhteita, joihin syöttötiedot voivat perustua.

(30) Mallien tulosten (esimerkiksi eri stokastisten kassavirtojen) on oltava asianmukaisesti tallennettuina ja tarvittaessa saatavissa.

Sijoitusten jako ja arvostus pääomavaatimuslaskennassa

(31) Perus- ja jatkuvuusvaatimustestien laskuperusteisiin on sisällytettävä sijoitusten luokittelun perusteet. Näistä perusteista on käytävä ilmi sijoitusten luokittelun periaatteiden kannalta oleelliset seikat ja niiden perustelut. Perusteiden on oltava selkeät ja riittävän yksityiskohtaiset, jotta yksittäiset sijoitukset voidaan luokitella niiden mukaisesti riskimoduuleihin. Perusteiden lähtökohtana on ensisijaisesti eri sijoitusten luokittelu riskimoduuleihin ja eri riskimoduulien välinen tarkempi rajanveto, mutta perusteissa voidaan tarvittaessa myös mainita yksittäisen sijoituksen luokittelu.

(32) Perusteissa on lisäksi mainittava, miten ja mitkä sijoitukset jaetaan useampaan riskimoduuliin, mitä sijoituksia yhtiö luokittelee rinnastuksen nojalla ja minkä tekijöiden avulla rinnastus tehdään.

(33) Luokittelun perusteet on pidettävä ajan tasalla. Yhtiön on jatkuvasti seurattava sijoitusten jakoa useampaan riskimoduuliin ja rinnastuksen nojalla tehtyjä luokitteluja.

(34) Tarvittaessa luokittelua voidaan muuttaa. Sijoituksen siirtäminen moduulista toiseen tulee kuitenkin tehdä johdonmukaisesti ja harkitusti ja siirtämisen tulee olla perusteltu.

(35) Perus- ja jatkuvuusvaatimustestien laskuperusteisiin on myös sisällytettävä sijoitusten arvostuksen periaatteet.

Yhtiön oma riski- ja vakavaraisuusarviointi

(36) Kohdan 11.1.3 alakohdissa 2 ja 3 esitetyt skenaariot ja riskiparametrit on johdettu erilaisten hyvin hajautettujen markkinaindeksien kautta. On todennäköistä, että vakuutusyhtiön oma riskiprofiili/sijoitussalkku poikkeaa annetuista skenaarioista ja riskiparametreista. Tämän vuoksi vakuutusyhtiön on osana sen riskienhallintaa suoritettava myös oma riski- ja vakavaraisuusarviointi.

(37) Arviointi on tehtävä ainakin seuraavista seikoista:

- yleinen vakavaraisuuden tarve ottaen huomioon yrityksen erityinen riskiprofiili, hyväksytyt riskirajat ja liiketoimintastrategia;
- arvio siitä, missä määrin yrityksen riskiprofiili poikkeaa vakavaraisuuspääomavaatimuslaskennan perusoletuksista (skenaarioista ja parametreista).

(38) Vakuutusyhtiöllä on oltava menettelyt, joiden avulla se voi asianmukaisesti tunnistaa ja mitata lyhyen ja pitkän aikavälin riskit ja tunnistaa myös sellaiset mahdolliset tapahtumat tai taloudellisten olosuhteiden tulevat muutokset, joilla voi olla epäedullisia vaikutuksia yhtiön yleiseen taloudelliseen tilaan. Vakuutusyhtiön on osoitettava menetelmät, joita se käyttää yleisen vakavaraisuustarpeensa määrittämiseen. Vakavaraisuustarve voi poiketa laissa olevasta vakavaraisuusvaatimuksesta.

(39) Vakuutusyhtiön riski- ja vakavaraisuusarvion on oltava erottamaton osa liiketoimintastrategiaa ja se on aina otettava huomioon yrityksen strategisissa päätöksissä.

(40) Arvio on tehtävä säännöllisesti ja viipymättä, jos vakuutusyhtiön riskiprofiiliin on tullut merkittävä muutos.

IV osa: Rahoitus

12 Luotonotto ja vakuudenantaminen

Valtuutussäännös

VYL 15 luvun 1 § 2 mom. ja 3 § 2 momentin 2 kohta VakYhdL 1 luvun 5c § 3 mom

(1) Vakuutusyhtiön ja VYL 15 luvun 1 §:n 3 momentissa tarkoitettujen tytäryhteisön sekä vakuutusyhdistyksen ja VakYhdL 1 luvun 5 c §:n 4 momentissa tarkoitettujen tytäryhteisön on ilmoitettava VVV:lle luottojen ottamisesta seuraavasti:

- VYL 15 luvun 1 §:n 1 ja 3 kohdassa sekä VakYhdL 1 luvun 5c §:n 1 ja 3 kohdassa tarkoitettujen luottojen ottamisesta on ilmoitettava viimeistään kahden viikon kuluessa luoton ottamisesta;
- VYL 15 luvun 1 §:n 1 ja 3-4 kohdissa tarkoitettujen luottojen ottamisesta on ilmoitettava VVV:lle ennen vuositilintarkastusta siten, että ilmoituksessa jaotellaan:
 - vakuutusyhtiön ottamien, voimassa olevien luottojen määrä ja edellisen kalenterivuoden aikana otettujen uusien luottojen määrä
 - kunkin tytäryhteisön ottamien, voimassa olevien luottojen määrä ja edellisen kalenterivuoden aikana otettujen uusien luottojen määrä,

(2) VYL 15 luvun 1 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettujen luottojen ottamisesta on ilmoitettava ainoastaan, jos VVV yksittäistapauksessa sitä pyytää.

(3) Luottohäiriöriskinvaihtosopimukset katsotaan vakioiduiksi sopimuksiksi eikä niitä tulkita vakuuden antamiseksi, jos sopimukset ovat

- International Swaps and Derivatives Associationin (ISDA) hyväksymän standardin mukaisia mallisopimuksia tai
- muulla tavoin vakioituja, julkisen valvonnan alaisia sopimuksia, joilla käydään kauppaa säännellyillä markkinoilla OECD-valtiossa.

V osa: Valvonta

13 VVV:lle toimitettavat tiedot (kumottu)

Luku 13 on kumottu 1.4.2011 voimaantulleilla Finanssivalvonnan määräyksillä ja ohjeilla 1/2011 Vakuutusmarkkinoilla toimivan yhteisön konekielisten valvontatietojen toimittaminen Finanssivalvonnalle ja 2/2011 Vakuutusmarkkinoilla toimivan yhteisön valvonta-asiakirjojen toimittaminen Finanssivalvonnalle .

14 Vakuutusyrittäjäryhmittymän lisävalvonta ja vakuutus- ja rahoitusryhmittymien valvonta

Valtuutussäännös

VYL 26 luvun 21 §

VakYhdL 12 a: 7 §

14.1 Vakuutusyrittäjäryhmittymän keskinäisistä liiketoimista ilmoittaminen

14.1.1 Määritelmä ryhmittymän keskinäisistä liiketoimista

(1) Ryhmittymän keskinäisillä liiketoimilla tarkoitetaan kaikkia niitä liiketoimia, jotka tapahtuvat VYL 26 luvun 2 §:n 2-4 momentissa tarkoitettuna vakuutusyhtiön tai vakuutusyhdistyksen 12 a luvun 2 §:n 1-3 momentissa tarkoitettuna vakuutusyhdistyksen (lisävalvonnanalainen vakuutuslaitos) ja sen

- sidosyrittäjän,
- omistaja- / osakasyrittäjän tai
- omistaja- / osakasyrittäjän sidosyrittäjän

välillä.

(2) Keskinäisillä liiketoimilla tarkoitetaan myös liiketoimia, jotka tapahtuvat lisävalvonnan alaisen vakuutuslaitoksen ja sellaisen luonnollisen henkilön välillä, jolla on omistusyhteys lisävalvonnan alaisessa vakuutuslaitoksessa tai sen sidosyrittäjässä, sen omistaja- / osakasyrittäjässä tai sen omistaja- / osakasyrittäjän sidosyrittäjässä

(3) Sidosyrittäjä, omistajayrittäjä ja omistusyhteys on määritelty VYL 26 luvun 1 §:ssä.

14.1.2 Keskinäisiä liiketoimia koskeva ilmoitusvelvollisuus

(1) Ilmoitusvelvollisuus koskee edellä mainittuja lisävalvonnan alaisia vakuutuslaitoksia. VVV voi kuitenkin myöntää hakemuksesta poikkeuksen ilmoittamiseen siten, että yksi tai useampi vakuutusyrittäjäryhmittymään kuuluva vakuutusomistusyhteisö tai vakuutuslaitos keskitetysti ilmoittaa tietyistä ryhmän keskinäisistä liiketoimista. Tällöin tulee kuitenkin varmistua siitä, että kaikki ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvat liiketoimet tulevat asianmukaisesti ilmoitettua. Vastuu oikeiden tietojen toimittamisesta on lisävalvonnan alaisella vakuutuslaitoksella.

14.1.3 Ilmoitettavat liiketoimet

Liiketoimet, joista ilmoitetaan vain niitä koskevat periaatteet

(1) Ryhmään kuuluvat liiketoimet, jotka koskevat

- ryhmän sisällä tuotettuja palveluita, kustannusten jakamista tai ryhmään kuuluvan yhtiön johtamista;
- tavanomaista maksuliikenteen järjestämistä;
- kiinteistön, huoneiston, maa-alueen tai omaisuuden vuokraamista;
- ryhmään kuuluvan kiinteistöyhtiön tavanomaisia liiketoimia (esim. vastikkeet, vuokrat);
- tavanomaisia markkinasijoituksia kuten yliyöntalletukset, rahamarkkina- ja rahastosijoitukset;
- keskinäistä jälleenvakuutusta; tai
- muuta ryhmän sisäistä vakuutusta.

(2) Näistä liiketoimista ilmoitetaan niitä koskevat periaatteet, joihin kuuluvat mm. hinnoittelu, palkkio, korko, jakoperuste, vakuus, maksuaika ja merkittävät ehdot. Ilmoituksesta on käytävä ilmi liiketoimen osapuolet.

(3) Liiketoimia koskevat periaatteet ilmoitetaan vuosittain ennen tilintarkastusta kohdan 13.1 mukaisesti. Muiden vuosineljännesten aikana periaatteissa tapahtuneista muutoksista ilmoitetaan kahden kuukauden kuluessa vuosineljänneksen päättymisestä.

Yksilöllisesti ilmoitettavat liiketoimet

(4) Yksilöllisesti ilmoitettavia liiketoimia ovat kaikki muut kuin alakohdassa 1 mainitut liiketoimet kuten esimerkiksi vakuutuslaitoksen toimintapääomaan hyväksyttävät erät, pääomasijoitukset, pääomalainat, lainat/lainasaamiset, vakuudet, takaukset, vastuusitoumukset, taseen ulkopuoliset sitoumukset, omaisuuden tai liiketoiminnan luovutukset tai hankinnat.

(5) Ilmoituksesta on käytävä ilmi kunkin liiketoimen osalta:

- liiketoimen osapuolet
- kauppahinta, käypä arvo tai merkintähinta
- vastuun tai vakuuden määrä
- maksutapa
- lainoista vakuus ja lainaehdot
- lainapääoman muutokset
- osingot ja takuupääoman korot
- erityiset ehdot.

(6) Yksilöllisiä liiketoimia koskeva ilmoitusvelvollisuus koskee liiketoimia, jotka ovat vähintään 5 miljoonaa euroa.

(7) Mikäli liiketoimi on pienempi kuin 5 miljoonaa euroa, siitä on ilmoitettava, jos se on suurempi kuin 1 % toimintapääoman ja toimintapääoman vähimmäismäärän erotuksesta. Ilmoitusvelvollisuus ei kuitenkaan koske liiketoimia, jotka ovat pienempiä kuin 5 % toimintapääoman vähimmäismäärästä. Pienillä vakuutusyhdistyksillä kyseiset rajat lasketaan omasta pääomasta ja oman pääoman vähimmäismäärästä.

(8) Mikäli liiketoimet liittyvät toisiinsa siten, että niitä voidaan pitää yhtenä liiketoimena, ilmoitusrajaa verrataan liiketoimien yhteenlaskettuun arvoon. Tosiasiallista yhteenkuuluvuutta arvioidaan sekä ajallisesti että laadullisesti.

(9) Mikäli liiketoimi tapahtuu lisävalvonnanalaisen vakuutuslaitoksen ja toisen vakuutuslaitoksen välillä, liiketoimesta tulee ilmoittaa, mikäli jommassakummassa vakuutuslaitoksessa ilmoitusvelvollisuusraja ylittyy.

(10) Ilmoitusvelvollisuusrajaa laskettaessa toimintapääoma ja toimintapääoman vähimmäismäärä ovat viimeisen tilinpäätöksen mukaisia.

(11) Ilmoitusvelvollisuusrajaa sovelletaan pääoma- ja vastuuerien osalta niiden kokonaismäärään vuosineljänneksen lopussa.

(12) Ilmoitus on tehtävä neljännesvuosittain siten, että kolmen ensimmäisen vuosineljänneksen liiketoimet ilmoitetaan kohdan 13.4 mukaisesti ja neljännen vuosineljänneksen kohdan 13.1 mukaisesti.

Yksilöllisesti etukäteen ilmoitettavat liiketoimet

(13) Liiketoimet, jotka ovat suurempia kuin 20 % vakuutuslaitoksen toimintapääoman ja toimintapääoman vähimmäismäärän erotuksesta, tulee ilmoittaa etukäteen. Mikäli liiketoimi tapahtuu lisävalvonnan alaisen vakuutuslaitoksen ja toisen vakuutuslaitoksen välillä, liiketoimi tulee ilmoittaa, jos jommassakummassa vakuutuslaitoksessa ilmoitusvelvollisuusraja ylittyy.

(14) VVV voi vakuutuslaitoksen hakemuksesta antaa luvan poiketa ilmoitusvelvollisuudesta, jos poikkeus ei vaikeuta tehokasta valvontaa.

14.2 Rahoitus- ja vakuutusryhmittymien vakavaraisuuden laskennassa käytettävät menetelmät (ohje)

(1) Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän taloudellisen aseman valvonnasta säädetään RavaL:n 3 luvussa sekä mainitun lain perusteella annetussa RavaA:ssa.

(2) Rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnan keskeinen tehtävä on laskea ryhmittymän vakavaraisuus siten, että vältetään pääoman moninkertainen käyttö.

(3) RavaL 20 §:ssä on säädetty niistä ryhmittymän vakavaraisuustilan laskemiseen sovellettavista yleisistä periaatteista, jotka on otettava huomioon käytettävästä laskentamenetelmästä riippumatta. Näitä yleisiä periaatteita ovat:

- ryhmittymän sisäinen pääomien moninkertainen käyttö on estettävä (RavaL 20.1 §)
- omien varojen luominen ryhmittymän sisällä on estettävä (RavaL 20.1 §)
- omien varojen siirtokelpoisuusvaatimus ryhmän eri yhtiöiden välillä (RavaL 20.3 §)
- vain rahoitus- tai vakuutus toimialan omiin varoihin hyväksyttävien erien käyttö sallitaan ko. toimialan vaatimusten täyttämiseen (RavaL 20.2 §)
- suhteellisuus (RavaL 20.3 §)

(4) Siirtokelpoisuusvaatimuksella tarkoitetaan sitä, että ryhmittymän vakavaraisuuslaskelmissa voidaan ryhmittymän yksittäisten yhtiöiden omien varojen vähimmäismäärän ylittävästä omien varojen määrästä ottaa huomioon vain se osuus, joka on vapaasti siirrettävissä ryhmittymän yksittäisten yhtiöiden välillä.

(5) Toimialakohtaisella rajoituksella tarkoitetaan sitä, että toimialan omien varojen vähimmäismäärän ylittävistä omista varoista voidaan ottaa huomioon ryhmittymän omia varoja laskettaessa ainoastaan ne omien varojen erät, jotka ovat monialaisia eli täyttävät sekä luottolaitoslain mukaiset omille varoille asetetut vaatimukset että vakuutusyhtiölain mukaiset toimintapääomalle asetetut vaatimukset.

(6) Suhteellisuudella tarkoitetaan suoraan tai välillisesti omistettua osuutta tytär- ja omistusyhteisyrityksen osakkeista, jäsenosuuksista, takuuosuuksista tai yhtiöosuuksista; välilliseen omistukseen perustuva suhteellinen osuus on peräkkäisten suoraan omistettujen suhteellisten osuuksien tulo. Tytäryrityksen koko vakavaraisuusvaje on kuitenkin otettava huomioon.

(7) Ryhmittymän vakavaraisuuden laskemiseksi on RavaA 3 §:n mukaan käytettävänä neljä menetelmää:

- konsolidointimenetelmä
- vähennys- ja yhteenlaskumenetelmä
- kirjanpitoarvoihin perustuva menetelmä
- edellisten menetelmien yhdistelmä;

näistä kaksi ensimmäistä on tarkemmin kuvattu tässä ohjeessa.

(8) Eri laskentamenetelmien tulisi lähtökohtaisesti johtaa samaan lopputulokseen; kahden ensimmäisen laskentamenetelmän osalta lopputulos on sama. Kolmas menetelmä poikkeaa edellisistä ja sen antama tulos on riippuvainen ryhmittymän rakenteesta.

(9) Laskelmaa laadittaessa voidaan luottolaitosten yhteenlaskettujen omien varojen ja omien varojen vähimmäismäärän sijasta käyttää konsolidoituja omia varoja ja konsolidoitua omien varojen vähimmäismäärää, jos ryhmittymään kuuluva luottolaitos kuuluu luottolaitoksien konsolidointiryhmään. Vastaavasti voidaan menetellä vakuutusyrityksen osalta, jos vakuutusyritys laatii mukautetun vakavaraisuuslaskelman. (RavaA 3 §:n 4 mom.).

(10) Laskelman laadinnassa tulee aina huomioida alakohdassa 3 mainitut yleiset periaatteet, vaikka ohjeessa ei ole voitu ottaa huomioon kaikkia yksittäisiä tapauksia. Seuraavassa kuvataan joitakin yleisimpiä tapauksia, joiden käsittelystä voidaan tehdä johtopäätöksiä yleisistä periaatteista. Laskelma laaditaan yksilöllisesti ottaen huomioon kunkin ryhmittymän erityispiirteet.

Seuraavassa ohjeistuksessa on noudatettu RavaA:n liitteiden numerointia.

Numeroidut ja tummennetut kohdat ovat asetustekstiä.

14.2.1 Konsolidointimenetelmä

(1) Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän vakavaraisuuden arvioimiseksi laaditaan vakavaraisuuslaskelma, jossa lasketaan ryhmittymän käytettävissä olevat omat varat, ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä sekä kahden edellisen luvun erotus. Erotuksen tulisi olla positiivinen.

(2) Konsolidointimenetelmää käyttäen vakavaraisuuslaskelma laaditaan seuraavan kaavan mukaisesti, jonka lähtökohtana on konsernitaseen mukainen oma pääoma:

1. Ryhmittymän emoyrityksen konsernitaseen osoittama oman pääoman määrä

(3) Konsernin oma pääoma muodostuu kaikkien konserniin kuuluvien yhtiöiden (emo + tyttäret) sekä omistusyhteisyritysten omien pääomien summasta, josta on vähennetty keskinäinen omistus ja keskinäisten liiketoimien tulosvaikutus.

(4) RavaL 17 §:ssä todetaan kuitenkin, että vakavaraisuutta laskettaessa huomioidaan vain rahoitus- ja vakuutustoimialan yritykset sekä ryhmittymän omistusyhteisö. Jos konserniin kuuluu muun toimialan yrityksiä, tulee niiden tulosvaikutus omaan pääomaan eliminoida.

(5) Omaan pääomaan tehdään erilaisia korjauksia riippuen siitä, perustuuko oma pääoma kansainvälisten (IFRS) vai kotimaisten (FAS) tilinpäätössäännösten mukaan laadittuun taseeseen. Jos pääoma perustuu IFRS-taseeseen, siitä on vähennettävä erät, jotka kotimaisessa sääntelyssä tulisi kirjata vastuovelkaan (esim. tasoitusmäärä).

2. + Kohdan 1. mukaisiin omiin varoihin sisältyvät asianomaisten toimialakohtaisten säännösten mukaan omiin varoihin luettavat erät

(6) Konsernin omaan pääomaan lisätään konsernitaseessa näkyvät joko rahoitus- tai vakuutusalan hyväksymät muut tase-erät.

(7) Tässä kohdassa lisätään vakuutustoimialan arvostuserot siltä osin kuin niitä ei ole huomioitu taseessa. Arvostuserot eivät sisälly FAS-taseeseen, mutta IFRS-taseessa ne ovat ainakin osittain mukana.

3. – Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet

(8) Konsernin omasta pääomasta vähennetään konsernitaseessa oleva tase-erä aineettomat hyödykkeet, jotka sisältää mahdollisesti liikearvon ja muita aineettomia hyödykkeitä, kuten esimerkiksi liiketoiminnan hankinnan yhteydessä syntyneitä asiakassuhteita.

(9) IFRS-standardien mukaan liiketoiminnan hankinnan yhteydessä aktivoitujen asiakassuhteiden osalta tulee kirjattavaksi laskennallinen verovelka, joka kasvattaa liikearvoa taseen vastaavaa-puolella. Taseen vastattavissa olevan laskennallisen verovelan osuutta liikearvosta ei vähennetä omista varoista.

4. – Voitonjako edelliseltä tilikaudelta ja suunniteltu voitonjako kuluvalta tilikaudelta

(10) Konsernin omasta pääomasta vähennetään edellisen tilinpäätöksen perusteella päätetty osingonjako, jos se vielä on kirjaamatta pois omasta pääomasta sekä emoyhtiön osingonjakopolitiikan mukainen jaksettettu osuus kuluvalta tilikaudelta suunnitellusta osingonjako.

(11) Jos osingonjakopolitiikka sisältää suunnitelman omien osakkeiden lunastamisesta, tulee myös tämä suunnitelma huomioida kuten suunniteltu osingonjako.

5. – Vain vakuutusalan omiin varoihin hyväksyttävistä eristä määrä, joka ylittää vakuutusalaan kuuluvien yritysten yhteenlasketun omien varojen vähimmäismäärän

(12) Vähennetään se osa vakavaraisuuslaskelman kohdassa 2. omiin varoihin luetuista siirtokelpoisista ja vain vakuutusalan hyväksymistä omista varoista, joita ei voida käyttää (ei tarvita) vakuutusalan yhtiöiden omien varojen vähimmäismäärän katteeksi. Vähennysmäärää laskettaessa huomioidaan toimialakohtaisten omien varojen lakisääteinen tai viranomaisten sääntelemä suhteellinen rakenne. Tämä vähennys tehdään sen varmistamiseksi, että yli toimialojen käytettävissä olevat omat varat ovat monialaisia.

6. – Ryhmittymän omiin varoihin hyväksyttäviin vakuutusalan tytär- ja omistusyhteisyriyten arvostuseroihin kohdistuva verovelka

(13) Jos vakuutusalan yhtiöiden omistuksiin sisältyviä arvostuseroja lisätään vakavaraisuuslaskelman kohdassa 2, tulee näihin arvostuseroihin kohdistuva laskennallinen verovelka vähentää tässä.

7. – Vain rahoitusalan omiin varoihin hyväksyttävistä eristä määrä, joka ylittää rahoitusalaan kuuluvien yritysten yhteenlasketun omien varojen vähimmäismäärän

(14) Vähennetään se osa vakavaraisuuslaskelman kohdassa 2. omiin varoihin luetuista siirtokelpoisista ja vain rahoitusalan hyväksymistä omista varoista, joita ei voida käyttää (ei tarvita) rahoitusalan yhtiöiden omien varojen vähimmäismäärän katteeksi. Vähennysmäärää laskettaessa huomioidaan toimialakohtaisten omien varojen lakisääteinen tai viranomaisten sääntelemä suhteellinen rakenne. Tämä vähennys tehdään sen varmistamiseksi, että yli toimialojen käytettävissä olevat omat varat ovat monialaisia.

8. – Sellaiset yrityskohtaiset omien varojen vähimmäismäärän ylittävät omien varojen erät, kuten vähemmistöosuus ja muut lain 20 §:n 3 momentissa tarkoitetut erät, joita ei voida käyttää ryhmittymään kuuluvien muiden yritysten tappioiden kattamiseen

(15) Vähennetään se osa vakavaraisuuslaskelman kohdassa 2. omiin varoihin luetuista rahoitus- tai vakuutusalan omista varoista, joita ei voida käyttää (ei tarvita) asianomaisten yksittäisten yhtiöiden omien varojen vähimmäismäärän katteeksi ja jotka eivät ole siirtokelpoisia. Vähennysmäärää laskettaessa huomioidaan toimialakohtaisten omien varojen lakisääteinen tai viranomaisten sääntelemä suhteellinen rakenne. Eisiirtokelpoisia ovat omat varat, joiden käyttöä yhtiöjärjestyksen, sääntöjen tai viranomaisen päätöksen nojalla on rajoitettu tai jotka muuten eivät ole käytettävissä muiden ryhmittymään kuuluvien yritysten tappioiden kattamiseen.

(16) Vakavaraisuuteen voidaan ottaa mukaan siis vain sellaisia varoja, jotka ovat siirrettävissä ryhmittymän eri yritysten välillä. Siirtokelpoisuuden vaatimusta eivät täytä esimerkiksi seuraavat erät:

- ryhmittymään kuuluvan rahoitus- ja vakuutusalan tytär- ja omistusyhteisyriyksen omien varojen määrään sisältyvä, ryhmittymän ulkopuolelta saadun pääomallainan tai debentuurin tai muun vastaavan velkainstrumentin se osuus, jota ei voida käyttää (ei tarvita) kattamaan ko. yrityksen omien varojen vähimmäismäärää
- henkivakuutusyhtiössä ne omiin varoihin hyväksyttävät erät, jotka ylittävät omien varojen vähimmäismäärän, jos kyseessä on tuleva ylijäämä, aktivoitujen vakuutusten hankintamenot tai joita ei VYL 13 luvun 2 §:n säännösten johdosta voida käyttää ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärän täyttämiseen
- keskinäisen vakuutusyhtiön tai vakuutusyhdistyksen omien varojen vähimmäismäärän ja takuupääoman ylittävät omat varat
- yksittäisen yhtiön omiin varoihin luetut erät, joita ei tosiasiallisesti voida käyttää ryhmittymään kuuluvien muiden yritysten omien varojen vähimmäismäärän täyttämiseen.

9. + Ryhmittymän omat varat

10. – Konsernitilinpäätöksen mukainen ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä

11. + Ryhmittymän vakavaraisuus

14.2.2 Vähennys- ja yhteenlaskumenetelmä

1. + Ryhmittymän johdossa olevan yrityksen omien varojen määrä

(1) Johdossa olevalla yrityksellä tarkoitetaan säänneltyä osakasyritystä, ei -säänneltyä emoyritystä ja yhteenliittymän keskusyhteisöä. Lisäksi eräissä ryhmittymissä johdossa olevalla yrityksellä tarkoitetaan yritystä, jolla on suurin tase. (RavaL 3 § 5 mom.)

(2) Omilla varoilla tarkoitetaan sektorikohtaisen lainsäädännön perusteella laskettua rahoitustoimialan omien varojen määrää ja vakuutustoimialan toimintapääoman määrää. RavaL:ssa vakuutustoimialan toimintapääoma ja rahoitustoimialan omat varat ovat molemmat määritelty omiksi varoiksi. Vakuutuspainotteisen ryhmittymän omistusyhteisön omat varat lasketaan toimintapääomaa koskevien säännösten mukaisesti ja rahoituspainotteisen ryhmittymän rahoituslainsäädännön omia varoja koskevien säännösten mukaisesti. (RavaL 18 §)

2. – Kohdassa 1 tarkoitettuun omien varojen määrään sisältyvä ryhmittymän johdossa olevan yrityksen ja ryhmittymään kuuluvien rahoitus- ja vakuutusalan yritysten välinen moninkertainen pääoman käyttö. (RavaL 20 §:n 1 mom.)

(3) Tarkoituksena on eliminoida ryhmittymän johdossa olevan yrityksen omiin varoihin sisältyvä ryhmittymän sisäinen moninkertainen pääoman käyttö. Näitä eriä ovat esim.:

- ryhmittymän johdossa olevan yrityksen omiin varoihin sisältyvät tytär- ja omistusyhteisyriksinä olevien rahoitus- ja vakuutusalan yritysten osakkeiden ja osuuksien arvo; välillisesti omistettujen tytär- ja omistusyhteisyriksien osakkeiden tai osuuksien arvo on kyseisten osakkeiden tai osuuksien arvo tytär- ja omistusyhteisyriksen välittömän osakasyriksen omista varoista kerrottuna johdossa olevan yrityksen suhteellisella osuudella välittömästä osakasyriksistä
- tytär- ja omistusyhteisyriksen myöntämästä pääomalinasta osuus, joka vastaa johdossa olevan yrityksen suhteellista osuutta lainan myöntäneessä tytär- ja omistusyhteisyriksessä.

3. – Muun tytär- ja omistusyhteisyriksen osakkeiden tai osuuksien arvoon sisältyvä johdossa olevan yrityksen osakkeiden ja osuuksien arvo

(4) Tarkoituksena on estää laajemman ryhmittymän (ei pelkästään rahoitus- ja vakuutusalan yrityksiä) kautta tapahtuva keinotekoinen pääoman luominen (ristiinomistus). Esim. johdossa oleva yritys on sijoittanut ryhmittymään kuuluvaan teollisuuslaitokseen varoja omana pääomana / pääomalinana ja tämä edelleen sijoittaa varat takaisin omana pääomana / pääomalinana johdossa olevaan yritykseen. Vähennettävä osakkeiden ja osuuksien arvo saadaan kertomalla osakkeiden tai osuuksien arvo johdossa olevan yrityksen suhteellisella osuudella tytär- ja omistusyhteisyriksessä.

4. – Kohdassa 1 tarkoitettuun omien varojen määrään sisältyvä ryhmittymän keskinäisistä liiketoimista syntyneet sisäinen kate

(5) Vähennetään johdossa olevan yrityksen omiin varoihin sisältyvä sisäinen kate.

I Ryhmittymän johdossa olevan yrityksen oikaistu omien varojen määrä

(6) Tämä tarkoittaa johdossa olevan yrityksen omia varoja, joista on eliminoitu ryhmittymän sisäinen moninkertainen pääoman käyttö ja sisäinen kate.

5. + Tytär- ja omistusyhteisyriksinä olevien rahoitus- ja vakuutusalan yritysten omien varojen yhteenlaskettu määrä

(7) Lasketaan yhteen johdossa olevan yrityksen omistusosuuden mukaiset suhteelliset osuudet ryhmittymään kuuluvien tytär- ja omistusyhteisyrietyksinä olevien rahoitus- ja vakuutusyritysten omista varoista.

6. – Kohdassa 5 tarkoitettujen yritysten omien varojen yhteismäärään sisältyvä näiden yritysten ja ryhmittymään kuuluvien rahoitus- ja vakuutusalan yritysten välinen moninkertainen pääoman käyttö

(8) Tarkoituksena on eliminoida ryhmittymään kuuluvien tytär- ja omistusyhteisyrietyksinä olevien rahoitus- ja vakuutusalan yritysten omiin varoihin sisältyvä ryhmittymän sisäinen pääoman käyttö. Näitä eriä ovat esimerkiksi

- johdossa olevan yrityksen tai sen toisen tytär- tai omistusyhteisyrietyksen myöntämät pääomalainat. Tarkoituksena on vähentää pääomalainojen muodossa oleva kahdenkertainen pääoman käyttö ja estää esim. ryhmittymään kuuluvan teollisuusyrityksen kautta tapahtuva kahdenkertaisen pääoman luominen. Vähentäminen tapahtuu pääomalainan saaneen yrityksen omista varoista.
- johdossa olevan yrityksen osakkeiden ja osuuksien arvo (ristiinomistus).

7. – Sijoitukset johdossa olevan yrityksen muuhun tytär- ja omistusyhteisyrietykseen, jos tämä muu yritys on sijoittanut johdossa olevan yrityksen toiseen rahoitus- ja vakuutusalan tytär- tai omistusyhteisyrietyksen omiin varoihin luettaviin eriin

(9) Tarkoituksena on estää laajemman ryhmittymän kautta tapahtuva omien varojen luominen ryhmittymän sisällä. Esim. ryhmittymään kuuluva rahoitus- ja vakuutusalan yritys sijoittaa ryhmittymään kuuluvaan teollisuuslaitokseen, joka edelleen sijoittaa varat takaisin rahoitus- tai vakuutusalan yrityksen omiin varoihin hyväksyttäviin eriin. Enintään vähennetään kuitenkin määrä, joka vastaa muun tytär- ja omistusyhteisyrietyksen sijoitusta rahoitus- tai vakuutusalan tytär- tai omistusyhteisyrietykseen.

8. – Kohdassa 5 tarkoitettuun omien varojen yhteismäärään sisältyvät ryhmittymän keskinäisistä liiketoimista syntynyt sisäinen kate

(10) Vähennetään tytär- ja omistusyhteisyrietyksenä olevien rahoitus- ja vakuutusalan yritysten omiin varoihin sisältyvä sisäinen kate.

9. – RavaL 20 §:n 3 momentissa tarkoitetut erät, joita ei voida käyttää ryhmittymään kuuluvien muiden rahoitus- ja vakuutusalan yritysten omien varojen vähimmäismäärän täyttämiseen (siirtokelpoisuusvaatimus)

(11) Rahoitus- ja vakuutusryhmittymien vakavaraisuuden laskemisessa varojen siirtokelpoisuuden vaatimus on keskeisessä asemassa. Lain mukaan varoja, joiden jakokelpoisuutta on lain, yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen taikka viranomaisen päätöksen nojalla rajoitettu tai jotka muuten eivät ole käytettävissä muiden ryhmittymään kuuluvien yritysten tappioiden kattamiseen ei voida lukea ryhmittymän omiin varoihin yrityksen omien varojen vähimmäismäärän ylittävältä osalta. Tällaisilla varoilla voidaan kattaa ainoastaan yrityksen omaa omien varojen vähimmäismäärää.

(12) Vakavaraisuuteen voidaan ottaa mukaan vain sellaisia varoja, jotka ovat siirrettävissä ryhmittymän eri yritysten välillä. Siirtokelpoisuuden vaatimusta eivät täytä esim. seuraavat erät:

- ryhmittymään kuuluvan rahoitus- ja vakuutusalan tytär- ja omistusyhteisyrietyksen omien varojen määrään sisältyvä, ryhmittymän ulkopuolelta saadun pääomalainan tai debentuurin tai muun vastaavan velkainstrumentin se osuus, jota ei voida käyttää (ei tarvita) kattamaan ko. yrityksen omien varojen vähimmäismäärää
- henkivakuutusyhtiössä ne omiin varoihin hyväksyttävät erät, jotka ylittävät omien varojen vähimmäismäärän, jos kyseessä on tuleva ylijäämä, aktivoitujen vakuutusten hankintamenot tai joita ei VYL 13 luvun 2 §:n säännösten johdosta voida käyttää ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärän täyttämiseen
- keskinäisen vakuutusyhtiön tai vakuutusyhdistyksen omien varojen vähimmäismäärän ja takuupääoman ylittävät omat varat

- yksittäisen yrityksen omiin varoihin luetut erät, joita ei tosiasiallisesti voida käyttää ryhmittymään kuuluvien muiden yritysten omien varojen vähimmäismäärän täyttämiseen.

II Rahoitus- ja vakuutusalan tytär- ja omistusyhteisyri-tysten omien varojen oikaistu määrä

10 + Vain rahoitusalan omiin varoihin hyväksyttävistä eristä määrä, joka ylittää rahoitusalaan kuuluvien yritysten yhteenlasketun omien varojen vähimmäismäärän

(13) Vähennetään se osa kohdissa I ja II omiin varoihin luetuista siirtokelpoisista vain rahoitusalan hyväksymistä omista varoista, joita ei voida käyttää (ei tarvita) rahoitusalan yhtiöiden omien varojen vähimmäismäärän katteeksi. Vähennysmäärää laskettaessa huomioidaan toimialakohtaisten omien varojen lakisääteinen tai viranomaisten sääntelemä suhteellinen rakenne. Tämä vähennys tehdään sen varmistamiseksi, että yli toimialojen käytettävissä olevat omat varat ovat monialaisia.

11. + Vain vakuutusalan omiin varoihin hyväksyttävistä eristä määrä, joka ylittää vakuutusalaan kuuluvien yritysten yhteenlasketun omien varojen vähimmäismäärän

(14) Vähennetään se osa kohdissa I ja II omiin varoihin luetuista siirtokelpoisista vain vakuutusalan hyväksymistä omista varoista, joita ei voida käyttää (ei tarvita) vakuutusalan yhtiöiden omien varojen vähimmäismäärän katteeksi. Vähennysmäärää laskettaessa huomioidaan toimialakohtaisten omien varojen lakisääteinen tai viranomaisten sääntelemä suhteellinen rakenne. Tämä vähennys tehdään sen varmistamiseksi, että yli toimialojen käytettävissä olevat omat varat ovat monialaisia.

12. + Ryhmittymän omiin varoihin hyväksyttäviin vakuutusalan tytär- ja omistusyhteisyri-tysten arvostuseroihin kohdistuva verovelka

III Rahoitus- ja vakuutusalan omiin varoihin hyväksyttävien erien rajoitukset

IV Ryhmittymän omat varat (I+II–III)

13. + Ryhmittymän johdossa olevan yrityksen omien varojen vähimmäismäärä

14. – Kohdassa 13 tarkoitetusta omien varojen vähimmäismäärästä osuus, joka perustuu muihin ryhmittymän yrityksiin kohdistuviin saamisiin, sijoituksiin, velkoihin ja taseen ulkopuolisiin sitoumuksiin

(15) Tarkoituksena on poistaa mahdollinen kaksinkertainen omien varojen vähimmäismäärävaatimus.

15. + Rahoitus- ja vakuutusalan tytär- ja omistusyhteisyri-tysten yhteenlaskettu omien varojen vähimmäismäärä

16. – Kohdassa 15 tarkoitetusta yhteenlasketusta omien varojen vähimmäismäärästä osuus, joka perustuu muihin ryhmittymän yrityksiin kohdistuviin saamisiin, sijoituksiin, velkoihin ja taseen ulkopuolisiin sitoumuksiin

Sama kuin vakavaraisuuslaskelman kohdassa 14.

V Ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä

VI Ryhmittymän vakavaraisuus (IV–V)

VI osa: Erinäiset säännökset

15 Vakuutusyhtiön toimintaa koskevat muut määräykset ja ohjeet

Valtuutussäännös

VYL 31 luvun 12 §

VakYhdL 16 luvun 16 §

UVYL 63 d §

15.1 Vahinkovakuutusyhtiön, henkivakuutusyhtiön, vakuutusyhdistyksen ja kolmannen maan vakuutusyhtiön sivuliikkeen riskiarvioinnissa esitettävät tiedot ja arviointien toimittaminen VVV:lle silloin, kun sukupuolta käytetään vakuutusmaksujen tai vakuutuksesta saatavien etuuksien laskennassa (kumottu)

Luku on kumottu 21.12.2012 voimaantulleeseen vakuutusyhtiölain muutoksen (701/2012) seurauksena.

15.2 Rahanpesun ja terrorismirahoituksen estäminen (ohje) (kumottu)

Luku on kumottu 1.9.2010 voimaantulleella Finanssivalvonnan standardilla 2.4 Asiakkaan tunteminen - rahanpesun, terrorismin rahoittamisen sekä markkinoiden väärinkäytön estäminen.

15.3 Poikkeusoloihin varautuminen (ohje) (kumottu)

Luku 15.3. on kumottu 15.12.2014 voimaan tulleilla Finanssivalvonnan määräyksillä ja ohjeilla 7/2014 Henki- ja vahinkovakuutusyhtiön johtoa ja hallintojärjestelmää koskevat määräykset ja ohjeet.

15.4 Vakuutusyhdistyksen vakuutusmaksutuloraja

(1) Vakuutusyhdistyksen on täytettävä suurelle vakuutusyhdistykselle säädetyt vaatimukset sen kalenterivuoden aikana, joka seuraa sitä tilikautta, jolloin vakuutusyhdistyksen maksutulo ylittää 5 000 000 euroa.

15.5 Työeläkevakuutusyhtiöitä koskevat lisämääräykset

15.5.1 TYEL:n mukaisen työnantajakohtaisen vakuutuskannan luovuttaminen

Valtuutussäännös

TVYL 29 c §

(1) Työnantajakohtaisessa vakuutuskannan luovutuksessa vastuunsiirtosopimus (sopimus vakuutustoiminnan luovuttamisesta, sopimus vakuutuskannan luovuttamisesta) laaditaan luovuttavaa yhteisöä (työeläkevakuutusyhtiö, eläkesäätiö, eläkekassa) säätelevän lain mukaisesti.

Hakemus VVV:n suostumuksen saamiseksi

(2) Liitteet hakemukseen, jossa pyydetään VVV:n suostumusta työnantajakohtaiseen vakuutuskannan luovuttamiseen:

- työeläkevakuutusyhtiön vakuutusmatemaatikon selvitys luovutuksessa siirtyvän vastuuvelan määrästä,

- selvitys sekä luovuttavan että vastaanottavan eläkelaitoksen toimintapääoman määrästä ja vakavaraisuusrajasta sekä selvitys siirtyvän toimintapääoman määrästä. Mikäli siirtyvän omaisuuden ja-kauma edellyttää enemmän tai toimintapääomaa siirtyy vähemmän kuin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa työntekijän eläkelain mukaisen työnantajakohdaisen vakuutuskannan, vastuun ja vakuutustoiminnan luovuttamisessa siirrettävästä toimintapääomasta edellytetään, tulee selvittää, miten toimintapääoman täydennys suoritetaan,
- selvitys siirtyvästä omaisuudesta (määrä, omaisuuslaji, arvostusperuste ja mahdollinen työnantajasidonnainen omaisuus),
- selvitys siirtyvästä vakuutuskannasta
 - eläkejärjestelynumerot
 - vakuutettujen piiri ja työnantajat
 - selvitys siitä, että viiden vuoden karenssi ei estä siirtoa; sekä
- selvitys siitä, mitä siirrosta aiheutuvista hallintokuluista on sovittu.

Erityinen tiedottaminen työnantajakohdaisesta vakuutuskannan luovuttamisesta

(3) Työnantajakohdaista vastuuta vastaanottavan eläkelaitoksen tulee huolehtia siitä, että vastuunsiirtoa koskevasta kuulutuksesta tiedotetaan siirtyvän työnantajan ilmoitustaululla ja että eläkkeensaajille ja muille etuuden saajille ilmoitetaan eläkelaitoksen vaihtumisesta viimeistään ensimmäisen etuuskienmaksun yhteydessä vastuun siirron jälkeen.

15.5.2 Tietojen luovuttaminen työeläkevakuutusyhtiön ja sen kanssa samaan yhtiöryhmään tai konserniin kuuluvien yhtiöiden, muiden yhteisöiden tai säätiöiden käyttöön, niiden edustajille tai muille ulkopuolisille tahoille

(1) VYL 30 luvun 1 §:ssä säädetään salassapitovelvollisuudesta ja 5 §:ssä eräiden asiakirjojen julkisuudesta. Työeläkevakuutusyhtiön on lisäksi otettava huomioon, mitä yhtiön toimintaa koskien on muutoin säädetty. TVYL 27 §:n mukaan työeläkevakuutusyhtiön sijoitustoiminnan on oltava itsenäistä eikä sijoitustoiminnan päätös- tai valmisteluvaltaa saa luovuttaa muille kuin työeläkevakuutusyhtiön palveluksessa olevalle henkilölle, joka ei samanaikaisesti ole työ sopimukseen taikka muuhun sopimukseen perustuvassa tai muussa hänen itsenäisyyttään vaarantavassa riippuvuussuhteessa toiseen yhteisöön tai säätiöön.

(2) Työeläkevakuutusyhtiön itsenäisyyttä ja riippumattomuutta korostavat myös lain 12 §:n yhtiön johdolle asetetut erityiset kelpoisuusvaatimukset. Jotta työeläkevakuutusyhtiön itsenäisyys, sen sijoitustoiminnan erillisuus ja riskienhallinnan turvaaminen toteutuisi lain tarkoittamalla tavalla, työeläkevakuutusyhtiön on varmistettava, että yhtiötä tai sen toimintaa koskevia, sen itsenäisyyttä vaarantavia tietoja ei luovuteta työeläkevakuutusyhtiön ja sen kanssa samaan yhtiöryhmään tai konserniin kuuluvien yhtiöiden, muiden yhteisöiden tai säätiöiden käyttöön, niiden edustajille eikä muille ulkopuolisille tahoille.

(3) Tämä ei kuitenkaan estä työeläkevakuutusyhtiötä luovuttamasta tietoja silloin, kun se on sen toimintojen hoitamiseksi välttämätöntä tai kuin työeläkevakuutusyhtiö on velvollinen lain mukaan niin menettelemään.

(4) Edellä mainittuja toimintoja ovat esimerkiksi työeläkevakuutusyhtiön asiakassuhteiden hoitamiseen ja sijoitustoiminnan tilastoinnin liittyvien välttämättömien tietojen luovuttaminen. Tällöin on kuitenkin varmistettava, että tietoja saadaan käyttää vain työeläkevakuutusyhtiön toiminnan hoitamiseksi ja sen etujen mukaisesti.

15.6 Henkivakuutuksen takaisinoston ja sijoituskohteen vaihdon rajoittaminen (ohje)

(1) Takaisinostoa ja sijoituskohteen muuttamista koskevissa perusteissa on oltava sellaiset rajoitukset, että tällaisesta toimenpiteestä ei ole haitallisia seuraamuksia muille vakuutuksenottajille. Sanottujen rajoitusten on käytävä ilmi vakuutussopimuksesta. Rajoitukset voivat koskea esimerkiksi mainittujen toimenpiteiden siirtämistä enintään perusteissa ja vakuutussopimuksessa mainitun ajan, joka voi riippua kohteen suuruudesta ja laadusta.

15.7 Johdannaisten käyttö riskienhallinnassa ja johdannaisiin liittyvien riskien hallinta (ohje)

15.7.1 Johdannaissopimusten käytölle asetettavat yleiset vaatimukset

(1) Valvottavan on kyettävä jaottelemaan johdannaissopimukset suojaaviin ja muihin johdannaissopimuksiin.

(2) Vakioiduilla johdannaissopimuksilla tarkoitetaan tässä ohjeessa optioyhteisön taikka muun ETA-valtion julkisen valvonnan alaisen luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen tai siihen tämän määräyksen kohdan 8.2. mukaisesti rinnastettavan markkinapaikan tai vaihdantajärjestelmän välityksellä tehtyjä sopimuksia. Vakioimattomilla sopimuksilla tarkoitetaan näissä ohjeissa suoraan yksityisten sopimuspuolten välillä tehtyjä sopimuksia.

(3) Valvottavan riskienhallintajärjestelmissä on voitava jatkuvasti seurata johdannaisten markkina-arvoa. Hallituksen tulee varmistaa, että valvottava kykenee riippumattomasti todentamaan vakioimattomien johdannaissopimusten hinnanmuodostuksen.

(4) Johdannaisten käytöstä tulee olla hallituksen hyväksymät, kirjallisesti dokumentoidut periaatteet. Niiden tulee sisältää kuvaus sekä johdannaisten käytöstä sijoitustoiminnan riskienhallinnan keinona että johdannaisiin liittyvien riskien hallinnasta. Näiden periaatteiden tulee olla yhdenmukaiset valvottavan tavoitteiden, strategian ja riskinottohalukkuuden kanssa.

(5) Johdannaisten käytön periaatteiden tulee sisältää ainakin seuraavat osa-alueet:

- kuvaus siitä, mihin tarkoitukseen johdannaissopimuksia voidaan käyttää ja käytön tavoitteet
- kuvaus siitä, minkä tyyppisiä johdannaissopimuksia voidaan käyttää
- hyväksyttävät johdannaissstrategiat
- hyväksyttävät vastapuolet
- johdannaisten riskienhallinnan vastuualueet
- kuvaus käytössä olevista riskien mittaamisjärjestelmistä ja -menetelmistä
- riskinoton limiitit
- kuvaus johdannaisiin liittyvien riskien raportoinnista

(6) Johdannaisten käytön periaatteet voivat olla osa valvottavan muuta riskienhallinnan tai sijoitustoiminnan ohjeistusta.

(7) Valvottavan hallituksen on huolehdittava siitä, että johdannaista aiheutuneet riskit yhdessä muiden sijoitusten aiheuttamien riskien kanssa eivät johda sellaiseen tilanteeseen, jossa kokonaisriski nettomääräisesti ylittää sijoitussuunnitelmassa vahvistetut rajat.

Riskienhallinnan organisointi ja raportointi

(8) Raportointi on järjestettävä niin, että valvottavan johto sen avulla kykenee käytännössä valvomaan ja ohjaamaan johdannaistoimintaa.

(9) Riskienhallintatoiminnon tulee säännöllisesti raportoida johdannaista valvottavan hallitukselle ja muille määritellyille tahoille. Raportoinnin tulee tapahtua riittävän usein, jotta nämä tahot pystyvät sen avulla arvioimaan valvottavan riskiaseman muutoksia. Raportoinnin tulee osoittaa kuinka johdannaistoimenpiteet täyttävät niille asetetut tavoitteet ja noudattavat hyväksytyjä periaatteita ja menettelytapoja. Raportoinnista tulee olla kirjalliset ohjeet.

Johdannaisten sisäisen seurannan järjestäminen

(10) Sisäisten tarkastus- ja valvontarutiinien on katettava myös johdannaistoiminta. Seurannan on turvattava informaation kulun tehokkuus ja oikeellisuus sekä lakien, valvottavan omien päätösten ja sääntöjen noudattaminen.

Kirjanpito- ja muut laskentaohjeet

(11) Ennen johdannaissopimuksien solmimista tulee valvottavalla olla tarpeellinen ohjeistus koskien niiden käsittelyä kirjanpidossa, vastuovelkaa ja vakavaraisuutta laskettaessa ja muussa yhtiön sisäisessä laskennassa.

15.7.2 Riskienhallinta riskityypeittäin

(1) Seurannan kohteena olevat eri riskityypit ovat:

- vastapuoliriski
- markkinariski
- rahoitusriski
- markkinoiden likviditeettiriski
- operatiivinen riski

Vastapuoliriski

(2) Johdannaissopimusten vastapuoliriskillä tarkoitetaan sitä, että vastapuoli ei pysty vastaamaan johdannaissopimuksen perusteella syntyneistä velvoitteistaan. Mikäli auki oleva johdannaissopimus joudutaan tästä syystä korvaamaan vastaavalla markkinahintaisella sopimuksella ennen kohde-etuuden toimituspäivää tai nettoarvon tilityspäivää, syntyy luottotappiota korkeintaan sopimuksen (mahdollista) positiivista markkina-arvoa edustava määrä.

(3) Vastapuoli katsotaan syntyvän vakioimattomissa johdannaissopimuksissa.

(4) Jotta vakioimattoman johdannaissopimuksen positiivisen markkina-arvon kohde-etuuden luonteen aiheuttama volatilitteetti tulisi otettua huomioon, tulee vastapuoliriskiä arvioitaessa sopimuksen markkina-arvoon lisätä sen potentiaalinen vastapuoliriski. Vakioimattomien johdannaissopimusten vastapuoliriskit, jotka siis koostuvat sopimusten markkina-arvoista ja potentiaalisesta vastapuoliriskistä, raportoidaan VVV:lle.

(5) Edellä kuvatulla menetelmällä laskettuja johdannaissopimuksista aiheutuvia vastapuoliriskejä on seurattava vastapuoliriskilimiiteissä. Limiittien käytön valvonnan järjestäminen on kuvattava johdannaisten käytön periaatteissa ja limiittien käyttöä on valvottava seurantaraporttien avulla.

(6) Edellä mainittua potentiaalista vastapuoliriskiä ei oteta huomioon tarkasteltaessa riskikeskittymien rajoittamista vastuvelan katteen yhteydessä.

(7) Mikäli vakioimattomalle johdannaissopimukselle on asetettu vakuutta, otetaan tämä huomioon vastapuoliriskin seurannassa.

Markkinariski

(8) Johdannaissopimuksen markkinariskillä tarkoitetaan riskiä siitä, että sopimuksen arvo laskee markkinahinnan (korko, osake- tai valuuttakurssi tai muu, esim. hyödykkeen hinta) tai sen volatilitteetin muuttuessa.

(9) Markkinariskiä on seurattava markkinariskityypeittäin (korko-, osake-, valuutta-, luottomarkkina- ja hyödykeriski). Optioille ominaisia riskejä (gamma- ja vega-riski) on seurattava erikseen.

(10) Markkinariskiä on arvioitava suhteessa riskinkantokykyyn. Johdannaissopimuksista aiheutuvaa markkinariskiä on tarkasteltava osana koko markkinariskin seurantaan ja näiden sopimusten on sisällyttävä markkinariskilimiittien seurantaan. Sopimusten ominaisuudet on otettava huomioon ja kaikkia sopimustyyppien vaatimia markkinariskin muotoja on pystyttävä seuraamaan johdannaissopimusten käytön vaatimassa laajuudessa.

(11) Markkinariskin arviointiin voidaan käyttää matemaattista tai tilastollista menetelmää. Tällaisen menetelmän oletuksia ja parametrien asianmukaisuutta on seurattava ja arvioitava säännöllisesti. Menetelmä on altistettava kvantitatiivisille ja kvalitatiivisille stressitesteille, joiden tuloksia johdon on seurattava ja joiden tulokset on otettava huomioon limiittejä ja strategioita määriteltäessä. Tulosten luotettavuuden varmistamiseksi on käytettyä mallia säännöllisesti testattava, eli sen antamia tuloksia on verrattava toteutuneisiin tulomiin.

Rahoitusriski

(12) Rahoitusriskillä tarkoitetaan riskiä siitä, että valvottava ei pysty rahoittamaan johdannaissopimusten käytöstä aiheutuvia kassavirtavaateita.

(13) Johdannaissopimusten vaikutuksia päivittäisiin kassavirtoihin on seurattava ja niiden vaikutus on otettava huomioon maksuvalmiuden suunnittelussa. Rahoitusriskin seurannan on oltava toiminnan laajuuteen nähden riittävän yksityiskohtaista.

Markkinoiden likviditeettiriski

(14) Markkinoiden likviditeettiriskillä tarkoitetaan sitä, että sopimuksia ei pystytä tai ei helposti voida realisoida tai kattaa vallitsevaan markkinahintaan, koska markkinoilla ei ole riittävästi syvyyttä tai markkinat eivät toimi jonkin häiriön takia.

(15) Markkinoiden likviditeettiriskin hallitsemiseksi on sopimuksia hajautettava johdannaistoiminnan vaatimassa laajuudessa. Eri tuotteiden ja markkinoiden likviditeettiä on aktiivisesti seurattava. Riskejä voidaan hallita myös tuote- ja markkinakohtaisten limiittien avulla.

Operatiivinen riski

(16) Johdannaissopimusten käytöstä aiheutuva operatiivinen riski on otettava huomioon valvottavan riskienhallintasuunnitelmassa.

(17) Johdannaista aiheutuvan operatiivisen riskin hallitsemiseksi tulee:

- johdannaisten käyttöä tukevia operatiivisia toimintoja varten tulee olla riittävä ammattitaitoinen henkilöstö
- johdannaisten käyttöä varten on oltava ennalta suunnitellut työvaiheet
- johdannaissopimukset on dokumentoitava ennalta laadittujen periaatteiden mukaisesti
- ennen kuin hinnoittelu- ja arvostusmalleja otetaan käyttöön, on varmistettava, että ne tuottavat luotettavia tuloksia sopimusten hinnoista, positioiden arvosta ja syntyvistä voitoista ja tappioista. Mallit ja käytetyt menetelmät on dokumentoitava.
- eri järjestelmissä (kirjanpito, kaupankäynti) olevat tiedot on säännöllisesti täsmäytettävä keskenään.
- vakioimattomien johdannaisten osalta käytetään ISDA:n (International Swaps and Derivatives Association) standardisopimuksia.
- yhtiöllä tulee olla johdannaista koskeva riittävä sisäinen ohjeistus.

15.7.3 Suojauspolitiikka, suojaus ja suojauksen tehokkuus

(1) Valvottavan hallituksen tulee hyväksyä kirjallinen suojauspolitiikka (tavoitteet ja strategia). Suojausstrategiaa koskevan kuvauksen tulee sisältää kuvaus suojauksen tehokkuuden arviointimenetelyistä.

(2) Suojaavan johdannaissopimuksen käyttötarkoitus on määriteltävä ja dokumentoitava sopimusta tehtäessä. Jos näin ei menetellä, sopimusta on tarkasteltava ei-suojaavana (suojauksen dokumentointi ks. kohta 6.5.3 alakohta 13).

(3) Suojaavan johdannaissopimuksen ja suojattavan sijoituksen väillä on oltava riittävä yhteys. Suojaava johdannaissopimus voi estää suojattavan sijoituksen arvon alenemisen alle sopimuksessa määritellyn rajan (esimerkiksi ostettu myyntioptio). Tällaisessa tapauksessa suojaavuuden tehokkuuden toteutumista tarkastellaan niillä suojattavan kohteen hintatasoilla, joilla suojauksen halutaan toimivan. Suojaavan sopimuksen arvo voi myös nousta vastaavassa määrin kuin suojattavan kohteen arvo laskee (termiini).

(4) Asetettujen optioiden tyyppisiä johdannaissopimuksia ei pidetä suojaavina. Tästä poiketen asetettuja optioita voidaan pitää suojaavina, jos ne ovat osa suojausrakennetta, joka sisältää myös vastakkaisen ostetun option. Vastakkaisuus-määritelmä sallii optioiden toteutushinnoissa eron, joka ei vaaranna suojausrakenteen toimivuutta.

(5) Johdannaissopimus tai joukko johdannaissopimuksia pidetään kuitenkin suojaavina johdannaissopimuksina, jos johdannaisten yhteenlaskettujen ja VYL 9 luvussa määritellyn vastuuvelan arvonmuutosten välillä on riittävä yhteys. Vastuuvelan suojaus voi olla osittainen, jolloin suojataan tiettyä vastuuvelkaan kuuluvaa ja yksiselitteisesti eriteltävissä olevaa erää.

(6) Suojauksen tehokkuutta tulee arvioida jatkuvasti (kuukausikohtainen seuranta ei ole riittävä) koko suojauksen keston ajan. Suojauksen tehokkuutta tulee seurata periodikohtaisesti (raportointipäivä) ja kumulatiivisesti (suojauksen alusta tarkasteluhetkeen). Käyttötarkoitus on muutettava suojaavasta ei-suojaavaksi, jos suojaus ei ole tehokasta.

(7) Suojauksen tulosta on seurattava myös euromääräisesti. Jos suojaavien johdannaissopimusten kohdeetuuksien pääomien yhteismäärä merkittävästi ylittää sopimuksilla suojattujen varojen tai velkojen pääomien yhteismäärän, johdannaissopimusten käsittely on ylittävältä osin muutettava muussa kuin suojaamistarkoituksessa tehtyjä sopimuksia koskevien määräysten mukaiseksi.

(8) Suojaavuuden tehokkuuden toteutumista tulkitaan siten, että sitä tarkastellaan vain niillä hintatasoilla, joilla yhtiö on määritellyt suojauksen olevan tehokasta.

(9) Suojauksen katsotaan jatkuvan, jos sijoitus korvataan toisella samanlaisella sijoituksella ja korvaaminen toisella sijoituksella on osa valvottavan kirjallista suojausstrategiaa. Korvaaminen uudella sijoituksella tulee dokumentoida uudelleen suojaukseksi.